

XX. ÉVFOLYAM
29. SZÁM

BUDAPEST, 1930
OKTÓBER 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Bösztörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarországot feltámadásában.*

Amen.

Magyar pénzért magyar árút!

Minden munka, termelés, teljesítmény reális értékmérője a pénz. Amikor tehát a pénzt gyűjtjük, a pénzzel takarékoskodunk s a pénzzel vásárolunk, nem az aranyat és ezüstöt, hanem az ellenében teljesített munkát és produktivitást értékeljük és becsüljük meg. A magunk kis háztartásából tudjuk, hogy ha a nagyobbik fiú felszereli a rádiót s nem kell érte pénzt kiadni, ha a kisebb gyermekek ruhácskáit a nagyobbik leány varrogatja meg s ezért sem kell pénzt kiadni, ha magunk gondozzuk a kert fáit, ha magunk végzünk el háztartásunk körül mindent, amit különben csak kényelemszeretettől nem szoktunk elvégezni s így ezért sem kell pénzt kiadni, akkor itt is, ott is megmarad a — pénz. Pénz, mindenütt pénz, ami ott hon marad. Kis tőke gyarapszik belőle s egyszerre csak a magunk házában lakunk, az életünk színvonala minden tekintetben emelkedik.

Ugyanígy van ez a nemzet háztartásában is. Amit magunk meg tudunk csinálni, amit magunk tudunk termelni, azért ne menjük a szomszédba vagy még messzebbre, hanem tartsuk itthon a pénzt a magunk nemzeti kasszájában, illetve gazdasági vérkeringésébe s amint a családban megtakarított pénz emeli a családtagok jólétét, úgy a nemzeti gazdálkodás keretében megtakarított és felhasznált pénz emeli az egész nemzet jólétét.

Plakátok hirdetik, hogy október 18-án „magyar hét” kezdődik. Igaz, hogy magyar földön 52 magyar hétnek kellene lennie egy esztendő leforgása alatt, mi azonban ennek az egynek is örvendünk, mert hiszen — mint minden — az öröm is csak relatív, a viszonyokhoz mért lehet. De még ezt a relatív örömünket is megkeseríti az a borongós kétkedés, amivel a magyar hét eredményei elé nézünk.

Bőven van okunk és tapasztalati alapunk erre a kétkedésre. Valami érthetetlen és bűnösen csökönyös élotélet él bennünk minden magyar termelésű portékával szemben. Feldobog a szívünk, ha a házak ormán látjuk a nemzeti színeket lobogni, de lebiggyed az ajkunk, ha valamiféle árú csomagolásán pillantjuk meg ugyanazokat a színeket. Nekünk csak az a jó árú, ami külföldi s minden portéka, ami magyar — rossz. Textilgyáraink a legelső rangú anyagokat állítják elő, de előbb ki kell küldeniök azokat Londonba, Berlinbe vagy Párisba, külföldi stempléért, mert csak úgy veszi meg szívesen a magyar. A ruha minőségében csak akkor bízunk, ha benne van a

pecsét, hogy „Trade Mark”. Akárhány magyarnak fogalma sincsen róla, mit jelent ez a két szó, de neki éppen ez kell: idegen, lehetőleg az érthetlenségig idegen szavak alkotta bélyeg, mert akkor aztán igazán jó a portéka.

Milyen súlyos, nagyon bűnös tévedés ez! Mert a magyar gyártmányok jók, minden legkényesebb igényt is kielégítenek.

De tegyük fel, hogy nem így volna. Akkor is jusson eszünkbe az 1922—1923-as Németország, ahol akkoriban gabonaínség volt s egész sereg állam kapva kapott az alkalmon, hogy Németországnak — persze jó pénzért — felajánlja a búzáját. Elég volt azonban a német kormány egyetlen felhívása: hetven millió német jó időn keresztül kenyér helyett — krumplit evett. Hasonló volt a helyzet később Olaszországban. Miért éppen a magyar az, aki a külföldi piacok lehető elkerülésének mérhetetlen gazdasági jelentőségét nem akarja belátni? Mi nagyon könnyen lazítunk egyet a lelkiismeretünkön, mintha csak nadrágszój volna: „Majd éppen az a 10 deka prágai sonka helyett megvásárolt magyar sonka menti meg a hazát!” Így lesznek aztán a dekából vagonok, vonatok, a centiméterekből kilométerek s a verejtékesen szerzett magyar fillérekből milliók és milliók, amelyek zsíros jólétet adnak számtalan idegenbeszédű embernek, akikre ugyancsak nem lehetne ráfogni, hogy — szeretnek bennünket. A pénzünket annál inkább. S ugyanakkor magyar munkanélküli testvéreink tízezerrel maradnak ki a magyar gyárakból, magyar üzemekből, mert a magyarnak a magyar nemzetiszinpántlikás árunál jobb a „Trade Mark”.

Embereljük meg végre magunkat mi, magyar csendőrök, mindannyian, ahányan csak vagyunk! Követeljünk mindenben s mindenütt magyar portékát, hassunk családtagjainkra, hogy ők is így cselekedjenek. Ne bukjunk el a 10 dekák és centiméterek hamis lelkiismeretnyugtatóján — hogy ez úgysem jelent semmit —, mert ha mindenki így gondolkodik, idegen országok népe lakik jól a pénzünkből, nekünk pedig felkopik az állunk!

Ne várjunk a magyar árú vásárlásával a magyar hétig sem, kezdjük hozzá most, azonnal, a legelső tünél és cérnaszálnál s ne kutassuk a portékában az idegen stemplit akkor sem, ha a magyar hét színes, plakátos napjai már elmúltak. Így majd a magyar pénz útja nyomán magyar jólétbe gyógyul a magyar nyomorúság.

Trianon keretek között ugyan abszolút magyar jólétről nem lehet beszélni, de a sorsunk mégis túrhetőbb lesz és az oldalunkon álló hatalmas erkölcsi erők mellé anyagi erőket is gyűjthetünk olyan időkre, amikor egy újabb magyar honfoglalás sorsa nem utolsó sorban azon múlik majd, hogy a verejtékes magyar garasokkal hogyan tudtunk gazdálkodni.

A nyomozás egyes segéd- eszközeiről.

írta: MILVIUS ATTILA százados.

Nagyobb, bonyolultabb ügyek nyomozása huzamosabb időn keresztül tart, az ilyen ügyekben szereplő egyének (gyanusítottak, sértettek, tanúk) nagy száma, valamint a bűnjelek, nyomok sokasága következtében hatalmas adathalmaz gyűl egybe. A nyomozás munkája azonban nemcsak az adatok szorgalmas felkutatásából áll. Az összegyűjtött adatokból finom gondolatmunkával, következtetésekkel ki kell hámozni, össze kell állítani az elkövetett bűncselekmény összképét, minden részletével egyetemben. Az adatokat, a bizonyítékokat külön el kell bíráltni önmagukban, mérlegelni kell azokat egymással szemben, fürkészní kell az egymásrautalások és összefüggések után és igyekezni kell rájönni az ellentmondásokra.

A nyomozásnak ezzel a kizárólag szellemi részével csak az tud megbirkózni, aki az adatok útvesztőjében kiismeri magát, vagyis a nyomozás anyagát teljes egészében és tökéletesen uralja. Nézzük meg, milyen ez az egybegyűlt adathalmaz a gyakorlatban. Itt van a sértett feljelentése, amott 20—30 egyén (sértett, gyanúsított, tanúk) bemondása, papírlapokra vetett futólagos feljegyzések alakjában megörökítve. A többi adatok széjjel vannak szórva helyszíni leírásokban, helyszíni vázlatokban, fényképfelvételeken, megkeresett hatóságok és parancsnokságok értesítéseiben. Ehhez járulnak még a legkülönbözőbb bűnjelek, biztosított nyomok, szakértői

vélemények stb. Ez a valóságos kaosz valót és valótlant, megbízhatót és téveset, fontosat és lényegtelenet tartalmaz, tarka összevisszaságban. Az egészet egy bőröndhöz lehetne hasonlítani, melybe különböző helyeken és különböző időkben talált tárgyakat minden rendszer nélkül belehajigáltak.

Hogy ismerje itt ki magát a csendőr, ebben a zürzavaros adathalmazban? Hogy végezze azt a finom mérlegelő, összehasonlító, szembeállító munkát, melynél a legkisebb tévedés vagy valaminek figyelmen kívül hagyása veszélyeztetni az eredményt.

Tegyük fel, hogy most egy új gyanúsítottat vagy egy fontos új tanut kell kikérdezni. A gyanúsított vagy tanu bemondásai utalhatnak egy másik tanu, vagy másik gyanúsított vallomásának egyes részeire vagy helyszíni adatokra. A nyomozónak ezeket a bemondásokat viszonyba kell hozni az eddigi megállapításokkal, mielőtt még a tanuhoz vagy a gyanúsítotthoz egy újabb kérdést intézne. Nagyon sok függ attól, hogy a kikérdezésnél a csendőr mikor, mit és hogyan kérdez. A kikérdezéseknél helyes taktikát követni az egész anyag abszolút uralása nélkül nem lehet. Mit tesz a csendőr, aki nem uralja az anyagot? Vagy emlékezetére bízza magát, ami rendszerint tévedésekre és hibákra vezet, vagy pedig kénytelen minden pillanatban újból és újból átnézni az összes feljegyzéseket stb., ami nagyon időrabló tevékenység s emellett azzal a veszéllyel is jár, hogy kizökkenti a csendőrt gondolatmenetéből, a kikérdezendőnek pedig túl sok időt enged a gondolkozásra, ami rendszerint nem kívánatos.

Vannak azonban olyan segédeszközök, melyek előállítására egy kis fáradságba kerül ugyan, de igen

Éhező virágszálak.

írta: AXA ROLF.

Hadd mondok el most őrmester úr Prihoda kolbászainak szomorú történetét.

E történet szoros összefüggésben áll infanteriszt Dudás János bevonulásával. Mert infanteriszt Dudás volt az a baka, akinek gyomráról legendák keringtek az ezredben. Hatalmas, bikaerejű legény volt, aki játszva görbítette el az ezüst forintot az ujjai között. Emellett jólelkű, szelíd természetű ember volt, a légynek se vétett. Dolgozott három helyett, de — evett is aztán hat helyett. Az ő gyomra feneketlen volt. Igaz, hogy válogatással igazán nem lehetett őt megvádolni. Komiszkenyér, nyers uborka, zöld szilva: neki az egyrement. Csak sok legyen, hogy örökké maró éhségét csillapíthassa vele.

Nincsenek adataim arról, hogy odahaza, a falujában mekkora volt a napi porciója. Csak azt tudom, hogy Prihoda őrmester úr menázi porciói meg se kottyantak neki. Örökös éhsége állandó szomorúságot tenyésztett ki benne. Söhajtozva ébredt, tragikus arccal mosdott, fejlődgetva csinálta a reggeli gelenkszübungokat és oly búsán

ropta az ájncelmarsot, mint egy kitanult temetkezési ló.

Magától értetődik, hogy gyászos hangulata rövidesen feltűnt a sasszemű őrmester úr Gajdacsinak is. Néhány napig nem szólt, gondolta, hogy honvágy kínozza a rekrutát. Azután néhány napig káromkodással próbálta Dudást felvillanyozni. Minthogy pedig ez sem ért semmit, végre szóbaállt vele.

— Te, Dudás! — mordult rá egy délelőtt.

— Hir! — sóhajtott Dudás bánatosan.

— Most már aztán igazán a legfőbb ideje, hogy megembereld magad. Nem a világ az a három kis esztendő! Aztán ha hagytaál is otthon valami fehérsépet, sohse búsulj annyira utána. Akad itt is elég. Te... te szomorúfűz!

Dudás nyelt egyet.

— Őrmester úr, ik melde gehórzám... nem jány után búsulok én...

— Hát?

— Hanem azért, mert... mert...

— No csak kivele!

— Mert... mindég nagyon éhes vagyok, — morogta szégyenlősen.

Őrmester úr Gajdacs felrántotta a szemöldökét.

— Nem elég a menázi?

— Ik melde gehórzám, nem!

Őrmester úr Gajdacs hümmögött. Kedvelte a nagydarab embereket. Ennél azonban megakadt. Másrészt jóra való fiúnak látszott és ha nem segít rajta, csúffá teszi az egész rekrutaszakaszt azzal a fancsali pofájával. E töprengések eredményeképpen nagylelkű hanghordozással, mintha egy királyságot ajándékozna el, így szólt:

— Hát fiam, nagy sora van ennek. No, de mert lá-

hasznosak, mert biztosítják az áttekintést a nyomozás anyaga felett és ezáltal lehetővé teszik annak tökéletes uralását. Ilyen segédeszközökre tehetünk szert célszerű táblázatok, külön lapok, rajzok, grafikai ábrázolások vagy kimutatások szerkesztésével, illetve felfektetésével. Mindezek bármily bonyolultabb nyomozásnál igen jó szolgáltatásokat tehetnek, de úgyszólván nélkülözhetetlenek olyan esetben, amikor egy bűncselekményt több személy, egy személy több bűncselekményt, vagy több személy (bűnszövetkezet) több cselekményt követett el. Előnyösen alkalmazhatók ezek a segédeszközök a nyomozás olyan részleteinek összefoglalására is, melyeknél egyes személyek sok különböző helyen fordultak meg, több személy bizonyos időpontokban egy helyen járt, egyes tárgyak (bűnjelek) sok kézen mentek keresztül, végül abban a gyakori esetben, midőn valamely bűncselekmény nyomozása közben személyek kiadásait és bevételeit kell egymással szembeállítani.

Az ilyen írásbeli és grafikai segédeszközök mi-kéntjére, külalakjára nincsenek szabályok. Ilyeneket mindenki kigondolhat saját maga, egyedüli lenyeges követelmény a célszerűség, vagyis, hogy a segédlet az áttekintést lehetővé tegye és az emlékezet alá-támasztására alkalmas legyen.

Az alábbiakban egy pár, a gyakorlatban jól bevált segédeszközt óhajtok bemutatni, melyeket Hans Gross, Lothar Philipp és Erich Annuschat német szakírók műveiben találtam.

Több hamis bankjegy útjának ábrázolása a hamisítóktól a forgalombahozókra és a közönségen keresztül a hatóságig.

tom, hogy iparkodsz, hát megengedem, hogy elmenj örmester úr Prihodához és dupla menázsit kérjél. Majd szölok neki az érdekedben. De ha azután is ilyen szomorú képeket mersz vágni, úgy teremtek kupán, édes fiam, hogy mindentől elmegy az étvágyad vagy egy hónapra. Abtreten!

Örmester úr Gajdacs szónoklatának felvillanyozó hatása rövidesen meglátszott infanteriszt Dudás magartartásán.

— Dupla menázsit — dupla menázsit — muzsikált lelkeben a boldogság.

Dehát a sorsharag nem engedte, hogy e tündéri álom valóra váljék. Infanteriszt Dudás ábrándjai még aznap délben szertefoszlottak örmester úr Prihoda, a manipuláns egy végzetes tévedése folytán.

Úgy féltizenkettő tájban lehetett, midőn örmester úr Prihoda a századkörlet folyosóján találkozott Dudás Jánossal és Balog Jóskával, kik egy hatalmas kondért cipeltek.

— Halt! Megalni! — rendelkezett Prihoda.

A két baka megállt.

— Adjál nekem ide kanal! — mutatott rá Prihoda a Dudás kezében levő hatalmas merőkanálra.

Dudás odaadta. Prihoda megmerítette a gyanússzínű és szagú folyadékban, azután ajkaihoz emelte. Dudás rémülten pislogott.

— Örmester úr, ik melde...

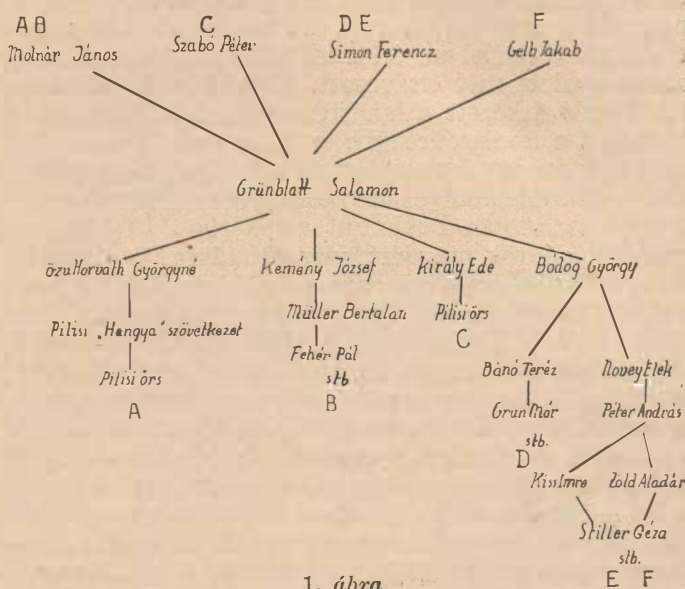
— Fogod tartani szajad neked. En fogok menázsit kostoni, — intette őt le örmester úr Prihoda.

— De...

— Menázsivizit! — ordított Prihoda most már komolyan megharagudva.

Amit ez a kis rajz (1. ábra) ábrázol, azt csak hosszadalmasan lehetne leírni, de az áttekinthetőség fokát ilyen leírással sohasem is érhetjük el. Ez a segédlet a nyomozás közben való könnyű tájékozód-

A - F - Hamis bankjegyek

1. ábra.

dás céljait szolgálja, de becsatolható a feljelentéshez, mert az ügyész és a bíró munkáját is megkönnyíti.

Második példa: N. asszonyt 18 órakor albérlője

És Dudás őszinte ijedtségére hatalmasat húzott a „menázsit”-ból. De már a következő pillanatban vadul ki-köpte.

Himmelhergottdonnerwetterkreuzkrucifixsakramentallelujanochamalhinein!! Pfu! Eztet nem megvan leves. Eztet a megvan moslék!

— Örmester úr, ik melde gehorzám, biz ez csakugyan moslék. Most visszük a konyháról a disznóknak, — mondta Dudás szelíden, mialatt Balog Jóska arca gyanúsán rángatózni kezdett.

Örmester úr Prihoda sarkonfordult s mint a kilőtt puskagolyó, tűnt el a századirodában, honnan még hosszabb időn át ádáz krákgógás és köpködés hallatszott ki. De a Dudás sorsa meg volt pecsételve. Örmester úr Prihoda három éven át őszinte gyűlöletével tüntette ki. Ennek a gyűlöletnek már másnap kifejezést adott, midőn Dudás eléje állott és dupla menázsit kért.

— Waaasz? — rikácsolta Prihoda. — A dufla menázsit? Neked megvagy disznó, aki adolsz nekem moslék! Egyen te is moslék. Schwein! Schwein!! A dufla menázsit? Olyan boffon bevágok nekednek püdös boffádba, hogy szofort berukkolsz bokolba. Kuss! Mars!

Infanteriszt Dudás János búsan kullogott vissza a századhoz. Örmester úr Gajdacs — nyilván Prihoda információja alapján — fejcsóválva jegyezte meg másnap a gyakorlótéren:

— Nem is gondoltam volna, hogy ekkora lókötő vagy, Dudás!

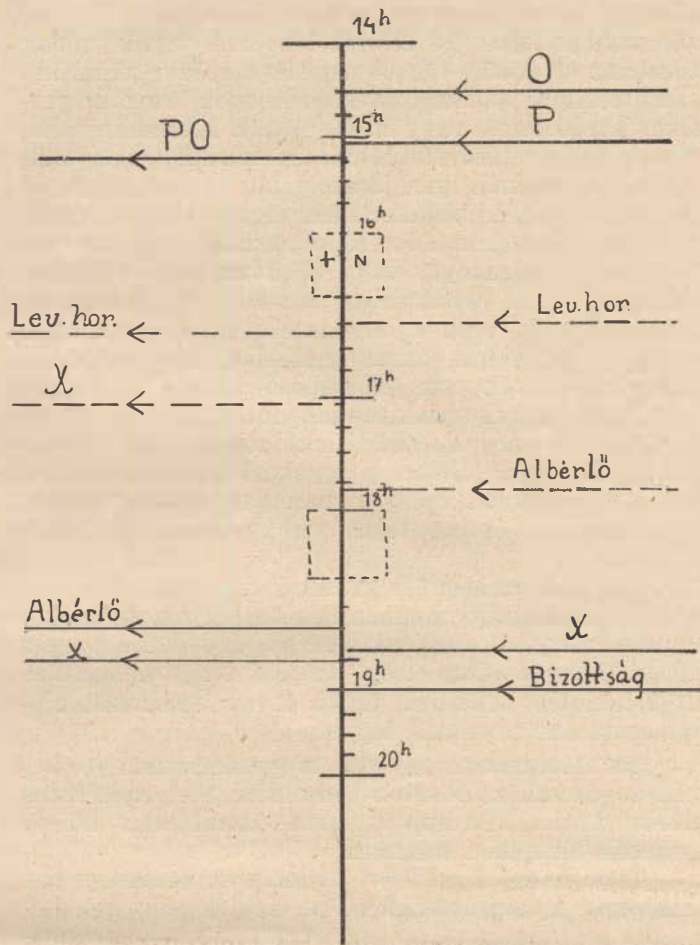
Hangja azért nem volt haragos. De a dupla menázsit-ról több szó nem esett. Annak végleg befütyültek.

*

Telt-múlt az idő, csak Dudás éhsége nem múltott. Ta-

holtan találta a lakásban. A rendőri bizottság 19 órakor jelent meg a helyszínen és megállapította, hogy N. asszonyt meggyilkolták. A halál kb. 16 órakor állott be. A tanuvallomások alapján a bizottság a következőket állapította meg: Fél 15 órakor O. asszony jött látogatóba N. asszonyhoz. Közvetlenül 15 óra után egy újabb látogató érkezett a lakásba, P. úr személyében, ki O. asszonyt ismerte, N. asszonynak pedig nagybátyja volt. P. csak rövid ideig tartózkodott a lakásban, érkezése után kb. 10 perccel O. asszonnal együtt eltávozott. Közvetlenül 17 $\frac{1}{2}$ után levélhordó érkezett a lakásba, csengetett, bedobta a leveleket a levélszekrénybe és eltávozott. Pár perccel 17 óra után egy ismeretlen úr (X.) jött ki a lakásból valakivel, hangosan beszélgetve. Búcsúzkodás közben az ajtóból bekiáltott a lakásba: „Tehát holnapután eljövök magáért, viszontlátásra!” — ezután eltűnt. Ezt az ismeretlent még egyízben látták a házban, $\frac{3}{4}$ 19 óra tájban. Ekkor csengetett a lakás ajtajánál, de mivel senki sem nyitott ajtót, eltávozott. Az albérlő 10 perccel 18 óra előtt érkezett haza, majd fél 19 órakor izgatottan elhagyta a lakást és a rendőrségre sietett, ahol az esetre vonatkozó feljelentését megtette. A rendőri bizottság — mint tudjuk — 19 órakor érkezett a helyszínre. Az eset fenti leírása ebben a formában mindennek nevezhető, csak áttekinthetőnek nem, pedig ebben csak a leglényegesebb mozzanatok szerepelnek, a sok tanuvallomás zavaró, fölösleges részleteit nem tartalmazza. Nézzük meg a 2. ábrán, miként fest ez a gyilkosság grafikai ábrázolásban.

Azt hiszem, hogy a grafikai ábrázolás előnyeit és fölényét a leírással szemben nem kell külön kiemelni, mert ez az első pillanatban szembeötlő. Ezt

2. ábra.

vasz felé már a negyedik „menyasszony”-a hagyta faképnél. Egyik sem merte vállalni a kockázatot a „naccságával” szemben Dudás hatalmas étvágya tekintetében.

Örmester úr Prihoda — minden haragja dacára is — nem mulasztotta el, hogy Dudás hatalmas étvágyát a maga számára ki ne aknázza. Örmester úr Prihoda egy, közvetlen a laktanya mellett fekvő kertes házacskában tanызott termetes életpárjával, Ludmillával. Termesztett főzeléket, tenyésztett tyúkokat és — ami a legfőbb büszksége volt — még két szép hízó is röfögött az ólban. Éppen ezeknek szállította Dudás annakidején a moslékot, amibe Prihoda belekóstolt.

Így aztán az örmester úr Prihoda házában mindig elkelt egy kis külön munka. Egy kis favágás, egy kis kapálás, az újévi disznóöléskor egy kis hurkatöltés. És ilyesmit legolcsóbban mégis csak Dudásra lehetett bízni, aki egy külön ebédért két ember helyett is dolgozott. A másik ember, aki helyett dolgozott, Czepe Feri volt, ki váltalta ugyan Prihoda ebédjét, de a munkát szívesen bízta Dudásra. Dudás nem is zúgolódott e miatt. Ennek következtében Czepe és Dudás között bizonyosfokú barátság fejlődött ki.

Egy szép tavaszi vasárnap délután együtt sétáltak a város mellett kanyargó folyócska partján. Kilencedike volt, így hát az elsejei lénungból bizony egy vasuk se maradt. Ez éppen elég ok volt arra, hogy búbanatukat ne egy kocsmában, hanem a természet szabad ölen csitítgassák. Hosszabb bandukolás után egy horgászra bukkantak, ki éppen akkor rántott ki a vízből egy jófajta potykát. Dudás szeme fölcillant:

— Ez az! Ez oszt' a hal!

Czepe is elismerőleg bólogatott.

— Jó dolog is ez a horgászás. Kiül az ember a partra, oszt' csak furt ül és néz. Oszt' fogja a sok buta halat.

— Láttad-e az örmester úr kamrájában tegnap azt a sok jóképű kolbászt? — kérdezte Dudás elgondolkozva.

— Láttam hát. Mért kérded?

— Csak, mert hogy ez a potyka úgy lógott a horgon, mint a kolbász a rúdon. Hej, ha a kolbászt, meg a sonkát is csak így horgossal lehetne fogni, de jó volna a szegény éhes infanteristának, — sóhajtott.

Czepe megtorpant, mintha vihlám csapott volna előtte a földbe.

— Dudás komám, — szólt. — Láttál-e már szamarat?

— Láttam hát, — felelte Dudás csodálkozva.

— De akkorát még nem, mint én vótam a mai napig! — jelentette ki Czepe dicséretreméltó önismerettel. — No, de ezentúl másképp lesz!

És hosszas, komoly fejtegetésekbe kezdett. Dudás áhítattal hallgatta.

Czepe szavának állt. Valóban, e naptól kezdve történt több mindenféle, amit a tizennegyedik század sok hájjal megkent legénysége sem tudott megmagyarázni.

Három nap mulva Czepéék folyóparti sétája után örmester úr Prihoda születésnapjára vacsorára invitálta meg örmester úr Gajdacsit. E vacsora egyik fénypontját egy hatalmas disznósajtnak kellett volna képeznie, melyet Prihoda személyesen és sajátkezűleg hozott elő a kamrából. Ott feküdt a remekmű, egy tálcán, még azonmód körülszárgázva, ahogy a füstől levették. Prihoda sokatmondó ünnepélyességgel fent össze két kést.

a kis rajzot a csendőr kezében tarthatja az egész nyomozás alatt, kikérdezéseknél és kombinációs munkájánál egyaránt, sőt ha azt a feljelentéshez csatolja, az ügyésznek és bírónak is jó szolgálatot tesz.

További példa: Tagadásban lévő gyanúsítottak, vagy hazudozó tanúk kikérdezésénél régi, jól bevált módszer az ismételt kikérdezés és a részletek iránt való beható érdeklődés, mert az illető rendszerint előbb-utóbb ellentmondásokba keveredik. A folytatlagos kikérdezések során felmerült lényegesebb ellentmondásokat igen áttekinthetően lehet egymással szembeállítani egy kis táblázat segítségével. (3. ábra.)

Más: Egy 15—20 tagú cigánybanda hurokra került, melynek 70—80, az ország különböző részein elkövetett bűncselekmény terheli a lelkiismeretét. Egyik-másik cigány az összes bűncselekmények el-

Kikérdezés eredménye 1-én 14 h	Kikérdezés eredménye 1-én 20 h	Kikérdezés eredménye 2-án 10 h
A gyűrűt egy ismeretlen egyéntől vettem az utcán	A gyűrűt a menyasszonytól kaptam	A gyűrűt valaki a zsebembe csuszathatta
Sohasem hordtam szakállt, stb.	Régebben volt szakállam, stb.	Azon a bizonyos napon nem voltam megborotválkozva, stb.

3. ábra.

követésében résztvett, egyesek viszont csak a bűncselekmények egy részének elkövetésénél működtek közre. A 4. ábrán bemutatott két táblázat segítségével

— Most fogolsz kostolni saját termesü disznosajt, barátocskám! — jelentette ki büszkén.

Örmester úr Gajdacs is vállalkozó kedvvel törölte kétfelé a bajuszát, miközben Prihoda belevágott a disznósajtba.

Azaz, csak vágott volna. Mert a kés a bőrön túl nem akart behatolni.

— Jessus, mi esztet? — hüledezett örmester úr Prihoda.

— Majd én, — ajánlkozott Gajdacs. De az ő sikere sem volt nagyobb. A kés valami rugalmas, elvághatatlan anyagba akadt.

Közben Prihoda egy hatalmas konyhakést kerített elő és most ismét ő esett neki a boldogtalan disznósajtnak.

— Disznó kuty! — szónokolt hévvel, — nem fogolsz szétmenni!

A disznósajt végre csakugyan „széjjelment”. Egy pillanatig mindketten elhülve bámultak tartalmára, míg végre örmester úr Gajdacs harsogó hahotára fakadt.

— Hát ez nő a te disznóid gyomrában?

A disznósajt bőre fegyverolajba áztatott kóccal volt teletömve.

Prihoda hápogott a méregtől.

— Ki esztet csinálta? Ki esztet zabalta? — hajto-gatta egyre.

Örmester úr Gajdacsiban felébredt az inkvizitor. Alaposan megvizsgálva a disznósajtot, megállapította, hogy valaki a spárgát letekerte, négyszögletes lyukat vágott a bőrbe, kiszedte a hust, kócot tömött a helyére, azután szépen visszaillesztve a kivágott bőrdarabot, újból körülspárgázta az egészet. Mestermű volt.

vel jó segédeszközt nyerhetünk egy ilyen bonyolult ügy áttekintésére.

A) táblázat.

Folyósz.	A bűncselekmény neve	Sértett	A t e t t		Gyanúsítva
			színhelye	ideje	
1	Betöréssel lovás	Molnár János	Pilis	1922 III/17	1, 4, 6, 9*
2	Gyilkosság és rablás	Szabó Ferencné	Zsadány	1928 IX/15	1, 6, 15*
stb.	stb.	stb.	stb.	stb.	stb.

* A számok a B) táblázat folyószámaira vonatkoznak.

B) táblázat.

Folyósz.	Gyanúsított neve	Mely bűncselekményekben vett részt	Az elkövetett bűncselekmények száma	Megjegyzés
1	Kolompár János	1, 2, 4, 10—30, 56, 70*	26	
2	Lakatos József	17, 29, 32, 40, 61*	5	
stb.	stb.	stb.	stb.	

* A számok az A) táblázat folyószámaira vonatkoznak.

4. ábra.

Végül még egy táblázatot ismertetek, melyet Szombathelyen a nyomozó tanfolyam alkalmával én állítottam össze. Ez a táblázat megkönnyíti a nyo-

— Prihoda, — szólott végre Gajdacs, — ha ezt nem a mi bakáink csinálták, leharapom a fejemet.

— De hogyan, asztat? Soha be nem engedsz egyedül kamraba gazembereket!

— Ki volt utoljára nálad dolgozni?

— Volta csak régiek. Volta Dudas, volta Czepe.

— A Czepe?... Hm... — mormogott Gajdacs sokatmondóan. Ismerte a jómadarait.

Búcsút véve Prihodától, örmester úr Gajdacs elgondolkozva ballagott a laktanya felé. A kóc, meg a fegyverolaj elég világosan mutatták a nyomozás irányát. Csak a végrehajtás módja rejtély. Mert nyilvánvalóan sok idő kellett a disznósajt kikaparásához és kitöméséhez. Kizártnak látszott, hogy Prihoda árgusszemei előtt az ilyesmit végre lehessen hajtani. Örmester úr Gajdacs elhatározta, hogy végére jár a dolognak.

Másnap reggel újabb meglepetés érte. A reggeli-kiosztáskor Dudas nem ment a porciójáért.

Ez annyira feltűnő volt, hogy Gajdacs személyesen kereste fel Dudást a legénységi szobában.

— Hát te mért nem mész menáziért?

— Örmester úr, ik melde gehorzám... nincs étvágyam.

— Lehetetlen! — szólott Gajdacs megdöbbenve.

Némi szünet után megkérdezte:

— Aztán miért nincs étvágyad?

— Fáj a gyomrom.

Dudas étvágytalanságának a híre futótűzként terjedt el a legénység között. Valóságos izgalmat keltett. Ilyesmi még nem fordult elő, mióta Dudas bevonult. Egymást követték az újabb hírek. Dudas maródivizitre ment, Dudas két fehér port kapott törzsorvos úr Lusztigtól, Dudas

mozó helyzetét olyankor, midőn egy bűncselekmény elkövetésével nem tudunk határozott személyt gyanúsítani, hanem egyelőre több olyan személyünk van, akik mint gyanúsítottak figyelembe jöhetnek. Minden nyomozás eredményez több, a tettes kilétére utaló sarkalatos adatot, támpontot. Sikerült megállapítanunk pl. egy rablógyilkosságnál, hogy a tettesnek jól kellett ismernie az elhalt életmódját, meg kellett fordulnia már előzőleg a helyszínen, tudomással bírnia már előzőleg az elrablott holmik létezéséről, ismernie kellett azok rejtekhelyét. Nagy testi erővel kellett rendelkeznie, értenie kellett a záruk felnyitásához. Ezek eddigi megállapításaink. Most a tettes kiléte után kutatunk. Gyanuba fogunk pl. 8 embert, elnevezük ezeket A—H-nak. Egy táblázatba (5. ábra) egymás alá írjuk eddigi megállapításaink egyes tételeit, vagyis azokat a követelményeket, melyeket a nyomozás eddigi adatai alapján a tettes személyével támasztanunk kell. Ezután egymás mellé írjuk a gyanuba vett személyek neveit. Midőn ez kész van, igyekszünk megállapítani, hogy a követelmények az egyeseknél fennforognak-e vagy nem. Igenlő esetben plusz, ellenkező esetben mínusz, kétes esetben kérdőjelet teszünk a név alá.

Ez a kimutatás egyrészt nyomozási tervként használható, mert megmutatja, hogy kire nézve még mit kell megállapítani, tehát a nyomozó nem feledkezhetik meg semmiről. Másrészt a megállapítások után, a kimutatásban világosan és áttekinthetően kibontakozik a nyomozó szemei előtt az, hogy melyik gyanuba fogott személy tettessége tekinthető ki-

zártnak és melyik tettessége tételezhető fel a legalaposabban.

Helyszűke miatt csak példák bemutatására szo-

Eddigi megállapítások	A	B	C	D	E	F	G	H
Sértett viszonyainak, életmódjának ismerete	+	+	-	?	-	-	-	+
Helyszíni ismeretek	+	+	-	-	+	+	+	+
Tudomással bírás az elrabolt értékek létezéséről	-	+	+	+	-	-	-	+
Rejtekhely ismerete	-	+	-	+	-	-	-	+
Nagy testi erő	-	+	-	-	-	-	+	+
Szakértelem záruk felnyitásához	-	+	-	+	-	-	-	-
Tér- és időbeli lehetőség a cselekmény elkövetésére	-	+	-	-	+	-	-	-
stb.								

A—H gyanúsítottként figyelembe jöhető egyének.

5. ábra.

rítkozhattam. Ismétlem, hogy az itt ismertetett segédeszközök csak tájékoztatás és útmutatás céljait szolgálják, bárki szerkeszthet és használhat ezeknél jobbat, tökéletesebbet, a célnak és egyéniségének megfelelőbbet. Én csupán azt akartam elérni, hogy rátereljem a figyelmet a nyomozási anyag rendezésének, az áttekinthetőség biztosításának szükségességére, mint olyan fontos tényezőkre, melyek a nyomozás munkáját lényegesen megkönnyítik és gyakori tévedések előfordulását megnehezítik.

már jobban érzi magát. A kedélyek csak akkor nyugodtak meg, mikor délben Dudás ismét vigyorogva, a régi farkasétvágglyal falta a grenadirmarsot.

Annál feldúltabb kedélyállapotban rontott be délután Prihoda Gajdacsihoz.

— Mi esztet? — rikácsolta, egy hatalmas hurkát tartva Gajdacsi orra alá.

— Ez? Ez egy hurka! — felelte Gajdacsi hidegvérrel.

— Esztet nem megvan hurka. Esztet megvan gyalázatosság, disznóság! — tombolt Prihoda. És egy drámai mozdulattal kettétörve a hurkát, odanyújtotta Gajdacsinak.

Biz az csak kívülről volt hurka. Belülről — kóc.

— Husz darab gyenyeru szep hurka, kolbasz így megvan. En vizitalni.

Husz darab? Hm... és a disznósajt.

— Es ket disznósajt, másik is, ami logot kamraba. Asztat is itt fogsz keresed.

— Hm... — mondta őrmester úr Gajdacsi és teljes öt percig maga elé meredt. Derengett benne valami sejtelem a kitömött hurkák és Dudás étvágytalansága közti összefüggésről. Végre felállt és felcsatolta a kardját.

— Elmegyünk hozzád, — szolt Prihodához. — Mégis csak megnézem azt a kamrát.

Ott lógtak szép katonás sorrendben két kifeszített kötél a szobanforgó hurkák és kolbászok. A kamra ablaka oly szűk volt, hogy azon ugyan ember be nem fért. Az ajtó pedig a konyhába nyílt, ott senki észrevétel nélkül be nem juthatott. Már-már eredménytelennek látszott a helyszíni szemle, mikor Gajdacsinak eszébe jutott valami.

— Mondjad csak, Prihoda, megszámloltad a kolbászaidat?

— Megszámolni? Minek?

— Hát csak számold meg.

A számlálás eredményeképp kisült, hogy négy hurka és két kolbász hiányzott. Gajdacsi sötéten bólogatott.

— Tudtam. Nem is lehet ez másképp, minthogy egyik nap kilopják a hurkát, kiszedik a belit, kitömik kóccal. A következő napon meg visszalopják. Persze, csak azt nem értem, hogyan csinálják. Nappal semmiesetre sem lehet.. Te, Prihoda, én ma éjjel idejövök a kamrába. Aztán majd meglátjuk...

Este, pontban kilenckor, ismét beállított Gajdacsi. Prihodát különböző bosszúterveket forralva, egy hatalmas füttykössel a markában, már a kamrában találta. Gajdacsi minden fegyvere egy üveg jófajta szilvórium volt az álmosság ellen.

Székekre ülve, teljes sötétségben és csendben lesték a tolvajokat. Áloműzőnek ott volt őrmester úr Gajdacsi szilvóriuma, Prihoda addig-addig kortyolgatott belőle, míg végre szép csendesen szuszogva elaludt.

Annál éberebben örködött Gajdacsi. Virrasztását nemsokára valami tompa zörejtette még éberebbé. Fölríadt. A zaj felülről, a szoba gerendázata felől hallatszott. Tompa recsegés. Azután csend. Gajdacsi feszülten várakozott.

Egyszerre csak Prihoda vérfagyasztó üvöltése hasított bele a csendbe:

— Segítseg!! Segítseg!! Jessus Marja!

Gajdacsi villámgyorsan gyufát gyújtott. A felvillanó fényben meglátott egy hosszú zsinetet, mely a mennyezetről függött alá. A zsineg végén egy kampóvá görbített szeg, a szeg végén Prihoda kapálódzott, kinek éppen a gallérijába akadt a horog.

A tiszazugi tömegmérgezés.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(8. közlemény.)

Hogyan végezte a halottkém a kötelességét?

Se jobban, se rosszabbul, mint ahogy azt tőle tudása, képzettsége, állása, javadalmazása alapján elvárni lehetett. Vagyis: rosszul. Nem lehet nagyon csodálkozni afelett, ha egyes helyeken a halottkém magát „halottkém”-nek írta és nem érheti szemrehányás, ha tudóvész, gutaütést, agkori végelgyengülést írt be a halál okául, amikor a „kémelet” halottat arzén pusztította el. Ugyan honnan tudta volna az igazi halálókot megállapítani?

Mindenesetre fel kell hogy vetődjék a kérdés, különösen a nagyrévi esetek után, hogy vajjon az eddigi halottkém-rendszer ebben a formájában fenntartható-e továbbra is? Nem kellene-e mindenütt — kivétel nélkül — a halottkém szerepét orvosnak betölteni?

Itt közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy bár a nagyrévi és tiszakürti arzénmérgezési esetek nagy részében orvos vizsgálta meg a halottat, ez az orvosi szemle nem kötelező. A természetes haláleseteknél — s melyik arzénmérgezési eset nem volt „természetes”? — elegendő a halottkém megállapítása, hogy a halál természetes módon következett be és a halottat elföldelhetik.

Annak, hogy az elhalálozások alkalmával rendszerint orvost hívtak a halottasághoz és a halott eltemetéséhez orvosi bizonyítványt kértek, ravasz háttére van. Az előfordult mérgezési esetek nagyobb részében ugyanis, — hogy a mérgezés gyanújának árnyéka se merüljön föl — a méregkeverőasszonyok a következőképen jártak el:

Ha az áldozat, akinek halálát elhatározták, amúgyis valamilyen betegségben szenvedett, elhívták hozzá az

— En nem akarsz meghalni! Nem felakaszto! — jajveszékelt Prihoda.

De Gajdacsi nem törődött most Prihodával. A padlás felől futólépés dobogása hallatszott. Kiugrott hát a szobából és éppen idejében ért a padlásfeljáró létrájához, hol éppen a karjai közé zuhant két lecsúszó sötét alak.

— Megállj! — bömbölt Gajdacsi stentori hangon.

A felszólításra tulajdonképpen szükség sem volt. Dudás és Czepe amúgy is sóbálvánnyá meredtek ijedtségben, mikor őrmester úr Gajdacsi jóliasmert körvonala megpillantották.

Gajdacsi szisztematikusan járt el. Mindenekelőtt lekent Dudásnak egy, Czepének pedig két pofont. Azután az elősiető Prihodára bízva foglyait, felmászott a padlásra.

Ott aztán — még Dudás későbbi töredelmes vallomása nélkül is — megfejtődött a kolbaszok és disznósajtok rejtélye. A padlásra felhányt széna alatt egy deszkát lazított meg a két jómadár, éppen a kamra felett. A többi aztán megtette egy zsineg, meg egy kempós szeg, amellyel szépen kihorgászták őrmester úr Prihoda kincseit, hogy másnap éjjel kóccal kitömve szépen visszaresszék és új zsákmányra tegyenek szert.

— Ez mind rendben volna, — morogta Gajdacsi, mikor az inkvizíciót befejezte. — Csak azt nem értem, mi bajod volt tegnapi? — fordult Dudásra.

— Őrmester úr, ik melde gehórzám... A Czepe tegnapelőtt őrségen vót, oszt' muszáj vót egymagamnak megenni egyszerre az egész disznósajtot, hogy vissza tudjam eresztetni... ez egy kicsit sok vót... még nekem is... — tette hozzá Dudás búsan.

Persze, hogy ezek után hosszú ideig hűvösön ült a két virágszál.

orvost. Az orvos megvizsgálta a beteget, rendelt valamilyen orvosságot s a betegnek ebbe az orvosságba keverték a mérget. Rendszerint akkora mennyiséget, amennyi elegendő volt az élet kioltásához. Mikor másodszor, harmadszor jött az orvos az ilyen beteghez, már akkor rendszeren a halotthoz jött, mert: „szegénynek az állapota rosszabbra fordult és meghalt”. Nem volt ebben semmi különös, hiszen csakugyan beteg volt az illető, sokszor hosszú idő óta, sokszor súlyos betegségben szenvedő — és mert az arzénmérgezést külső jelenségekből csak nehezen lehetett megállapítani, — az orvos gyanútlanul állította ki a bizonyítványt.

Egy esetben azonban mégis gyanús volt az orvos szemében a kezelése alatt álló beteg hirtelen halála. Ez volt a Holyba-eset, amelyet részletesen ismerünk.

Ha a halálnak szánt áldozat nem szenvedett semmi olyan betegségben, ami indokoltá tette volna az orvosi kezelést, akkor rendszerint csak olyan adag arzénoldatot kapott, amely heves fájdalmakat okozott, legyengítette az illetőt, de nem idézett elő halált. Ezekben az esetekben természetesen megvoltak az arzénmérgezések tünetei — hányás, hasmenés stb. —, de amint tudjuk, az arzénmérgezés tünete hasonlít több más betegség tünetéhez is, úgy, hogy amikor ilyen beteghez hívták az orvost, — az rendszerint kólikát, bélhurutot vagy gyomorfekélyt állapított meg. A második, harmadik, negyedik adagolás már abban az orvosságban történt, amelyet az orvos a fentebb említett betegségek valamelyikére rendelt.

Érheti-e szemrehányás az orvosokat ezekben a mérgezési ügyekben?

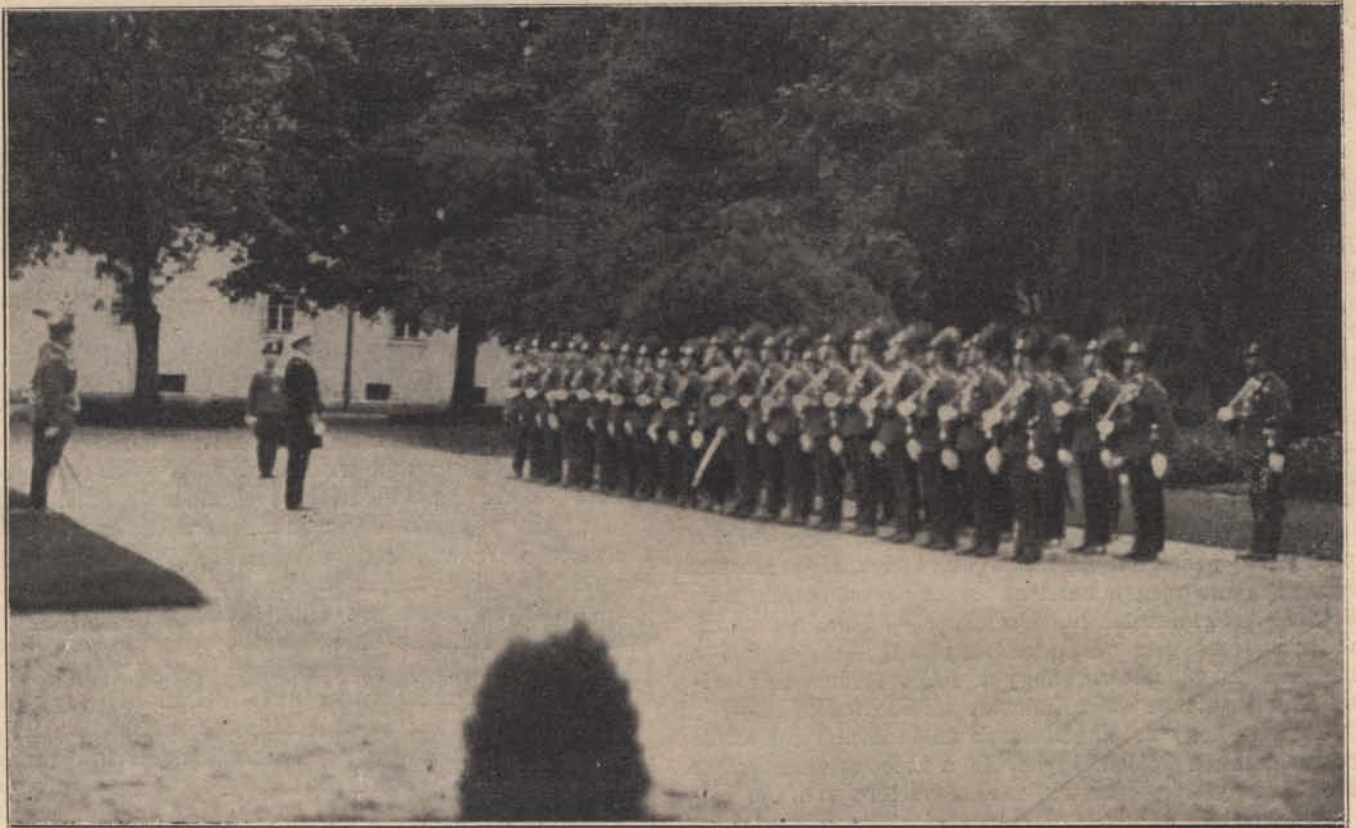
Általánosságban: igen. A törvényszéki tárgyalások számos oly részletet hoztak nyilvánosságra, amely részletek — sajnos — nyomós bizonyítékokat szolgáltatottak arra, hogy egyes orvosok a diagnózisok és a bekövetkezett halálesetek okainak megállapításánál felületesen jártak el. Nem szabad viszont felednünk, hogy ezeknek az eseteknek elbírálásában mindig okosabbak vagyunk *utólag*. Ma a Tiszazugban bizonyára nem temethetnének el egyetlen halottat sem anélkül, hogy a félfa lakosságának akaratlanul is, át ne villanna agyán: „vajjon nem arzén-e?” — s nem akadna egy orvos sem, aki nem igyekezne a beteg kezelésénél vagy a halotti bizonyítvány kiállításánál a legalaposabban kikutatni és megállapítani a beteg kórtörténetét. Mindaddig azonban, amíg az első eset ki nem patnt, ugyan kinek jutott volna eszébe arzénmérgezésekre gyanakodni, éppen olyan helyeken, mint Nagyrév, Tiszakürt, ahol békéstermészetű, jóra való nép lakik s ahol a verekedés is ritkaságszámba megy?

Orvosi és általában egészségügyi vonatkozásban oly részletek is kerültek napvilágra, amelyekkel az illetékes körök bizonyára foglalkozni fognak. A magyar falu egészségügyi berendezéseinek tátongó hiányosságaiba mély bepillantást engedett ez a bűnpör. S ennek a bűnpörnek szomorú és döbbenetes volta mellett ez az egyedüli hasznos és jó oldala, hogy sok minden került napfényre, amiről vagy nem tudtunk, vagy nem akartunk tudni. Sok minden, ami penész és dudva alatt rejtve volt, most előbukkant és az egész társadalom lelkiismeretére ránehezelve, szinte reákényszerít a bajok leplezetlen meglátására s azok orvoslásának szükségességére.

*

Az ítéletek: kötél, életfogytig, 8—15 év, vagy — felmentés.

A jó bennük: megfélemlítést fognak okozni és feltelezhetjük, hogy sötét gondolatokkal foglalkozó hitvesek, bábák és szomszédasszonyok nem fognak oly egy-

Kormányzó Úr Öföméltósága gödöllői tartózkodásának befejezésekor elismerését nyilvánította a csendőr örkülönít-ménynek.

könnyen és merészen mérleghez nyulni, mint tették Nagyréven és Tizsakürtön.

A rossz ezekben az ítéletekben: nem a bünbánatot fogják felkelteni, legalább is nem *elsősorban*, hanem az érzést és meggyőződést: „Lám! Nem kellett volna valani!”

*

Fel kellett tűnnie az olvasó előtt, hogy mennyi azonos családi név fordul elő a bűnpörben. A vádlottasszonyok között van két Földváriné, két Pápainé, két Csabainé, sűrűn fordulnak elő a Dari, Takács és Sülye nevek is. Rokonságban áll egymással csaknem az egész falu. Egymás között házasodnak. Szomorú és veszedelmes jelenség ez nemcsak Tizsakürtön és Nagyréven, de a legtöbb magyar faluban. Következménye elkerülhetetlenül a degenerálódás. Orvossága: a felvilágosítás.

*

Igen érdekes lenne a pszichiáter számára ezeknek az asszonyoknak lelki konstrukciójával foglalkozni. A két fő mérégáros: Fazekas Gyuláné és Takács Lajosné voltak. Két tökéletes ellentét. Fazekas Gyulánét indulatok vagy hangulatok nem mozgatták tetteiben, távol állott tőle minden szentimenáлизmus, ő a mérlegkeverést és mérlegelést iparszerűen üzte, a mérget mindig jó drágán megfizettette és tanácsot is csak pénzért adott. Egy féldecis arzénoldatért eleinte hárommillió koronát kért, később megelegetett 80 pengővel.

Takács Lajosné minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül, pusztán „részvét”-ből segített egyik-másik asszonytársán, akiknek a beteg vagy részeges férj, vagy pedig az öreg szülő útjában állott. Ha mindenáron „honorálni” akarták fáradságát, elfogadott egy-egy liter pálinkát, mert az italt — asszony- és férfinép egyformán — igen szeretik a Tiszazugban. Nem volt kivétel Takácsné sem.

A mérleggyártás és mérlegosztogatás körül megnyilvánuló „önzetlensége” és mindenütt segíteni-akarása megszerzték neki Nagyréven az „áldott jó asszony” nevet.

Egy kiragadott részlet abból a párbeszédéből, ami a nyomozást végző járőr és Takács Lajosné között lefolyt.

A gyilkos asszony azonnal beismerte:

— Hát igen, — megöltem az uramat.

— Miért? Meg akarta szerezni a vagyont?

— Nem. Nagyon beteg volt a lelkem. Mindig emelgetni kellett az ágyról. Nem voltam még akkor olyan öreg asszony, mint most (ez volt az első mérgezési eset 1910-ben), megúntam az örökös babusgatást, emelgetést. Gondoltam, neki is jobb lesz, nekem is, ha meghal.

— Miért tette be az arzént a koporsóba?

— Ott volt az a legjobb helyen. Ha gyanakodtak volna a halála miatt, biztosan kikutatták volna a házam tájékát, megtalálták volna a mérget. A koporsóban nem kereshette senki. Gondoltam — ha pedig a koporsóban keresik, akkor már úgyis mindegy.

— Másnak miért adott mérget?

— Ha én örültem, hogy megszabadultam az uramtól, tudtam, hogy mások is örülnek annak, ha már egyszer teher az ember.

— Mennyiért adta a mérget?

— Kinek jó szóért, kinek egy és másért...

— Hány asszonynak adott mérget?

— Nem emlékszem én már arra pontosan. Lehettek úgy nyolcan-tizen. Szegény asszony volt a legtöbbje, megszántam őket, segitettem rajtuk. Csak egy dologra emlékszem biztosan, hogy Beke Mihálynénak egy liter pálinkáért adtam az arzént.

*

Egy másik kikérdezés, mely ugyancsak a csendőr-járőrvezető és az egyik gyanúsított (Lipka Pálné) között folyt le s amely szintén erős fénnel világít bele ezeknek

Az új debreceni csendőrlaktanya.

a bűnös asszonyoknak érzés-, felfogás- és gondolatvilágába:

— ... a Pápai Lajos halálában azonban nem én vagyok a bűnös, mert nem az én mérgetől halt meg.

— Szóval *maga is* adott Pápainénak mérget?

— Úgy volt az kérem, hogy Pápai Lajos igen borszerető ember volt. A felesége mindig veszekedett vele, meg hát szerelmi haragban is voltak. Hozzám jött az asszony, tőlem kért tanácsot, hogy mit lehetne csinálni. Én hosszú ideig nem adtam se tanácsot, se mérget. Esztendőök múltak el, Pápai Lajosné mindig csak járt hozzám, hogy adjak neki abból a légykővízből. Végre 1923-ban adtam neki a méregből. Be is adta az urának. Pápai Lajos azonban kutyaerős természet volt, nem akart meghalni. Nyavalygott nekünk vagy három napig. Nem tudtuk, hogy mi lesz vele. Csak jön hozzám a felesége, azt mondja:

— No, Lipkáné, maga bolonddá tett azzal a méreggel...

Magam is láttam, hogy gyenge volt a mérge. Nagy szorultságban voltunk, mert az ember gyanakodott az asszonyra. Kérdezgette tőle betegágán, hogy mivel etette meg? Nem tudtam egyebet csinálni, elmentem Fazekasnéhoz, a bábaasszonyhoz. Kértem tőle egy kis mérget kölcsönbe?

— Kölcsön kért?

— Kölcsön hát. Én is tudtam, hogy ő mit csinál, ő is tudta, hogy én mit csinállok. *Segíteni kellett egymáson*, mert mindketten bajba keveredhettünk volna, ha Pápai Lajos élve marad és jártatja a száját. Fazekasné

adott is a méregből. Elvittem Pápaiékhoz. Beöntöttük a mérget az ember kávéjába és Lajos másfél óra alatt elfordult.

*

A Tiszazugban bizony nem tartják tiszteletben a házasság szentségének fogalmát. A vádlott asszonyok között csak kivételesen szerepel olyan, aki egy férfi oldalán élte le az életet. A legtöbbnek két-három férje, vagy ugyanannyi vadházastársa volt. Így például özvegy Holyba Károlyné első férje Kalóz Gábor volt, aki felakasztotta magát. Második férje, a megmérgezett Holyba Károly, abban az időben pedig, amikor a csendőrök őrizet alá vették, már Sebestyén Lászlóval élt vadházasságban.

Kardos Mihályné első férje, Kovács Sándor, meghalt, a másodikat, Kardos Mihályt, megmérgezte, azután összeállt egy egészen fiatal legénnyel, akit mikor megúnt, összeházasított egy leánnyal, majd — s ez már nagyvárosi ízű pikantériát kölcsönöz a dolognak — a legényt egy idő múlva újból elválasztotta és visszarendelte maga mellé.

*

Az Egyke!

Az okokról már megemlékeztem, nézzünk most talán néhány számadatot Nagyrév községben.

1920-ban 42 volt a születések és 27 a halálesetek száma; 1924-ben 34 születésre 35 halál esik, 1927-ben 29 születésre 41 (!) halál; 1929-ben 22 születésre 20 halál. 1920-tól, tehát tíz esztendő alatt összesen 36 fővel szaporodott az 1700 lelket számláló község népessége.

A csendőri nyomozás során olyan névtelen levélírók is akadtak, akiknek az volt a céljuk, hogy a nyomozó csendőröket hamis útra tereljék. Ezt kimerítően tárgyalni lehetetlenség, — amúgy is hosszúra nyúlt leírásomnak nem lenne vége, — elég megemlíteni, hogy az illetőknek egyetlen egy esetben sem sikerült ez, mert a nyomozó csendőrök igen jó érzékkel és a csendőrré általánosságban jellemző nyugodtsággal dolgoztak. Ez nem az én egyéni megállapításom, hanem a különböző hatóságoknak, első-sorban a királyi ügyészségnek a főtárgyalások alatt is több ízben nyilvánított véleménye.

(Folytatjuk.)

Rádió az őrsőkön.

Írta: Revisnyei REVICZKY ZSIGMOND százados.

Ma már alig találunk őrsöt, ahol kis detektoros készüléket, vagy lámpásos rádiót ne látnánk. Hogy a rádió mit jelent a városoktól távol, elszigetelten élő csendőr életében, azt tárgyalni — azt hiszem — teljesen felesleges volna.

Hangsúlyoznom kell, hogy cikkemben nem tárgyalhatom a rádió belső elrendezésének, szerelésének és beépítésének részleteit, csupán azzal foglalkozom, amit balesetek megelőzése tekintetében mindenkinek feltétlenül tudnia kell. Ezek az ismeretek természetesen azon alkatrészekkel vannak összefüggésben, amelyeket a szabad levegőn szerelünk fel. Itt első helyen a vevőkészülékek lelkét, a vevőantennát, annak földelését és a villámhárító alkalmazását kell, hogy megemlítssem.

Cikkem megírásának indítókai az, hogy éppen rádiószakkönyvek hiánya miatt nem találtam olyan őrsöt, ahol a külsővezetékek építése, földelése és villámhárítása körül valami hiba nem lett volna.

Láttam pl. újonnan épült őrsraktanyát, ahol a rádió felszerelését már a figyelmes kőművesmester akarta megkönnyíteni azzal, hogy a tetőn csinosan mindent elkészített az antenna felerősítéséhez, a vezetőhuzal részére átfúrta a tetőt, sőt a mennyezetet is, hogy ezzel is megkönnyítse a vezetőhuzal bevezetését. A csendőrök a készüléket fel is szerelték, az antenna kifeszítése után a vezetőhuzalt a tetőn és a mennyezetén keresztül (villámhárító alkalmazása nélkül) egyenesen a készülékbe vezették és onnan a vezeték — igen csinosan — minden csendőr ágánál lévő foglalatba erősítették, ahonnan egy-egy fejhallgató csüng alá. Külsőleg mintaszerű elrendezés volt, de annál veszedelmesebb. Megtörténhetett volna, hogy amint a legénység este lefekszik, fülére teszi a kagylót és hallgat, zivatar keletkezik légköri kisülésekkel, egyszerre belecsap a villám az antennába s mert semmilyen biztonsági berendezés (önkapcsolós villámhárító vagy kékes átkapcsoló kikapcsolva) nincs, így a készülék és a fejhallgatókon keresztül a roppant nagy feszültség valamennyi csendőrt megölhette volna.

Ehhez hasonló elrendezésben, de a villámhárító helytelen elhelyezésével, illetve beépítésével is találkozottam, ami a csendőrök állítása szerint szakember munkája volt. Előfordul tehát a szakembernél is — ha

Minden ember szegénységének a balsors az oka. Az a szegény együgyű balsors, mely olyan, mint a zsebkendő, mindenik befőtörli a maga szennyét. Ha valaki leissza magát, részegségében nagyot botlik s eltöri a kezét, annak a balsors az oka. Ha valakinek vigyázatlanság miatt megég a háza, eldöglik a marhája, az is a balsors szeszélye. Minden a bolondos balsors dolga, aki olyan csendes, olyan jámbor, hogy még csak nem is igyekszik magát kitisztítani.

MIKSZÁTH.

ugyan tényleg annak nevezhető — felületes munka, nem árt, ha ellenőrizni tudjuk őket.

A vevőkészülékek helyes működése igen nagy mértékben függ az antenna helyes éppítésétől, lássuk tehát, mi egyáltalában az az antenna és hogyan építsük azt fel.

A vevőantenna a földtől elszigetelt vezető, mely az adóantennából kisugárzó elektromágneses hullámokat felfogja és a készülékbe vezeti. Már most, hogy az antennát jól kihasználhassuk, azaz, hogy jobb vételt és nagyobb hangerősséget érzünk el, elv az, hogy az antenna minél magasabban, helyes irányban legyen kifeszítve, megfelelően hosszú legyen és hogy a földtől minél jobban elszigeteljük.

A szabadantenna a huzalok száma szerint lehet

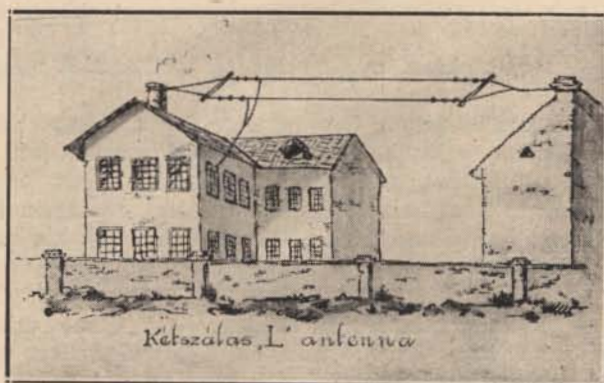
1. ábra.

1., 2. vagy többszálás antenna. Alak szerint pedig legismertebbek az „L” (1. és 2. ábra), „T” (3. és 4. ábra) és „V” (5. ábra) antennák.

Általában jó vételt biztosít a magasán elhelyezett egyszálás 50 méter hosszú „L” antenna. Ennél hosszabbat ne használjunk. Az antenna hosszának megválasztásánál szem előtt kell tartani, hogy a detektoros készülékekhez valamivel hosszabb antennát építsünk, mint a lámpás készülékekhez. A antennahuzal vastagsága 1.5 milliméter legyen. Már előbb említettem, hogy a jó vételt az antenna iránya is befolyásolja. Általában a készülékek azokat az állomásokat veszik jobban, amelyek a kifeszített huzal irányába esnek.

A kifeszítésnél arra kell ügyelni, hogy az antenna élő fáktól, tetőtől, telefonhuzaltól és más huzaloktól távol (legalább 2—3 méterre) legyen. Olyan vezetékkel, amelyekben elektromosság kering, párhuzamosan ne haladjon, mert ez a vételt erősen zavarja.

Az antennát valamely magas tetőre szigetelve kell felerősíteni. Erre a célra az antenna végéhez 2—3 diószigetelőt (6. ábra) használjunk.

2. ábra.

3. ábra.

Ha az antenna egyik végét élő fához kell kötni, akkor a szigetelő néhány méternyi távolságra legyen a fa ágától is, mert — mint tudjuk — a fa gyökerei útján nedvességet tartalmaz, a nedvesség pedig jól vezeti az elektromosságot, így érintkezés vagy túlközeltség esetén az antennában keringő áram nem a készülék felé, hanem a kevés ellenállást tartalmazó fán keresztül a földbe áramlik.

A levezetőhuzalt az antennához forrasztják, de legjobb, ha az antenna folytatását képezi. A „T” antenna építésénél fontos az, hogy a levezetőhuzal pontosan az antenna közepéből induljon ki, mert ellenkező esetben a forrasztástól bármely irányba eső nagyobb rész a kisebbik ellen dolgozik, ami főképpen a detektoros készülékek hangerősségénél mutatkozik.

A levezetőhuzal elhelyezésénél ügyelni kell szintén arra, hogy az tetőcsatornákhöz, falhoz, általában

4. ábra.

olyan tárgyakhoz, amelyek a benne levő elektromosságot levezethetik, ne legyen közel.

A szobába való bevezetést a villámhárítón át a 7. ábra szemlélteti, ezért ehhez bővebb magyarázat nem szükséges.

A villámhárító legismertebb megoldása a késes átkapcsoló (7. ábra), melynek felszerelésénél irányelv az, hogy lehetőleg a lakáson kívül, tűzálló anyagra és természetesen olyan helyen legyen építve, ahol kezelése nehézségbe nem ütközik. A villámhárító helyzetét hallgatásnál szintén a 7. ábra szemlélteti.

Az ind mythus szerint minden halandó szemei előtt függ Maja fellege, a családás fátjola, mely a dolgokat való színében látni nem engedi. Jaj annak, kinek szemei elől a felleg szétszólt, előtte minden nyíltan áll, ő a jelent látja s jövőjét; s ah, a látvány szomorú.

EÖTVÖS.

A villámhárító kapcsolójának érintkezési felületeit időközönként tisztítani kell, nehogy olyan réteg keletkezzék, amely az elektromosságnak útját állja és így rendeltetését nem teljesíthetné.

Igen jó készülékek a különböző gyártmányú önkikapcsoló villámhárítók, amelyeknek az az előnyük, hogy a szerkezetüknél fogva nem teszik ki az esetleg zivatarban hallgató egyént annak a veszélynek, hogy az antennába lesújtó villám megsebezze, esetleg megölje. Ezeknek a villámhárítóknak az is előnyük, hogy különösebb gondosságot és folytonos átkapcsolást nem igényelnek. Esetleges villámcsapás esetén a magasfeszültséget a készülékhez vezető útjában ez a vil-

5. ábra.

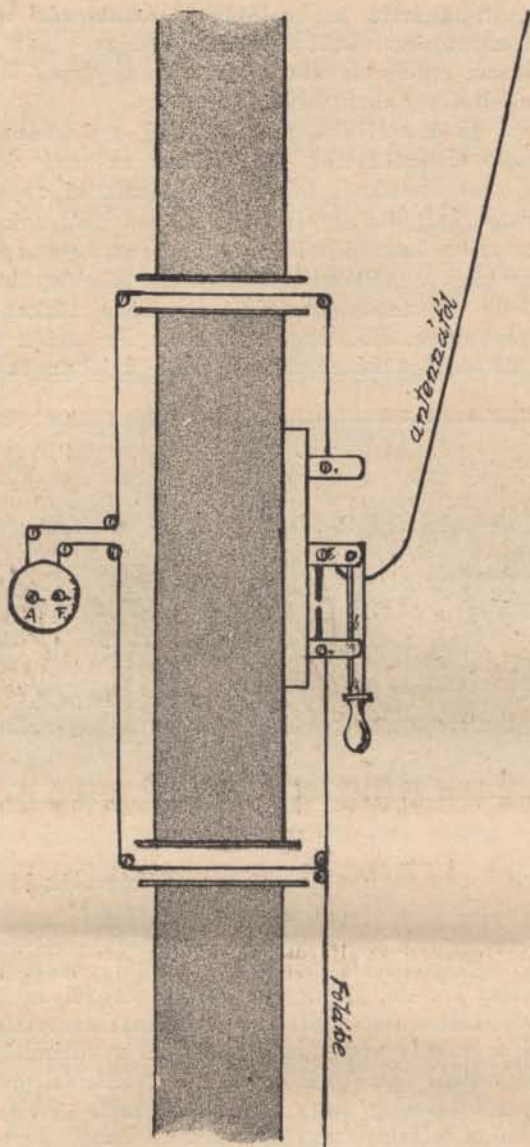
lámhárító megszakítja és azt a rádiókészülék kikerülésével a földvezetéken át a földbe levezeti.

A készülékek eredményes működéséhez, mint külső vezeték, a földelés is nélkülözhetetlenül szükséges. Ez rendszerint kb. fél milliméter vastag és fél m² nagyságú vörösrézlemezből áll és egy hozzáfórasztott 2—3 milliméter vastag vörösréz huzal útján a villámhárítóval van közvetlen összeköttetésben. A vörösrézlemez lehetőleg a talajvízig, vagy legalább is mély gödörbe kell beásni, ahol a talajvizet vagy nedves talajt elérni nem lehetséges, ott a vörösréz közelébe a föld színéig egy használt kályhacsövet vagy használt más, de kellő átmérőjű csövet függőlegesen be kell ásni, úgyhogy az eresztőcsatornájából az esővíz egyenesen oda folyjon, ott pedig, ahol az esővíz levezetése sem lehetséges — vagy nagy szárazság esetén — naponkint (esetleg többször is) egy-két kanna vizet öntsünk rá.

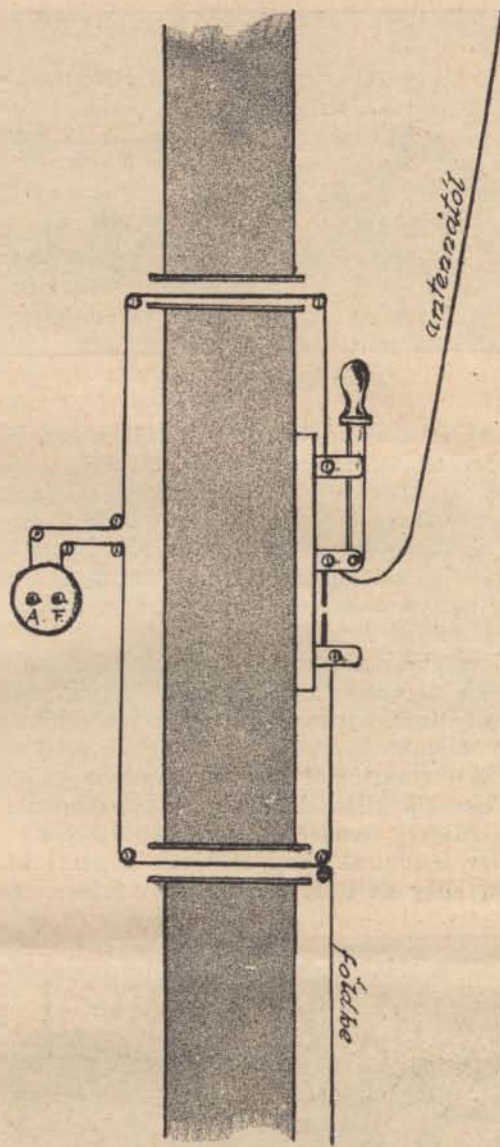
A földelés beépítésénél ügyelni kell arra, hogy az lehetőleg az antenna alá kerüljön. Földelésnek igen jól megfelel vízvezeték, gázcső és általában olyan elektromosságot vezető fémalkatrész, mely a földdel van összekötve és a földben nagyobb területet hálóz be. Szem előtt kell azonban tartani azt, hogy ahol a készülékek a huzalok útján összefüggésbe kerülnek ezekkel a vezetőanyagokkal, ott az érintkezési felületet tisztára kell csiszolni. Ha ezek a földvezetékek a lakásban bent vannak és villámhárítónk

6. ábra.

7/a. ábra: Hallgatáson kívül.

7/b. ábra: Hallgatáskor.

kikapcsolása esetén is (bár a készülék kikerülésével) az antennával közvetlen összeköttetésben maradnak, a biztonság nem olyan tökéletes, mint az olyan berendezésnél, amelyiknél a földelést a villámhárító kikapcsolása után a belsővezetékek kihagyásával, külső vezetékek útján érjük el. (7. ábra.)

Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a háztulajdonos nem szívesen engedi meg lakójának az antenna felszerelését, mert abban a téves hiedelemben él, hogy az antenna magához csalogatja a villámot, mely aztán belevág a házba. Könnyen meg tudjuk győzni az ittagályoskodókat, hogy a kifeszített és a fentiekben ismertetett óvintézkedésekkel ellátott antenna nem villámcsalogató, sőt ellenkezőleg: éppen a villámhárító szerepét tölti be és nem hogy előidézné, hanem elhárítja az épületről a villámcsapás veszedelemét.

Ne mondd azt egy fiatal leánynak soha, hogy veszély vár rá, mert bele fog esni; ne mondd neki, hogy mely tájakat kerüljön, mert azokat fel fogja keresni; ne mondd neki, hogy ne szeresse a szépet, mert azt fogja szeretni; ne mutass rá az árulóra, hogy ezt utálja, ezt gyűlölje, mert azt fogja megszeretni s azzal kárhozik el.

JÓKAI.

Munkanélküliség.

A csendőrségnek, mint a közrend hivatott fenntartójának nem egyszer lesz alkalma netalán készülő zavargásoknak azáltal elejét venni, hogyha megfelelő helyen és időben megnyugtató felvilágosítást képes adni a lakosságot izgató kérdésekben. Idetartozik manapság elsősorban a háborúutáni munkanélküliség kérdése.

A rendszerint fizetett izgatók által félrevezetett tömegek dühe mindenkor a fennálló társadalmi rendszer és annak hatalmi eszközei ellen fordul, mert nem képes felfogni, hogy oly felsőbb hatalom is létezik, amellyel szemben a kormányok épolj tehetetlenek, mint az egyes ember. Ilyen magasabb hatalom a világgazdaság, melynek baisse-hullamai országokon és birodalmakon pusztítva végigsepernek, nem törődve vámsorompókkal és egyéb apró fogásokkal, amelyekkel egyes államok saját nemzeti vagy állami gazdaságukat az általános helyzettel szemben megvédeni igyekeznek. Még a világ leghatalmasabb és leggazdagabb államait is alapjukban megreszkettetik a világgazdaságnak földrengésszerű hatalommal megnyilvánuló ingadozásai. A világgazdaság építménye ugyan emberi munka, — de annak abszolút biztos, zökkenőmentes irányítása kívül esik nemcsak egyes emberek,

de világvállalatok, világtrösztök és a legnagyobb nagyhatalmak hatalmán is.

A világháború utáni korszak legsiralmasabb csalódásai közé tartozik az a felismerés, hogy a világháború a győzteseknek sem hozta meg a várt világgazdasági eredményt. Világos tehát, hogy ez az eredmény nem emberakarta szándékból alakult így ki, hanem a világgazdaságban rejlő mély okokból. A győző államok pompásan és örömeiben akartak élni a legyőzöttek rovására. És mi lett az eredmény? Hogy a győzők talán még nagyobb gazdasági nehézségekkel küzdenek, mint a legyőzöttek, — ami híven tükröződik az általánosan, a világ minden kultúrállamában észlelhető munkanélküliségben. Sajátos módon, éppen a legnagyobb államokban aránylag is legnagyobb a munkanélküliség, dacára annak, hogy nagy anyagi erejük mellett látszólag ezek segíthetnének a legkönnyebben a bajon. Csakhogy nem képesek a világgazdaság megrendülésének mindent elgázoló hengerét feltartóztatni, amely a világháború által egyensúlyában megingatva, háborúelőtti magas nívójáról bizony nagyon is mélyre zuhant.

Ha valaki jóakarattal van eltelve a munkásság iránt, úgy bizonyosan a most uralmon levő angol munkáskormány az, — és mégis Angliában van aránylag a legtöbb munkanélküli. Az Amerikai Egyesült-Államok kormányai, ha nem is kifejezetten munkáskormány, de mindenesetre van annyira demokratikus, mint az angol — és számszerint mégis legtöbb munkanélküli Amerikában van, dacára annak, hogy a háború óta Amerika a világ bankárja.

Hogy Oroszországban mi történik, azt gondosan titkolják a világ előtt. Már ez a titkolódzás is bizonyítja, hogy büzik ott valami — sőt minden. Annyit minden-

A walesi herceg — Anglia trónörököse — teljes katonai díszben.

esetre tudunk, hogy a munkanélküliség fantasztikus arányokat öltött abban az óriási erőforrásokkal rendelkező szerencsétlen birodalomban, amelyet vezetői „munkások és parasztok paradicsomának” neveznek.

Igaz, hogy abban nincs sok vigasz, hogy a győzők is sanyarognak és hogy náluk a munkanélküliség még nagyobb, mint a legyőzötteknél, így mégis más megfontolásokkal nézhetjük a saját gazdasági helyzetünket. A munkanélküliség, a háború miatt ráncszakadt gazdaság-depresszióból kifolyó általános jelenség és csak akkor fog javulni, ha majd a világgazdaság háborúütötte sebei gyógyulni kezdenek. Már! holnapra azt meggyógyítani senki sem képes. Sem szép szóval, — sem erőszakkal. Utóbbival a legkevésbé.

Py—V.

KÜLFOLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(40. közlemény.)

III. Ugyanezt az eljárást kell követni azzal a tengerésszel szemben, aki egyedül küldetik az egyik kikötőből a másikba, vagy pedig a letartóztatási intézetből való kiszabadulása után az előírt időre parancsnokságához nem vonult be. Ilyen esetben az a parancsnokság köteles a be nem vonuló tengerész késedelmeskedése iránt érdeklődni, amelyikhez annak bevonulnia kellett volna. Ha beigazolást nyert, hogy a tengerész indokolatlanul van távol, akkor a parancsnok szökési beadvány útján annak letartóztatása iránt intézkedik.

6. §. Kedvezményes határidő.

I. Minden ember, aki igazolatlanul távol van és a törvényben meghatározott kedvezményes határidő alatt csapatjához, hajójához vagy szolgálatába önként vissza nem tér, szökevénynek kell tekinteni.

II. Ez a kedvezményes határidő különbözik, aszerint, hogy milyen a szökevénynek a szolgálati állása és milyen a szökés természete. Bármilyen is legyen a határidő tartama, nem kezdődik előbb, mint annak a napnak a befejeztével, amely napon az illető távolléte megállapítást nyert és a napok perctől percig számítanak. Így az az ember, akinek távolléte az első napon megállapítást nyert, nem nyilvánítható szökevénynek csak 6 nap múlva, illetőleg semmi esetre sem előbb, mint a 8. nap első órája kezdődik.

III. A tengerészeti büntetőtörvénykönyv 320. szakasza értelmében a tiszteket kivéve minden tengerészt, aki valamely állami hajó személyzetéhez tartozik, akár Franciaországban, akár a külföldön, a hajó indulásának pillanatában engedély nélkül attól távol találják, szökevénynek kell minősíteni, a kedvezményes határidő tekintetbevétele nélkül.

IV. A tengerészeti büntetőtörvénykönyv 309. szakasza, utalással a belföldön elkövetett szökésre, 1 havi, azaz harminc-napi kedvezményes határidőt biztosít annak a szökevénynek, akinek csak 3 hónapi szolgálati ideje van, feltételezve azt, hogy katonai szolgálati kötelezettségeivel nincs még teljesen tisztában. A kedvezményes határidő attól a naptól kezdődik, amikor a szökevény engedély nélkül elhagyta állomáshelyét, vagy pedig szabadságának vagy eltávozási engedélyének lejártával nem vonult be.

Miután a kórházban vagy üdülési szabadságon töltött idő a rendes katonai szolgálat idejéből le nem vonható, a 309. szakaszban meghatározott három hónapba beleszámít.

Ugyancsak az a szolgálat, amelyet azelőtt teljesített, amielőtt abba a beosztásba került, ahonnan jogtalanul eltávozott, beszámít a törvény által előírt szolgálatba. A 309. szakasz által előírt három hónapi szolgálati idő nem vonatkozik azokra, akik újbóli szolgálatra kötelezték magukat vagy újlag felvételre jelentkeztek. Az az ember ugyanis, aki már előzően szolgált, nem tekinthető olyannak, mint aki szolgálati kötelezettségeivel tisztában ne lett volna.

Végül a 309. szakaszban megállapított 3 havi szolgálati idő kedvezménye nem terjed ki arra, aki a szökést külföldön követte el, mert ebben az esetben a 313. szakasz csak 3 napi kedvezményes távolléti időt enged meg, tekintet nélkül arra, hogy az illető a tengerészetnél hosszabb vagy rövidebb ideig szolgált-e.

V. Az eltávozási engedély 24 órai eltávozási kedvezményt ad a tengerésznek s ha ilyenkor válik szökésben bűnössé, vele szemben a 309. szakasz rendelkezéseit kell alkalmazni.

VI. Háború esetén a kedvezményes határidők egyharmadukra vannak leszállítva. „Háború esetén” kifejezés alatt azt az időt kell érteni, amikor Franciaország valamely külföldi hatalommal háborúban áll, tekintet nélkül arra, hogy a hadszíntér francia vagy idegen területen van. Tekintettel arra, hogy a „háború idején” kitételel kapcsolatos rendelkezések alkalmazása úgy a határidő, mint a büntetést illetőleg szigorításokat von maga után, szükséges hangsúlyozni azt, hogy a háborúnak azon a napon, amikor a tettes a szökést elkövette, meg kell üzenve lennie; ha a háború a szökés elkövetés után tört ki, az a kedvezményes határidőre befolyással bír.

A háborús időre vonatkozó megszorítás nem alkalmazható sem a büntetésre, sem a kedvezményes határidőre abban az esetben, ha polgárháborúról van szó; mert ha politikai zavarok indokolják az egész országnak vagy az ország egy részének hadi- vagy ostromállapotba való helyezését, ez még nem jelenti azt, hogy Franciaország háborút visel.

7. §. Szökési beadványok.

I. Mihelyt a jogosulatlanul távollevő kedvezményes határidejének lejártával szökevényvé válik, az állományilletékes tengerészeti parancsnoksága szökési beadványt készít és annak másolatait késedelem nélkül az alábbi helyekre küldi el:

1. A tengerészeti miniszternek (tengerészeti igazságügyi osztálynak);

2. a hadkiegészítő parancsnokságnak és ha a szökevény tengerész, a haditengerészeti kiegészítő parancsnokságnak;

3. azoknak a csendőr századparancsnokságoknak, ahol a szökevény, mielőtt szolgálatba lépett, tartózkodott vagy lakott, illetőleg született vagy ahol szülei laktak;

4. a szökevény születési helye szerinti illetékes köztársasági ügyészeknek;

5. a párisi rendőrprefektusnak s végül

6. a belügyminiszternek (közbiztonsági osztálynak).

Függetlenül ezektől a hatóságoktól, szökési beadványt kell küldeni mindazoknak a hatóságoknak, melyekről feltehető, hogy tudnak a szökevény tartózkodási helyéről, illetőleg a szökevény letartóztatásánál közreműködhetnek. (A tengerészeti csendőrség századparancsnokainak, külképviseleti hatóságoknak, határállomásokon szolgálatot teljesítő rendőrbiztosoknak stb.).

II. A beadvány tömören magában foglalja a szökevények kilétére vonatkozó adatokat, szükség esetén felemlíti mindazt, amiből feltehető, hogy az illető külföldre szökött. Azokat a súlyosbító körülményeket, amelyek a bűncselekménnyel kapcsolatosak, gondosan ki kell emelni.

III. A szökési beadvány eredeti példányán, valamint a tengerészeti miniszternek szánt másodlati példányon meg kell említeni, hogy ilyen beadványok mely hatóságoknak küldettek.

IV. Ha a szökevényt elfogták vagy az azelőtt jelentkezett, mielőtt a szökési beadványok szétküldve lettek, a szökési beadványt és a visszatérésről szóló jelentést a tengerészeti miniszternek elküldeni nem kell.

13. §. Elfogási jutalomdíjak.

I. Azoknak a csendőröknek, vámőröknek, rendőröknek, erdő- és mezőőröknek, akik valamely szökevény elfogásánál közreműködtek, 25 frank jutalomdíj jár. Ugyanilyen jutalomdíj jár bárkinek, aki igazolja, hogy szökevényt fogott el és azt a hatóságnak átadta.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkossági eset kiderítése.

Írta: K. Somogyi Gábor őrmester (Bicske).

1927-ben egy dunántúli községben, Perkátán teljesítettem szolgálatot. Híres ez a község arról, hogy lakosai összeférhetetlen, szilajtermészetűek s alig múlik el mulatság, különösen búcsú anélkül, hogy egyik-másik vendéglő ivója vagy udvara ne lenne véres, sokszor halálos kimentelű verekedés színhelye. Fejér vármegye leírásából olvastam, hogy Perkáta község lakosai az ország minden részéből verődtek össze és az akkor Perkáta vidékét uraló Szapári grófok feldarabolt birtokait megvásárolva, ott letelepedtek és Kis- és Nagyperkáta elnevezések alatt községek alapítottak. Ez a két község 1926-ig teljesen összeépült s ebben az évben belügyminiszteri rendelettel egyesítve lett.

1927 július havában, még perkátai értelemben számítva is nagy dolog történt. Július 5-én a csendőrök kertjével szemben levő lakásáról ismeretlen körülmények között eltűnt özv. Molnár Györgyné, kit úgy magam, mint az örs parancsnoka és beosztottjai személyesen is jól ismertünk. A 74 éves öregasszonynak velünk szemben egy fél háza volt, ahol teljesen egyedül lakott, mivel gyermekei részben férjhezmentek, részben megnősültek és egy leánya kivételével a környékbeli községekben, illetve pusztákon laktak. Az öregasszony magas korára való tekintettel — vagy más okból-e, nem tudni —, nem látszott teljesen beszámítható elméjűnek, de viszont olyan dolgokat nem művelt, ami szükségessé tette volna elmeorvosintézetben való elhelyezését. Sokszor egészen értelmesen lehetett vele beszélni.

A ház másik fele Boda Mihályné, szül. Somogyi Éva tulajdona volt. Ez az asszony 63 éves kora dacára, egy évvel megelőzőleg ment férjhez a 69 éves Dunapentele községből odaköltözött Boda Mihályhoz. Mindkettőjüket jól ismertük, tudtuk, hogy az asszonynak sötét multja van. Tudtuk, hogy fiatal korában rendőri felügyelet alatt álló nő volt Budapesten s mint ilyennek sokszor meggyűlt a baja a rendőrséggel. Többszöri hazatoloncolás után véglegesen letelepedett falujában, ahol hat hold földet és egy fél házat örökölt. Elsőízben nőlvette őt egy előttem ismeretlen nevű perkátai egyén, aki egyszer hirtelen meghalt s bár abban az időben azt suttozták a faluban, hogy a kútba, melyben megfúlva találták, felesége lökte be, állítólag azért, hogy a beteges embertől megszabaduljon, ez a körülmény csak akkor jutott tudomásunkra, mikor özv. Molnárné eltűnése ügyében őt gyanúsítottuk.

Hogy a sorrendet betartsam, visszatérek 1927. évi július 9-ére, mikor is megjelent az örsön a községben férjnél levő özv. Molnár Györgyné leánya, férjezett Cecseg Jánosné és sírva előadta, hogy folyó hó 5-ike óta édesanyja eltűnt lakásáról és azóta hiába keresi. Előadta, hogy már mindegyik testvérénél érdeklődött anyja holléte iránt, azonban egyik sem tudott felvilágosítást adni. Az örsparancsnokom megnyugtatta őt, hogy a környékbeli örsök-

höz és a községi előjáróságokhoz megkeresést fog intézni, hogy puhatoljanak az eltűnt után és természetesen a helyi örs is azonnal bevezeti a nyomozást.

Örsparancsnokom ezután meghagyta, hogy szolgálatban és szolgálaton kívül nyitott szemmel járjunk és állandóan puhatoljunk az eltűnt Molnárné után. Figyeljük észrevétlenül Bodáékát is, mert hiszen gyanuokunk még nem volt, de mint az eltűnttel egy házban lakókra, szinte természetszerűleg reájuk kellett elsősorban gyanakodnunk.

Özv. Molnárné máskor is el szokott menni néhány napra gyermekeihez vagy rokonaihoz s hogy őszinte legyenek, most is az volt a feltevésünk, hogy mint máskor, most is vissza fog jönni. Eltekintve ettől, mégis puhatoltunk, de konkrét eredményt csak 11 nap múlva tudtunk elérni néhány általunk megbízott szomszéd és a későbbi nyomozást vezető örsparancsnok munkája nyomán.

1927 július 21-én, alig hogy felkeltünk, megjelentek az örsön Pfán Gyuláné és Gelencsér Györgyné perkátai lakosok és előadták, hogy özv. Molnárné eltűnését megelőzőleg hallották, illetve az többször panaszkodott nekik, hogy Bodáné, nem tudja mi célból, de már többször hívta be lakására aludni. Majdnem minden alkalommal arra is biztatta, hogy a fél házát adja el neki, mivel második férje eddig Dunapentele községben lakó egyik gyermekét szeretné magához venni. Majd előadták, hogy Molnárné minden alkalommal kereken elutasította Bodáné ajánlatát, mert semmi körülmények között sem akart megválni házától. Ilyenkor Bodáné azzal fenyegette, hogy megfojtja, mert mégis az övének kell lenni a házának. Utóbbi tanu még közölte velünk, hogy özv. Molnárnét legutoljára július 4-én este 21 óra tájban látta otthon a lakása udvarán.

Ez volt minden adat, melynek egyelőre birtokába jutottunk. Az akkori perkátai örsparancsnokom, Czinege Lajos tiszthelyettes, — akinek a nevére a szomorú emlékezetű perkátai esetből kifolyólag a testületünk tagjai bizonyára emlékeznek: ő volt, az, aki a garázdálkodó és lövöldöző ittas huszárokat megfékezte és lefegyverezte — parancsára felszereltem és mint járőrtársa, szolgálatba léptem. Nagy vonásokban közölte velem fenti tanu előadását és a maga gyanuját, mely szerint — ha bűncselekmény forog fenn özv. Molnárné eltűnésével kapcsolatosan, — úgy a tettes Boda vagy felesége, avagy mindketten lehetnek. E beszélgetés közben a közel lakó Bodáék lakásához értünk. A konyha ajtaját zárva találtuk s ugyanakkor a második szomszédságban lakó Sipos Sándor szabómester felesége közölte velünk, hogy ha Bodáék lakása zárva is van, Boda Mihály mégis bent tartózkodik és alszik, mert a helybeli múmalomban éjjeli őr, rendszeren hajnali 4 órakor szokott hazatérni és estig alszik.

Előadta még nevezett, hogy a velünk való találkozást megelőzőleg körülbelül egy órával látta Bodánét sietve a kocsmába menni, ahol szórványosan régebben is, de 8—10 nap óta minden nap pálinkázni szokott. A kocsmá felé tartva, egy előttem ismeretlen nevű egyéntől értesítést nyertünk, hogy Bodáné a kocsmából már eltávozott és György Gyula takarékpénztári igazgató lakására ment. Utána mentünk és a folyosón egy széken ülve megtaláltuk. Arra a kérdésünkre, hogy mit keres itt, azt felelte, hogy az igazgató úrral akar valamit bizalmasan közölni és tőle tanácsot kérni, azonban még az nem kelt fel, emiatt várakozik.

Nem tudom, hogy az elfogyasztott pálinkától, vagy a kakastól és szuronyaink látásától fehéredett-e el, annyi tény, hogy arca a falhoz volt hasonló és révedezően tekintett reánk. A kezében levő összehajtott zsebkendővel idegesen babrált, majd a földre nézett. Ekkor járőrvezetőm az ő emelt, de mindig és mindenkiel szemben barátságos hangján felszólította Bodánét, hogy kövessen bennünket a

lakására. Bodáné erre még egy árnyalattal fehérebb lett, valami olyasfélét hebegett, hogy: „Nem tudom, mit akar tőlem a tiszthelyettes úr”, de gépiesen felkelt és jött velünk.

Lakása udvarán járőrvezetőm maga elé állította az asszonyt és mélyreható, kutató pillantásával kereste annak tekintetét. Az asszony azonban idegesen pislogott és tekintetét állandóan a földre szegezte. „Most erőlyes hangon rászólt, hogy özv. Molnárné: keressük, adja elő vagy élve, vagy halva. Az asszony erre azt mondta: „Én nem vagyok bűnös, Molnárnéról nem tudok, kérdezze meg a tiszthelyettes úr az uramat.” Ezután a nálá levő kulccsal lakása ajtaját kinyitattuk és bementünk, ahol férjét, Boda Mihályt, az ágyon álomba merülve találtuk. Felkeltve Bodánát, járőrvezetőm minden bevezetés és kerülgetés nélkül azonnal felszólította, mondja meg, hogy Molnárnét! hova tették? Az ember ásított egyet, álmából még alig tért teljesen öntudatra és a meglepetésszerű kérdés hatása alatt ezt felelte: „Biztosan megmondta a tiszthelyettes úrnak már a feleségem, hogy az istállóban ástuk el.”

Járőrvezetőm erőlyes, jól alkalmazott fellépése és eljárása szinte váratlanul, egyszerre önkébe hullatta a sikert.

Most átmotoztam a ruháit, majd felöltözött és arra a helyre mentünk, ahol özv. Molnárnét elásták. Ez a hely a ház végében volt és régebben istállónak, most meg kamrafelének használták. Megmondta Boda, az akkor már bizalmi egyénként odarendelt Király Antal esküdt és Vadász Pál kisbíró perkátai lakosok jelenlétében, hogy özv. Molnárné körülbelül 70—80 cm mélyen és a helyiség melyik részében van elásva. Ezután a gyanúsított Boda Mihályt és feleségét a község házához kísértük, ahol az ösről odarendelt Bazsika Vince csendőr felügyelt rájuk, míg mi özv. Molnárné gyilkossági esetéről a székesfehérvári ügyészségnek jelentést tettünk, majd pedig annak utasítására a hullát kiasattuk s csak azután fogtunk a két gyanúsított kikérdezéséhez. Mire a székesfehérvári törvényszék vizsgálóbírója és a törvényszéki orvosok a helyszínre megérkeztek, készen is lettünk úgy a kikérdezéssel, mint a jelentésünkkel.

Először Boda Mihályt kérdeztük ki, aki a bűncselekmény előzményét és lefolyását a következőképpen adta elő: körülbelül egy félév óta felesége állandóan arra biztatta, hogy a szomszédes lakásban lakó Molnárnét valahogyan tegye el láb alól, mert csak így lesz módjukban a ház másik felét is megvenni. Legutoljára június 26-án tárgyaltak erről feleségével, kinek megígérte, hogy ha egyszer sikerül a lakásba becsalni, megfojtja Molnárnét. Ezután felesége mindig kereste az alkalmat, hogy beszélhessen Molnárnéval, sőt nem egyszer pálinkával is megkínálta az öreg asszonyt, általában mindent elkövetett, hogy annyira megnyerje a bizalmát, hogy egy éjszakát nála töltsön. Július 4-én fél 10 órakor is így beszélgetett özv. Molnárnéval, pálinkát is adott neki és megkérte, hogy tekintve a borús, felhős időt, aludjon nála, mert ő — tekintve, hogy éjszakánként egyedül marad a lakásban — fél ilyenkor. Mutatta neki a diványt, hogy ott jó helye lesz, férje nincs itthon s így a lakásban ketten alusznak és nem félnek úgy, mintha külön-külön egyedül lennének.

Özv. Molnárné néhány pohárka pálinka után szívesen rá is állt a dologra és bement hozzá aludni. Boda már esti 9 órakor elment hazulról, mert a helybeli malomnál éjjeli őr volt, így csak reggel tudta meg, mikor hazament, hogy Molnárné ott van náluk s így eljött a cselekvés ideje. Reggel 4 órakor a szolgálatból hazaérve, feleségét az udvaron találta, ki látható örömmel ujságolta neki, hogy végre sikerült Molnárnét becsalni aludni, de ezt a jó alkalmat már igazán használja fel és némítsa el örökre.

Bodáné vállalta, hogy míg bent férje az asszonnyal végez, ő az udvaron vigyázni fog, mert házuk előtt átjáró volt egyik utcából a másikba és a reggeli órákban többen jártak arra munkába siető férfiak és asszonyok.

Boda a szobába lépve, a díványon találta özv. Molnárnét, ki hanyatt feküdt és aludt. Ekkor a szűrét Molnárné arcára dobta és ráült a fejére. Allítása szerint körülbelül 15—20 percig tartott, míg az öregasszony teljesen megszűnt mozogni. Ekkor kiment az udvarra s azt mondta a feleségének, hogy „Hála Isten, meghalt.”

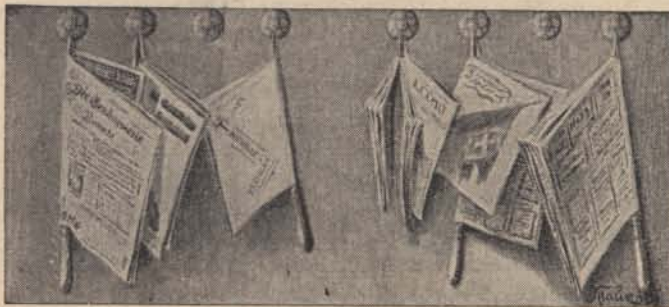
Felesége ennek igen megörült és most már arról tárgyaltak, hogy hova lenne legalkalmasabb a holttestet elásni. Mindketten úgy gondolták, hogy erre a célra legjobb lesz a volt istálló, mert — ha ugyan egyáltalában náluk keresik — ott legkevésbé fogják keresni és megtalálni a csendőrök. Majd közösen ástak egy 70 cm mély gödört s ebbe Molnárné hulláját elhelyezték. Mikor a gödörrel készen voltak, Boda behúzta tragacsukat a szobába, arra ráfektette özv. Molnárné holttestét és már nappali világosságban az udvaron keresztül az említett helyre tolt. Cinikus vakmerőségükre jellemző, hogy az udvaruk melletti átjárót mi, csendőrök is használtuk szolgálatban és szolgálaton kívül s így könnyen megtörténhetett volna, hogy éppen egy járőr halad el arra, amikor ott egy meggyilkolt ember hulláját szállítják. De szerencsénk volt — ez a szerencse persze nem volt tartós, mint ahogyan a szerencse sohasem szegődik tartósan gaztettek oldalára —, senki sem ment arra és az esetet senki sem látta. A tragacsról a hullát befördítették a gödörbe és úgy, ahogy az leesett, elföldelték. Mikor a hullát betemették, a gödör fölé egy kádat helyeztek, amelyben korpa volt és a kamra földjét pelyvével szórták tele. De a kádat mégis ügyetlenül helyezték el, mert sajnálták a fenekét. Tégelakra állították és ahogy az ember alája nézett, nagyon jól kilátszott a 10 napos ásás helye, ahova egyébként pelyvát hinteni is elfelejtettek.

Boda Mihály felesége, szül. Somogyi Éva kikérdezése során az esetet hasonlóan, de mégsem szóról-szóra úgy adta elő, mint férje. Ugyanis ő rendületlenül és szemtelenül tagadta, hogy férjének bármit is segédkezett volna, sőt kezdetben még azt sem akarta beismerni, hogy egyáltalán tudott a gyilkosságról. De később megtört s mikor látta, hogy tagadásával nem megy semmire, részletes beismerést tett. Állandóan sírángozott és férjét okozta a bűncelekmény elkövetéséért.

Mindkét gyanúsítottól megtudtuk, hogy kimondottan csak azért gyilkolták meg özv. Molnárnét, hogy annak fél házát, mely legjobb esetben 300 pengőt ért, megvehessék. A székesfehérvári kir. törvényszék közben kiszállott vizsgálóbírája az előzményeket és a bűncelekmény lefolyását éppen úgy állapította meg, mint mi csendőrök s amikor a helyszínrajzot is átadtuk neki, azért külön dicsérően nyilatkozott.

Ugyanaznap, vagyis július 21-én a vizsgálóbíró rendelkezésére a két gyanúsítottat beszállítottuk a székesfehérvári kir. ügyészség fogházába, mert a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte őket. A bekísérés után körülbelül egy hét múlva hallottam, hogy Boda Mihály a fogházban az ingéből csinált kötéllel felakasztotta magát és meghalt.

A 2 napig tartó főtárgyaláson 17 tanut hallgattak ki. Miután Boda már meghalt, a bíróságnak csak felesége felett lehetett ítélni, akit a bíróság életfogytig tartó fegyházra ítélt. Az ítélet tábla a büntetést 12 évi fegyházra szállította le, ezt a büntetést a kúria is jogerősen helybenhagyta. Hallomásból tudom, hogy Bodáné jelenleg Márianosztrán tölti megérdemelt büntetését.

LAPSZEMLE.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2363. szám.

Az alkalomból, hogy Lopignan Adám és Hevré csendőrök a Sari d'Orcinoi őrsről Antorielli rabló által megölték, a közvélemény figyelmébe a korzikai állapotokra terelődött. Az ottani lakosság vad erkölcséj sok áldozatot követelnek a csendőrségtől. Maga egy szigeti lap írja, hogy a közbiztonság Korzikában tarthatatlan, ezen segíteni kell. Rendkívüli állapotok orvoslása rendkívüli eszközöket követel meg. A csendőrség régi módi eszközével egyedül nem képes ezt a feladatot megoldani. Meg kellene változtatni a lakosság egész mentalitását, mi a háborút követő süllyedés után nem valószínű. El kell érni azt, hogy a lakosság ne féljen a vendettától (vérbosszú), ne rejtegesse a bűnöst, hanem jelentse fel a csendőrségnek! Ez csak több emberöltőn túl lesz lehetséges.

A baj elhárítása végett meg kell vizsgálni a csendőrség helyzetét. Senkit sem szabad Korzikában visszatartani akarata ellenére. Mindenki tudja, hogy Korzika büntetőállomás, hol az elhelyezések nyomorúságosak, az altisztek gyermekeiket a főbb városokon kívül nem képesek iskoláztatni, az élet drága s a csendőrök szegényes életet élnek, mint a „maquis”-k pásztora (maquis-ok az erdőségekben levő tiszások).

Rendes elhelyezések létesítésére egy tervet állítandó fel s hajtandó végre. A nehéz szolgálat anyagilag kárpótlendő. A hadügyminiszter fogjon össze a közoktatásügyi miniszterrel, állítsanak fel iskolákat, hol az altisztek gyermekei oktatásban részesülnek. Ezek majd már ismerik a helyi viszonyokat s jövőben jók lesznek a korzikai csendőrség sorainak betöltésére. A helyzet azután javulni fog.

1924. évi golyószórókkal való ellátását is javasolja a csendőrségnek.

Larrieu tábornok folytatja Mahé százados „A Maréchausséeen keresztül” című munkájának ismertetését.

A mozgó szakaszok azért létesítettek, hogy zavargások esetén a csendőrség és rendőrség megerősítésére szolgáljanak. Ezen szervek kétféle rendszer alapján létesülhetnek.

Az első rendszer. Megerősítése a megyei csendőrségnek. „Ez a legtisztább és leghathatósabb mód” — írja Mahé százados.

Második rendszer. Egy külön csapat felállítása, ezredenként szervezve. Az 1921. évi július 22. törvénnyel felállított mozgó szakaszok az első rendszer alapján létesültek. Ezekből Plique ezredes csendőrigazgató eredetileg egy valóságos csendőrséget akart alkotni.

Céljuk: A rendfenntartás. Azonkívül a csendőrségi sarj kiképzésére szolgálnak, kizorítván a régi csendőrségi iskolákat. Szolgálnak még a megyei csendőrség megerősítésére. Ez csak a kölcsönös együttműködés alapján lehetséges.

Az új 1929 október 14-én kelt rendelettel azután a mozgó köztársasági gárda szervezetet meg.

A társadalmi béke ezen karhatalmi mozgószakaszokat egy bizonyos munkátlanúságra kárthatná, ezért célszerű volna őket a megyei csendőrség szolgálatába, pl. az úrendőri szolgálat ellátásába belevonni. Az új rendelet azonban a már ismertetett második rendszerre térve át, ezredenként szervezte meg ezt az új csapatot, új parancsnokságokat állítván fel.

Valóságos új mentalitás alakult ki ezen csapatnál, szakadéktámadt a megyei csendőrség s ezen új csapat között.

Régen a csendőrség maga képezte ki az embereit. A század székhelyeken legalább 3 havi kiképzést nyertek s onnan mentek az őrsökre. Az új szabályzat a kiképzést teljesen a mozgó köztársasági gárda hatáskörébe utalja át, a csendőrség nem tud a kiképzésre befolyást gyakorolni, legföljebb a tábornok-felügyelők útján.

Ily helytelen módon csak azért szervezték meg a kiképzést, hogy a mozgó köztársasági gárdát megóvják a munkátlanságtól, mert dacára a játékoknak, sportnak, kiterjesztett irodai és belső szolgálathoz, az nem volt foglalkoztatva.

A mozgó köztársasági gárda — E. tábornok szavai szerint — „szívja” a megyei csendőrséget, amennyiben belső szolgálatára elviszi a csendőrség örseiről a legértékesebb elemeket, viszont a köztársasági gárdától tolnak az örsökre az újonnan kiképzett idegen mentalitású emberek. Ezen cserekörforgás komoly megfontolást igényel. M. százados szerint a mozgó köztársasági gárda mindinkább eltávolodik a csendőrségtől, „mely az ő tanítója”.

Rendes viszonyok között nem lesz baj, a köztársasági gárda mozgó szakaszai megteszik kötelességüket, mint minden más katonai csapat, de mi lesz a helyzet sorsdöntő órákban (pedig voltaképpen akkor lesz szerepe a csapatnak), pl. általános sztrájk esetén?

A történelem tanúsága szerint a multban mindig az volt a baj, hogy a sorsdöntő órákban a közbiztonsági erők nem voltak összekötésben a polgári hatóságokkal. A mozgó köztársasági gárda, mint szervezeténél fogva kimondott katonai jellegű csapat, sem rendelkezik ezekkel az összeköttetésekkel sem Párisban, sem a vidéken.

Fel is ismerték ezt a bajt, ezért az 1929 szeptember 24-iki rendelet együttműködés esetére mindig a helyi csendőrség parancsnokára bízta, hogy közvetítsen a mozgó köztársasági gárda s a hatóságok közt.

Mindennek dacára a szervezés nem helyes. A polgári hatóságok mellé helyezett csendőrpáncsnokok nem viselhetik a parancsnokságot összpontosított rendészeti karhatalmak fölött.

Mahé százados a különböző hibákat tárgyalván, szóvá teszi azt is, hogy a katonaságtól csendőrségi szolgálatra jelentkezők nem azért jöttek, hogy a köztársasági gárdánál újabb katonai szolgálatot teljesítsenek.

2364. szám.

Egy régi lovasaltiszt sajnálattal panaszkodik, hogy a ló alkalmazása a csendőrségnél már elévült dolog. A ló nem felel meg már a mai kornak, a lovascsendőr képtelen eleget tenni a követelményeknek. Minek kell a lovascsendőr? A lovas táborig csendőrség kiegészítésére? Mit használnak itt a 12—15 éves lovak? Sokan azt mondják, hogy a hegyi szolgálatban felelnek meg. Hisz itten a lovascsendőr, hogy lovát kímélje, többet vezet a kantáron. Nevetséges helyzet, midőn a lovascsendőr képtelen akarátát a mellette elrohanó autók és motorbiciklik vezetőivel szemben érvényesíteni, mert csak arra kell ügyelnie, hogy megülje lovát és nyakát ki ne törje.

Végző megoldásként jobb volna minden csendőrör s részére egy kisebb automobil rendszeresíteni.

Az ütdrendszetről írván, a lap megjegyzi, hogy ezen szolgálat ellátása mindig nehezebb lesz. A csendőrség híven teljesíti kötelességét, de a rendelkezésére álló eszközök nem elégségesek.

Igen szigorú rendszabályokat követel a motorbiciklisták ellen.

Larrieu tábornok folytatja Mahé százados „A Maréchaussée-n keresztül” című művének ismertetését.

V. Fejezet. A táborig csendőrség kérdéséről ír. Ez fájó pontja a csendőrségnek. A különböző parancsnokságok közt elosztott táborig csendőröknek a háború alatt sokszor rosszindulatban volt részük, saját előjáróiknak nem igen volt rájuk befolyásuk. Ők voltak a „fej nélküli csapat”. A táborig csendőrségnek a jövő háborújában még inkább meg van a nagy fontossága. Csak hogy rendezni kell a kérdést. Vissza kell állítani a régi „grand prévôt” (fő táborig csendőr) hagyományos tekintélyét, rendezni kell az alárendelt táborig csendőrtisztek hatáskörét. Ki kell adni az utasítást háború esetére a t. parancsnokságok s a hadban álló csapatok részére és le kell az utasításban szögezni, hogy „a csendőrt minden körülmények között a katonai ör jogai illetik meg”.

VI. Fejezet. A csendőrség és a rendőrség közti helyzetéről ír. A közbiztonsági szervezetek egyesítése, a csendőrségnek a rendőrségbe való beosztása a rendőrség rögeszméje.

Ezen egyesítés legnagyobb akadály a, hogy a csendőrség a hadügyminiszter alá tartozik. Szerző szerint a megyei csendőrség a legjobban bevált közbiztonsági szolgálatot ellátó testület, ebbe kellene tehát a rendőrséget beleolvasztani, ily módon elérhető volna a rendészeti szervek egyesítése. Szerző megelégedik arról, hogy ez esetben a rendőrbiztosi állások megszűnének s ezen a prefektustól szorosan függő rendőrbiztosok helyét csendőrtisztekkel kellene betölteni.

Larrieu tábornok szerint a kérdés nagy figyelmet igényel. Az egyesítést szerencsétlenségnek tartaná.

Ír a csendőrség és rendőrség közti ellentétéről s hogy mily

más eszközökkel dolgozik mindegyik. A rendőrség reklámot vesz igénybe. Például egy gyilkossági esetről, midőn a csendőrség a mozgórendőrséggel együtt nyomozott, a bizottságban működő egyik csendőr ötlete derítette ki az esetet. A lapok azután mint rendőrségi eredményt kürtölték ki azt. A csendőrség katonai szervezettel bírván, tartózkodik az ilyen eljárástól.

2365. szám.

Larrieu tábornok folytatja Mahé százados „A Maréchaussée-n keresztül” című művének ismertetését.

Észre kell venni felsőbb helyen, hogy a mozgó köztársasági gárda idegen a csendőrséggel szemben.

Felvetették még azt a frázist is, hogy a szervezet ezen módja, a mozgó köztársasági gárda létezése akadályozza meg azt, hogy a csendőrség a rendőrségbe beolvasszassék. Ez túlzó pesszimizmus. Meg lehet oldani ezt a kérdést a megyei csendőrség szervezetén belül úgy, mint azt 1906-ban Berteaux javasolta. Megyei századiskolák képezzék tartalékát a létszámnak. Gondos kiválogatás után legyenek innen ezután beosztva az örsökre az emberek. Így a csendőrség szervezete egységes lesz.

Napoleon sem mert nyúlni a csendőrség eredeti szervezetéhez, pedig ebben a korszakban az nagyon sokféle szolgálattal lett elhalmozva.

1812-ben, midőn a csendőrség a hadsereg részére sok embert adott le, Napoleon a március 26-ai rendelettel minden örsön megszüntette a hatodik csendőrt s helyébe egy próbacsendőrt rendszeresített. Ezek a századoknál nyerték kiképzésüket. Anélkül, hogy új alakulatokat állított volna fel, Napoleon képes volt a háború feladatait a megyei csendőrséggel megoldani. Ezek a főbb feladatok voltak:

Belső rend fenntartása, táborig csendőrség kiállítása, csendőr serezek kiállítása, rekvirálások, stb.

Látható, hogy ezek a súlyos feladatok a megyei csendőrségi szervezet alapján mind megoldhatók voltak.

A jövő csendőrsége tehát következőleg volna megszervezendő:

6 fő létszámú örsök volnának felállítandók. A városokban szükség szerint nagyobb létszámú alosztályok állíthatnának fel, itt történne a csendőrelmentkezők kiképzése is. A szervezés a régi csendőrségi fehér mellidisz jegyében történne. A városi tartalékok elég erőt adnának a rend fenntartására, amellyel a szükséghez képest foglalkoztatva is volnának. Így erős támaszát képeznék a nemzeti hadseregnek.

2366. szám.

Larrieu tábornok befejezi Mahé századosnak „A Maréchaussée-n keresztül” című művének ismertetését. A közlekedés rohamos megnagyobbodása miatt szükségesnek tartja, hogy a közlekedési szolgálat ellátására a legnagyobb gond fordíttassék. A fejlődés, a csendőrség feladatainak határtalan megnövekedése miatt szükségesnek tartja a csendőrség létszámának felemelését s tekintettel arra, hogy a mozgó köztársasági gárdának a megyei csendőrségtől való eltávolodása a szolgálatra s az ország érdekeire felette káros, ezen két testületnek a megyei csendőrség szervezete alapján való egyesítését.

2367. szám.

A Tonkinban előfordult bennszülött-zavargásokról ír. Február 10-én Jen Bay helységben 1 óra 30 perckor 60 fellázadt fegyveres bennszülött katona, támogatva hasonló számú bennszülött lázadóval, lemészárolta Jourdan századost és társait, egy hadnagyot és három francia altisztet. A rend helyreállítása körül kiváló vitéz magatartást tanúsított Vermot-Gauchy csendőr.

Aznap délben egy csendőrhelyettes-brigadéros igazoltatott egy a doumeri hídon átvonuló bennszülött annamita által vezetett autót, mire az autóvezető a csendőrt két revolverlövessel leterítette. A csendőrök mind távol lévén, az őrsparancsnok felesége, Perrotey asszony lélekjelenlétének — amennyiben mindenfelé ő telefonált — volt köszönhető, hogy a tettest feltartóztatták.

Hanoiban, február 10-én 20 óraker több bombát dobtak a lakosság közé annak megfélemlítésére s a bevonuló katonaság megbénítására.

Máshol is voltak Tonkinban zavargások.

Mindezen zavarok leküzdése s a rend helyreállítása körül a csendőrség kiváló magatartást tanúsított. Számos csendőr dícséretben és jutalmazásban részesült.

Csendőrség alkalmazása az Elzász-Lotharingiai hadgyakorlatokon:

A főhadiszállás törzsénél egy alezredes táborig csendőrtiszt, egy százados segédttiszt, egy adjutant, három maréchal des logis chef, húsz gyalogos és biciklis csendőrral.

A nagyobb egységeknél (hadtest, gyalog- és lovashadosztályok) egy táborig csendőrtiszt (hadtesteknél magasabb rangú), egy adjutant (lovass vagy biciklis), tíz lovas- vagy biciklis csendőr, egy lovas maréchal des logis chef. Azonkívül egy motorbiciklis csendőr a küldöncszolgálat ellátására.

A táborig csendőrpáncsnokok szolgálatukat a páncsnokságtól vett utasítások alapján teljesítik. Feladatuk a terepszemrevételezés, főképp a közlekedési viszonyokra vonatkozólag, továbbá a táborig csendőrök szolgálatának ellenőrzése. Megjelennek ott, ahol szükséges. Közlekedési eszközöket a páncsnokság bocsát rendelkezésre. Összeköttetést tartanak fenn a szomszédos táborig csendőrpáncsnokságokkal. Jelentéseket tesznek páncsnokságuknak és a főhadiszállás táborig csendőrtisztjének.

Szolgalatuk táborozásoknál: Segédkezet nyújtani a rekvirálásoknál a táborpáncsnoknak. Védni a lakosságot a katonák kihágásai és lopások ellen. Felügyelni a tisztaságra. Ellenőrizni a rend fenntartása tekintetében kiadott páncsnokok betartását. Jelenteni a páncsnokságnak a rossz hírű helyeket. Felügyelni a gyanús egyéneket, kik a fegyelemre károsak lehetnek. Támogatni a helyi rendőrségeket a kávéházak stb. ellenőrzése körül. Ellenőrizni a kifüggesztett árakat. Megakadályozni az élelmezési adagok eladását. Ellenőrizni a vadászati és halászati szabályok betartását. Ellenőrizni a számos csendőr- és vegyes őrzőjáratok szolgálatát. Ellátni a magasabb páncsnokságok szolgálatát. Támogatni a hadbiztonságot az élelmezési szolgálat ellátásában stb. Menetek és hadműveletek alatt:

Útkeresztelődéseknél a közlekedést biztosítani (a katonai gyorspostát nem szabad feltartóztatni). Biztosítani az elhagyott területek kiürítését, felvenni a lakosok esetleges panaszait.

Közlekedési szolgálat: A helyi hatóságokkal egyetértőleg láttatni el. Közlekedési utak jelöltetnek ki. Álló járművek részére hely biztosítottak. Jegyzőkönyvet csak kihágás és rosszindulat esetén kell felvenni, egyébként csak figyelmeztetéssel kell élni. Baleset esetén segély nyújtandó s a tényállás megállapítására.

Erők elégtelensége esetén a katonaság segítsége veendő igénybe.

A helyi őrsök a táborig csendőrséget támogatni tartoznak. Június 23-án a képviselőházban való letárgyalás végett benyújtották az őrsparancsnokoknak a rendőrhatalom megbízott jogaival való felruházására vonatkozó törvényjavaslatot.

2368. szám.

Az Annam-Tonkini gyarmati csendőrkülönítmény altiszti létszáma az alábbiakban állapítottat meg:

1 gyalog adjutant chef, 2 gyalog adjutant, 1 adjutant számvívó, 1 maréchal des logis cseh számvívó, 1 adjutant vagy maréchal des logis chef páncsnoki segéd, 21 gyalog maréchal des logis chef, 83 csendőr.

(Belgium.) Le Gendarme.

127. szám.

Belgium százéves függetlenségének emlékére a király 1930 július 20-án rendelettel emlékermet alapított.

„Egyről másról” ír Gillard őrnagy, szerkesztő. Belgium 100 éves évfordulója a belga csendőrség jubileuma is. Deladrière őrnagy volt a belga csendőrség első páncsnoka. Kiváló harcos, kinek alakját a lap hasábjain már többször ismertette.

Megemlékszik a csendőrség mostani páncsnokáról, Maury tábornokról, ki nagy tekintélyű, jó akaratú, biztos fellépésű ember. A flamandnyelvű vidékeken flamand nyelven beszél az őrsparancsnokokkal s a csendőrökkel.

Cikkirő sürgeti, hogy oldják meg a legénységi sapka ügyének rendezését, mert ez már 21 éve megoldatlan.

A jubileumi év alkalmából kitör a képviselők ellen is, kik a házban szabadon mocskolják a csendőrséget.

A következő év a királyi család trónra helyezésének s a belga alkotmánynak százéves évfordulója lesz. Ebben is része van a csendőrségnek. Idézi Crispiels őrnagnak 1831 február 11-én alárendelt századjaihoz intézett parancsát, melyben azokat Nemours hercegéhez, mint belga királyhoz való csatlakozásra hívta fel.

A lap folytatja Broqueville honvédelmi miniszternek a képviselőházban a csendőrségi költségvetés ügyében tartott beszédét.

A tiszt létszám emelése összefügg a csendőrség létszá-

mának emelésével. 1914-ben 4240 fő volt a létszám, 1929-ben 6000 fő, 1930-ban 6281 fő. A tiszt létszám bizonyos emeléseknek oka az, hogy a csendőrség feladatai megsokasodtak.

A csendőrség egyik legfontosabb feladata a mozgósítás előkészítése. A behívások lebonyolításával mindig több dolog lesz. 1914-ben 180.000 ember jött tekintetbe. 1924-ben 600.000 ember, a szám 1944-ben 1.000.000 főre fog rúgni. A csendőrség feladata meg fog háromszorozódni. Lovak, autók, kocsik stb. előállítás is a csendőrség dolga, rendészeti teendők ellátása is fokozott munkát fog adni.

A létszám emelése nemcsak Belgiumban történik, hanem Franciaországban is, hol a nagy köztársasági gárda létszámát 6061 főről 15.000-re emelték.

A civil gárda felosztása is megokolttá teszi a csendőrség létszámemelését, mely az 1930. évi költségvetésben 10 tisztet és 281 embert tesz ki.

A csendőrség feladatait az új törvények életbeléptetése is megnövelte.

A csendőrség elhelyezésére vonatkozólag tett megjegyzésre jelenti, hogy a honvédelmi miniszter dolga az, hogy a csendőrség szervezésében történő változásokról, melyek annak laktanyákban való elhelyezésére befolyással vannak, a közmunkák miniszterét értesítse.

A csendőrség elhelyezési költsége 1930-ban a következők: 912.000 frank a laktanyák fenntartására, 340.000 frank irodák fűtésére, 450.000 frank az őrsök telefonhálózatára és más szolgálatokra, ágyfelszerelések 100.000, lakás kártalanítások 850.000 frank. Összesen: 2,652.000 frank.

A közmunkák miniszterének költségvetésében elhelyezések, azok fenntartása, javítási, bebutorozási stb. költségekre 3,000.000 frank.

Ugyancsak a közmunkák miniszterének több helyen folyó csendőrségi laktanyaépítkezések befejezésére 4,120.000 frank. Mindössze: 9,772.000 frank.

Ernest képviselőnek a nagy rádió-kiadások ügyében tett felszólamlására megjegyzi, hogy erre a büntetéseket üldözése s az állami rend fenntartása végett van szükség.

Ernest képviselő közbevetett kérdésére megjegyzi még a honvédelmi miniszter, hogy a csendőrséget továbbra is fejlesztetni, az őrszolgálatot kiépíteni akarja. A belga csendőrök minden csendőrség mintájául szolgálhatnak.

Tisztelik a törvényeket, szolgálatuk ellátásában tapintatosak, rájuk minden törvényes kormány támaszkodhatik.

A lovasok és gyalogosok előléptetése tekintetében egyenlőség kiküszöbölésére nézve a megállapítások folyamatban vannak.

A további vita folyamán a csendőrség teljes költségvetése 142,038.911 frank rendes, 2,047.200 frank rendkívüli kiadásokra, összesen: 144,086.111 frank megszavaztatott.

(Csehország.) Četnické Listy.

1930. 13. szám.

Közölnak engedve, a lap szerkesztője június hó 25-én küldöttség útján memorandumot terjesztett a belügyminiszter elé, melyben a csendőrség összes panaszait felsorolja s azokra orvoslást kér.

Hangoztatja, hogy a miniszter „demokratikus” közvetlenséggel fogadta a küldöttséget, amely a panaszokat szóval is előadta. Részletesen leírja a fogadás lefolyását és közli, hogy a miniszter a kérdések beható tanulmányozását és a csendőrség mielőbbi teljes megnyugtatót ígérte meg. A lap ezek után az egész memorandumot közli. Ennek elején kifejti, hogy az intéző köröknek semmiféle nehézségeket nem kíván okozni, de a köz érdekében szükségesnek látja rámutatni ama okokra, amelyek a testület szolgálatát hátrányosan befolyásolják. A minisztert, mint a cseh tisztek szövetségének elnökét is felhívja, hogy a testületnek a hadsereg tiszt- és altisztikaróhoz hasonló szervezkedését tegye lehetővé és a csendőrség havidíjasainak a hadsereg hasonló tagjaival szemben aláértékelt helyzetét szüntesse meg.

Az emlékirat a következő kérelmeket tartalmazza:

1. Csendőrségi pótdíjat a testület minden tagjának egyenlő összegben és pedig 1930 január 1-től visszamenőleg évi 2100 K-t; 1931 január 1-től kezdve pedig évi 4000 K-t.

2. A működési pótlék „D”-csoportjának megszüntetését.

3. Évente hatheti szabadságot a testület minden tagja számára.

4. A 13. havi illetmény azonnali rendszeresítését.

5. Az új állás- és létszámrendezésnél a zászlósok és főrmesterek létszámának megfelelő emelését.

6. A felvidéki pótlékot a főrmesterek is kapják meg.

7. Az 1926 január 1-e előtt nősült r. o. n. s. havidíjasoknak a később nősültekkel való egyenjogúsítását.

8. Havidíjasoknak 10 évi szolgálat után a III. fizetési fokozatból a II.-ba való automatikus besorolását.

9. Összes tárgyi és személyi átalányok felemelését.

10. Készültségi szolgálat díjazását és az elismerési váltáság felemelését.

11. A fegyverzet célszerű megváltoztatását.

12. Igazságos előléptetést.

13. Felvidéki csendőröknek 10 évi ottani szolgálat után a történelmi országokba hivatalból való áthelyezését.

14. A csendőrségnek a kényszerű adósságokból való kiemelését.

15. Régi és új nyugdíjasok teljes egyenjogúsítását.

A lap ezután pontonként indokolja az egyes kérelmeket, amelyek lényegéről olvasóink már tájékozva vannak.

Hosszabb cikkben foglalkozik a karabélyok célszerűtlenségével és ezek helyett általában ismétlőpisztolyok rendszeresítését tartja szükségesnek. A karabély nemcsak súlya, hanem válságos pillanatokban időtrábló és körülményes kezelése miatt is alkalmatlan a csendőrségi szolgálatban. Ma az örsökön csak 1—1 pisztoly van, amelyet az örsparancsnok, hogy sok baja ne legyen vele, rendszerint a fiókjában tart elzárva. A csendőrök egyáltalán nem ismerik a kezelését és ezért történnek aztán súlyos tragédiák, ha valamelyik a kezébe veszi. A karabélyra legfeljebb karhatalmi szolgálatban és orvadászok ellen van szükség. Kétségtelen, hogy háború esetén karabélyra van szükség, de azzal minden csendőr amúgy is ki van képezve. Szükséges, hogy az egész testületben egyforma mintájú pisztoly legyen rendszeresítve és azzal minden csendőr elláttassék és azzal való bánásmódra minél több alkalmat kapjon. A gonosztevők kitünő pisztolylovók és velük szemben a csendőr nehézkes karabélyával, azzal való lövésbeni gyakorlatlanságával sokszor igen nagy hátrányban van. Az intézőköröknek közelebb kell jönniök a gyakorlati élethez és eme általános kívánság teljesítésével sürgősen kell foglalkozniok.

Egy másik hosszabb cikkben a csendőrségi sisakokkal foglalkozik és kifejti, hogy azok alatt a csendőrök télenyáron hihetetlen kínokat állanak ki. A rendőrök nyári felszerelésben, könnyű sapkában teljesítenek szolgálatot, ugyanakkor a csendőr a lehetetlen sisak alatt szenved. Az elbukott monarchia vezetői nem sokat törődtek ilyen dolgokkal, ezt a rendszert a demokratikus köztársaságban meg kell szüntetni. A csendőrt minden tekintetben megelégedett emberré kell tenni, hogy minden szíjét és kedvét a köz szolgálatába állíthassa, tehát nem szabad kitenni olyan középkori tortúráknak, amínóket ma a sisak alatt elszervenadni kénytelen.

Közli, hogy sikerült megalapítania a cseh csendőrök gazdasági és bevásárló- és adásvételi egyesületét és felhívja a csendőröket, hogy 300 korona tagsági díj ellenében, minél többen jelentkezzenek tagokul. A felhívás ismerteti az egyesület alapszabályait és a tagsággal járó előnyöket.

Vegyes hírek rovatában közli, hogy a 13. havi illetmény rendezésének elhalasztása senkit se kedvetlenítsen el. Az úgy ma már annyira érett, hogy többé el nem bukhatik. Az elhalasztás csak technikai okokból történt, de minden lehetőség megvan arra, hogy az erre vonatkozó törvény még ebben az évben tető alá kerül.

Az egyenruházati változásokkal kapcsolatban felhívja olvasóit, hogy tartózkodjanak új beszerzésektől, mert további változások még mindig nincsenek kizárva.

A csendőrök Felvidékre való helyezésüket büntetésnek, ottani szolgálatukat pedig purgatóriumnak tartják. Ezért nemcsak a minduntalan előálló nyelvi nehézséggel van baj, hanem a csendőrök kedvetlenségével is. Az intézőknek be kell látniok, hogy ez így tovább nem mehet. Ezt a kérdést sürgősen rendezni kell.

Követeli, hogy ha a csendőröket összeíró biztosoknak és hasonlóknak rendelik ki, adják meg nekik ugyanazon díjakat, amelyek más hasonló küldetésben állóknak illetékesek.

A hadseregben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az eddigi hátizsák helyett az örmesterek számára hátiböröndöt rendszeresítenek. Egyesek a csendőrségnél is szükségesnek tartják a hátiböröndöt. Természetesen csak a hadsereg döntése után kerülhet erre sor. A hátibörönd formáját még nem találta meg. Bármilyen tervvel nem mernek elmenni Udrzal honvédelmi miniszter elé, mert attól tartanak, hogy éppen úgy kidobná őket, mint amikor a magyar diszítésű tisztí egyenruhát akarták vele elfogadtatni. A lap szükségesnek tartja a kérdés rendezését, mert a csendőrök, különösen vezényléseknél, szüksége van valamire, ahová legszükségesebb dolgait és fehéreneműjét elhelyezze.

A lapot az országos beteg- és balesetbiztosítás érdekében írt propagandacikk fejezi be.

„R 101.”

Tegnap még büszke név, amelynek említésére örömmel, önérzetesen csillant fel minden angol szárm.

Ma: felismerhetetlenségig összetört, összeégett vész, mely talol több, mint ötven ember elszenesedett holttestét húzták ki.

Megdöbbenve, megrendüléssel fogadtuk a hírt, amely a hétfői lapok hasábjain riadtan, nagy betűkkel szökött szemünkbe, hogy a legújabb, legnagyobb levegő-óriás légörvénybe került, földhöz ütődött, felrobbant és maga alá temetett félszáz emberi, közöttük neves emberek mellett magát az angol légügyi minisztert is. Mi, magyarok, részvételt adózunk még legnagyobb ellenségünknek is, ha azt balsors sujtja, ezt diktálja nekünk az őseink vérével belénkoltott lovagiasság érzete, most pedig különös erővel markol szívünkbe a fájdalom, mert amikor azt a szót halljuk: „angol”, akkor szinte elválaszthatatlan fogalomként mellé társul egy másik név is: „Rothermere!” Ami „angol” fájdalom, az „Rothermere” fájdalma is, s ami az ő gyászja, az a mi gyászunk is. Ez a szerencsétlenség, ami az R 101-et érte, kétségtelenül nemzeti katasztrófa, az a nemzet pedig, amely nekünk egy Rothermeret adott, a szeretet és ragaszkodás jegyében záródott a magyar szívekbe s így a mély részvét, amit érzünk, nemcsak emberi, nemcsak egyéni, de erősen nemzeti is.

Túl a részvéten, az érzelmeken s a pietás megkövetelte megindultságon, feltökéskszik a kérdés: Vajjon ez a rohanó, rohanó, de útjában embert kaszáló és anyagot pusztító technikai fejlődés és a ház, mely annak nyomán az emberiséget újabb és újabb kísérletekre sarkantya, hogy ez vajjon csakugyan megfelel-e annak a titokzatos Nagy Célnak, amelyet Magasabb Erők az emberiség elé tűztek? Eszünkbe jut egy eset, ami körülbelül két évvel ezelőtt történt Afrikában. Két angol repülő érkezett egy bennszülött törzshöz. A főnök érdeklődéssel hallgatja a pilóták elbeszélését a megtett útról, — közben csendesen pipázgat, s mikor a repülők egyike lelkesülten mondja neki, hogy ezentúl az úthoz, amelyet eddig hajón és teherkaravánnal 30 nap alatt tettek meg, csak két nap lesz szükséges, — a törzsfőnök közbevág: „Mihez fogtok majd a többi huszonnyolccal?”

Eddig 117 nagy léghajót építettek s a 117 közül 108 szerencsétlenül járt. Tudjuk nagyon jól, hogy ez a 108-ik nagy katasztrófa sem fogja megállítani a nagy rohanást és nepülést, de ha már ilyen őrüdi emberi és anyagi áldozatokat hozunk ennek a két Mammonnak, akkor legalább jólesnének csak félig-meddig is oly pontosan meghatározni az emberiségnek eme nagy áldozatainak nyomán járó fokozódó jólétet és boldogságot,

mint amilyen precíz pontossággal azt tudjuk, hogy 117 légi óriás közül 108 szerencsétlenül járt.

*

Van aztán egy különlegesen magyar kérdés is, amely felett az R 101 esete kapcsán eltöprenghetünk. És pedig: Vajjon olyan nagyon nyugodt-e, olyan nagyon konzolidált-e Európa, olyan nagyon tökéletesen csinálták-e meg a trianoni és rokon békeszerződéseket, hogy hallatlanul nagy energiákat, emberi és géperőt, fantasztikus magasságú pénzüsségeket oly dolgok szolgálatába állítani emberies eljárás-e, amely dolgok bár szépek, szórakoztatók, sőt talán egyik másik vonatkozásban talán hasznosak is, azonban egyes nemzetek, egyes népeknek súlyos problémáival, nehéz gondjaival szemben szemet és szívet sértő kontrasztban állanak?

*

Félő, hogy a folytonos új magassági és távolsági rekordokkal, a folytonosan modernebb formában megépített új légicsodákkal az emberek egyrésze túlságosan fent jár a magasban, és meg nem értő, érzéketlen lesz azokkal szemben, akik a soas mostoha-sága következtében — hozzá talán görnyedt háttal és verejtékező homlokkal — a puszta földhöz vannak láncolva.

*

Ugyanez áll egyes nemzeteknek egymásközötti viszonyára is. S ezt mi, trianoni magyarok, különösképen érezzük.

—O—

Szekszárdon leplezték a Kormányzó szobrát. Szeptember 28-án leplezték le szép ünnepség keretében Szekszárdon Kormányzó Ur Ófőméltóságának az új szekszárdi vármegyei közkórház előtt felállított szobrát, amely Szentgyörgyi tanár alkotása. A szoborátadás alkalmával Sewald alispán méltatta az államfő érdemeit és felhívta a kórház vezetőfőorvosának figyelmét a szép emlékmű megőrzésére és gondozására. A felavatási ünnepség október 12-én lesz.

Október hatodikának megünneplése. Országszerte, gyász-ünnepségek keretében emlékezett meg a nemzet a tizennarom aradi vértanúról. Ennek a napnak reális történelmi kapcsolatai a mával már nincsenek. Azokat a problémákat, amelyek ehhez a naphoz fűződtek, a gyakorlati élet szempontjából a világháborút követő összeomlás eltemette, de a seb ennek ellenére is fáj, a nemzet kegyelete a mindennapok realitásain túl is él és emlékezik.

Az egyes társadalmi körökben megtartott gyászünnepségek mellett méretekben az ifjúság emlékezése volt a legnépe-sebb. Az iskolákban gyászintenzitások hallgatása után gyászünnepségeket tartottak. A budapesti egyetemi ifjúság a Szabadság-téren, az elszakított országrészek szobrai előtt jelent meg nagy tömegben s emlékezett meg szép ünnepség keretében a magyar szabadságharc tragikusorsú tábornokairól.

Lipót bajor herceg meghalt. Lipót bajor herceg, Augustza kir. hercegasszony édesatyja szeptember 28-án Münchenben 83 éves korában elhunyt. A világháborúban az elhunyt herceg a IX. német hadsereg parancsnoka volt, majd 1916-ban az összes német keleti haderők főparancsnoka. Az elhunyt herceget fényes katonai pompával temették október 2-án.

Kegyeleti staféta. Ez év október 6-án is megrendezte a Magyar Atlétikai Szövetség Budapesten a szokásos kegyeleti stafétafutó versenyt, amelyben a csendőrség csapata hat-éves multjához híven újból kitünően szerepelt s az elért igen jó helyezéssel immár hatodszer megszaktatás nélkül sikerült megvédenie a belügyminiszter úr által a közrendészeti alakulatok részére alapított vándordíjat, egy értékes ezüstserleget. A stafétában szántiz csapat vett részt, közöttük az összes I. oszt. egyesületek, amelyeknek egyszerű futóival természetes a csendőrség csapata a verseny nem vehette fel, úgyhogy a MAC, MTK, FTC és BBTE csapatai külön versenyt futottak. Első lett azonban a csendőrség csapata a „G” kategóriában, amelyben a csendőrségen kívül a vámrőség, folyamörtség, rendőrtartalék és az államrendőrség csapatai futottak, az összes résztvevő csapatok közül pedig tizenhatodiknak érkezett be a célhoz, a Hősök Emlékművéhez. A csendőrstafétában a következők vettek részt (zárójelben az

a távolság, amelyet lefutottak): Kovács Jenő próbacsendőr, V. ker. (600 m), Mikulka János őrmester, I. ker. (350 m), Balázs Imre őrmester, I. ker. (250 m), Balogh János II. őrmester, IV. ker. (350 m), Horváth János csendőr, I. ker. (450 m.), Kiss Sándor csendőr, V. ker. (400 m.), Molnár István próbacsendőr, V. ker. (500 m.), Reider Mátyás csendőr, II. ker. (350 m), Szabó János csendőr, I. ker. (350 m), Hegedűs Pál csendőr, I. ker. (550 m), Togyinka János próbacsendőr, V. ker. (350 m), Körmendi István próbacsendőr V. ker. (300 m), Oláh István csendőr, V. ker. (350 m), Kapolyi Mihály csendőr, IV. ker. (400 m), Németh János őrmester, IV. ker. (400 m), Tóke László próbacsendőr, V. ker. (300 m), Szijj Miklós próbacsendőr, V. ker. (400 m), Salamon János csendőr, III. ker. (300 m), Balogh János I. őrmester, IV. ker. (300 m), Argay Ferenc zászlós, I. ker. (200 m). A futókat vitéz Baky László százados készítette elő, akinek munkáját rendkívül megnehezítette az a körülmény, hogy a trenírozáshoz csaknem minden kerülettől nyers, azaz ismeretlen képességű versenyzőket kapott. Hogy mégis ilyen kiváló eredményt értek el futóink, az kétségtelenül nagyrészt az ő érdeme. A csendőrség részéről jelent voltak: Erreth Aladár tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, Czögler Gusztáv, Zselyonka József, Klemm László ezredesek és Tomory Endre alezredes és még sokan a szolgálatmentes tisztek közül. A verseny befejeztével Erreth tábornok meleg szavakban köszönte meg a stafétacsapat tagjainak a lelkes igyekezetet és a szép eredményt, Baky századosnak külön köszönetét nyilvánította fáradságos, szépsikerű munkájáért. A díjkiosztáson a serleg megmardt tehát a csendőrség birtokában, a futók mindegyike bronzérmét és 8 napi, a rendes szabadságba be nem számítható szabadságot kapott.

Fegyverhasználat. A monori vasútállomáson helyi szolgálatban volt járőrnek Fokos Lajosné panasolta, hogy egy fiatalember vele szemben erőszakosan viselkedett, sőt tettel inzultálta. A járőr Fazekas László, 27 éves, budapesti lakos, szabóságézet ezen ügyből kifolyólag igazolásra szólította fel. Mivel Fazekas nem tudta magát kellőképpen igazolni, a járőr a község házához való elővezetés végett őrizetbe vette. Kísérés közben az elővezetendő földredobta magát és kijelentette, hogy a „vérszopó csendőröknek” nem engedelmeskedik, tovább nem megy. Ekkor a járőr elfogta és megbilincselte. Alig haladt 20—25 lépést, amikor hirtelen megfordult és megbilincselte kezével Bazsó István tiszthelyettes, járőrvezető arcultással. Mivel Fazekas a járőr figyelmeztetésére a tetleges támadással fel nem hagyott, Bazsó tiszthelyettes szuronyfegyvert használt. Fazekas a has jobb falán súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. Bazsó tiszthelyettes sérülése könnyű.

A csendőrség elfogta az Alföldön garázdálkodó cigányokat. Mint ismeretes, a közelmúltban Kecskemét környékén több rablás és betöréses lopást követtek el ismeretlen egyének. Így szeptember 16-án Alsónémedi (Pest megye) községben, Kerezi Tibor budapesti lakos, vásári árus sátorából éjjel egy csomagot loptak ki. Mikor a tulajdonos a zajra álmából felriadt, a tettesek egyike pisztollyal Kerezi karjába lőtt. A tettesek elmenekültek. A rablás után Inárcs községbe mentek és ott fényes nappal, midőn a káros nem volt ottthon, kifosztották Tóth Vilmos ottani lakos, földműves lakását, ahonnan nagymennyiségű ruhaneműt loptak el. Majd 18-án virradóra már Ócsa községben garázdálkodtak, hol N. Kánai Pál ócsai lakos lakásába hatoltak be, mikor is fosztogatás közben a gazda felébredt és a betörőkkel harcba keveredett. A tettesek közül egyik a gazdára lőtt, majd dorongokkal levették és azután zsákmányukkal elmenekültek. A csendőrség a vakmerő tolvajok és rablók kézrekerítése végett széleskörű nyomozást indított és többnapos fáradságos nyomozás után sikerült a tetteseket a pusztaharaszti erdőben elfogni. Az erdő egyik tisztásán ugyanis egy cigánykaravánt találtak a csendőrök, kik a csendőrök láttára különböző irányban menekülni próbáltak. Azonban a csendőrök között lovasok is voltak, kik hamarosan az útjukat állták s így sikerült az egész karavánt ártalmatlanná tenni. Motozásokor a csendőrök a cigányoknál nagymennyiségű lopott holmit és fegyvereket is találtak. A kihallgatásuk alkalmával a cigányok beismerték, hogy a már írt bűncselekményeken kívül, több lopást, betörést és rablást is követtek el az Alföldön. A cigánykaraván tagjai: Kolompár István, Herceg István, Orbán György, Herceg Margit, Orbán Mária, Herceg Katalin, Herceg Júliánna és Orbán Fáni, többszörösen büntetett és különböző bűncselekményekért körözött kőborcigányok voltak. A csendőrség a cigányokat a náluk talált bűnjelkekkel együtt a pestvidéki kir. ügyészségnek átadta, bűnjástromuk összeállítása végett a nyomozás még tovább folyik.

A belügyminisztérium figyelmeztetése a Belgiumba ki-vándorlókhoz. A többszöri figyelmeztetés ellenére még mindig nagyon sok magyar munkás érkezik Belgiumba, különösen Bruszelbe, akik a belga rendelkezések kijátszásával állandóan le akarnak ott telepedni, holott arra engedélyük nincs. Rendszerint a budapesti belga követségen szerzett nyolcnapos kiállítási vízummal érkeznek Belgiumba. A vízum lejártával azonban a rendőrség kivétel nélkül kitoloncolja a munkásokat. A belügyminisztérium figyelmeztet mindenkit, hogy Belgiumba munkavállalás céljából csak akkor menjenek, ha a belga munkaadótól érvényes munkaszerződést még kiutazásuk előtt megkapták. Akinek ilyen szerződése nincs, azt a belga rendőrség nem tűri meg és kérlelhetetlenül hazatoloncolja. A brüsszeli magyar követségtől sem várhatnak segílyt, mert a tömegesen jelentkező állásnélküli magyar munkásokat a követség anyagilag támogatni nem bírja.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője a zalaegerszegi gyalog tanalosztályparancsnokság anomaliyana tarozó *Urodán* Miklos tiszthelyettest, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt mindenkor, de különösen mint a zalaegerszegi gyalogtanalosztály segédoktatója és szolgálatvezetője, teendőit teljes odaadással, szakértelemmel látta el, továbbá alárendeltjeinek kiképzése, oktatása, vezetése és fegyelmzése terén nagy buzgalmat és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Horváth* József IV. tiszthelyettest, mert 19 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt járőrvezetői, őrsparancsnok-helyettesi, majd 4 év óta őrsparancsnoki minőségben igen nagy szorgalommal és fáradságot nem ismerő odaadással működött, továbbá, mert alárendeltjeit minden tekintetben helyesen nevelte és vezette, *dicsérő okirattal* látta el. — Veszprém vármegye főispánja, mint a magyar királyi balatoni intézőbizottság elnöke, a szombathelyi kerület parancsnokához intézett levelében az 1930. évben a balatonalmádi fürdőtelepen szolgálatot teljesített *Padlovics* Imre tiszthelyettes, balatonalmádi őrsparancsnoknak, valamint az oda beosztva volt összes csendőregényeknek, fáradságtalan buzgalommal teljesített igen érdemes és kitünő szolgálataikért dicsérő elismerését fejezte ki. — A m. kir. székesfehérvári II. kerület parancsnoka *dicsérő okirattal* látta el: *Horváth* István törzsőrmestert Fenyőhegy (Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vm.) községben 1929. évi december 16-án előfordult 1200 pengő kár értékű gyújtogatási eset (biztosítási csalás) igen ügyes, leleményes és fáradságot nem ismerő, buzgó nyomozás során történt kiderítése, a tettes elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért. — *Orbán* György tiszthelyettest, 1930 március 22-én egy kocsi fogott megbokrosodott lovaknak saját élete és testiépisége veszélyeztetésével történt megfektetéséért és ezáltal a kocsi elhelyezett három gyermeknek veszélyeztetett helyzetéből sértetlenül való kiszabadításáért, — *Szűcs* János II., *Németh* Pál I. tiszthelyettest, *Horváth* Ferenc I. őrmestert 1930. évi május 19-én Takácsi (Veszprém vm.) községben keletkezett tüzvész alkalmával a rendfenn-tartás és az átlagon messze felülemelkedő önfeláldozó magatartásáért, valamint a gyújtogatás tettesének kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül kifejtett eredményes tevékenységéért, — vitéz *Szabó* Imre II. tiszthelyettest és *Kacsó* Albert törzsőrmestert 1930. évben a kenderesi örkülönítményen *Kormányzó Úr Öfömlétsága* magas személyének biztonsága érdekében kiváló buzgalommal, igen lelkiismeretesen és példás magatartással teljesített kiváló szolgálataiért. — *Nyilvánosan megdicsérte: Iker* Gyula őrmestert, mert Tényőhegy (Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vm.) községben 1929. évi december 16-án előfordult 1200 P kár értékű gyújtogatási eset (biztosítási csalás) igen ügyes, leleményes és fáradságot nem ismerő buzgó nyomozás során történt kiderítése, a tettes elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrvezetőjét odaadó buzgalommal támogatta, *Csiszér* Adrás alhadnagyot, *Fábián* Sándor, *Farkas* Károly tiszthelyetteseket, *Kardos* János I., *Török* Antal törzsőrmestereket, *Péntek* Ferenc, *Sájer* János, *Kuris* István, *Kámi* Lajos, *Németh* Mihály I., *Schöffner* István őrmestereket, *Tunyogi* János, *Rác* Ferenc, *Németh* József, *Timár* János és *Tóth* Lajos I. csendőröket, mert 1930. évi május 19-én Takácsi (Veszprém m.) községben keletkezett tüzvész alkalmával a rendfenn-tartás és a vagyonmentés körül testiépésük veszélyeztetésével az átlagon messze felülemelkedő önfeláldozó magatartást tanúsítottak, valamint a gyújtogatás tettesének kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül eredményes tevékenységet fejtettek ki. — A m. kir. szombathelyi III. kerület parancsnoka *dicsérő okirattal* látta el: *Horváth* György és *Vigh* György tiszthelyetteseket, mert hosszú csendőrségi szolgálatauk alatt a közbiztonsági szolgálat terén eredményesen működtek, alárendeltjeiket helyesen vezették és hazafias szellemben ne-

vették, *Foki* Pál törzsőrmestert, *Mikus* Pál tiszthelyettest, mert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt hivatásbeli kötelmeik teljesítésében buzgalommal és eredményesen működtek, *Bagoly* András tiszthelyettest, mert mint toronyi őrsparancsnok, hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén eredményes működést fejtett ki, alárendeltjeit helyesen vezette és hazafias szellemben nevelte, *Bognár* József és *Kocsis* Boldizsár őrmestereket, valamint *Barcza* Sándor csendőrt, mert az 1930 május 19-én Fertőhomok községben keletkezett nagymérvű tüzvész alkalmával a vagyonmentés körül bátor és önfeláldozó magatartást tanúsítottak. — *Nyilvánosan megdicsérte: Szlaterics* Lajos őrmestert, valamint *Kiss* József IV. tiszthelyettest, *Dervalits* István törzsőrmestert és *Magasházi* Pál csendőrt, mert a *Kormányzó Úr Öfömlétsága* legmagasabb személyének biztosítása terén lelkiismeretes és pontos szolgálatot teljesítettek, *Ólbei* Ferenc és *Ruska* Ferenc törzsőrmestereket, *Varga* János II. törzsőrmestert, valamint *Hospel* Jenő, *Raffai* Ferenc II. és *Birkás* János törzsőrmestereket, mert hosszabb csendőrségi szolgálatauk alatt hivatásbeli kötelmeiknek teljesítésében buzgalmat tanúsítottak és főleg a közbiztonság terén eredményes működést fejtettek ki, *Mészáros* István törzsőrmestert, valamint *Nagy* Lajos IV., *Németh* János IV. törzsőrmestereket és *Lepsényi* Zsigmond őrmestert, mert többévi csendőrségi szolgálatauk alatt hivatásbeli kötelmeiket buzgalommal teljesítették és főleg a közbiztonság terén eredményes működést fejtettek ki. — A m. kir. debreceni VI. kerület parancsnoka *nyilvánosan megdicsérte: Szilágyi* Károly és *Fodor* Ferenc törzsőrmestereket, mert a debreceni csendőrlaktanya építése és felügyelete, valamint csinosítása körül dicséretreméltó közreműködést fejtettek ki; *Köd* István törzsőrmestert, mert védtelen egyéneknek súlyosan veszélyeztetett testi épségét erélyes és határozott fellépésével megvédelmezte s a dühöngő tetteseket megfékezte.

A nagyecsed-i Rákóczi-émlék leleplezése. II. Rákóczi Ferenc fejedelem születésének 250 éves évfordulóján — 1926-ban — Szatmár-Ugocsa-Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék törvényhatósága elhatározta, hogy Nagyecsedben, a fejedelem ősi birtokán emlékművet állít fel. Október 7-én *Kormányzó Úr Öfömlétsága* és neje jelenlétében leplezték le a hazai kőből faragott, hatalmas márvány-émléktáblát. A nagy fejedelem zászlaja alatt minden nemzetiség, minden felekezet, minden rend és osztály lelkesen gyülekezett össze, hogy a feldarabolt országot egyesítéséért hősi harcra induljon. Ma újra darabokra tépve országunk, de nem kételkedünk benne, hogy a nagy fejedelem idegenbe szakadt földjén vannak még rejtett tárogatók s azok várva-várják, hogy még egyszer megszólalhassanak, hogy aztán Rákóczi fejedelem hamvai fölött idegen katonák laba soha többé ne taposhassa a — magyar földet.

Leleplezték a Vilmos-huszárok emléktábláját. A volt cs. és kir. 7. Vilmos-huszárezred hősi halottainak emlékére a budapesti szerviztéri templom falában elhelyezett domborművű emléktáblát október 7-én leplezték le, ünnepi mise keretében. A felavató ünnepi beszédet *József* kir. herceg mondotta el s azután megkoszorúzta az emléktáblát. Az ünnepségen résztvett *Schmettow* német birodalmi tábornok is, aki II. Vilmos volt német császár koszorúját hozta el a hős Vilmos-huszárok emlékművére. *Zita* királyné nevében *Batthyány* Gábor gróf, a főváros nevében pedig *Ripka* Ferenc főpolgármester koszorúzta meg az emléktáblát. Számos előkelőség vett részt az ünnepségen, amely a volt 7-es huszárok díszmenetével végződött.

A volt 1-es honvédgyalogezred emlékünnepe. Budapest volt háziezrede, az 1. honvédgyalogezred szokásos ezred-emlékünnepejét szeptember 28-án, vasárnap délelőtt tartotta meg a népligeti laktanyában. Az ünnepi misét *Lengyel* István, az ezred volt táborilekésze tartotta. A mise alatt az 1. honvédgyalogezred zenekara egyházi dalokat adott elő. *Lengyel* István magasszárnyalású szentbeszéde után vitéz *Sólyomvári* ezredes, mint házigazda üdvözölte a megjelent előkelőségeket és a régi 1-es bajtársakat. Ezután *Reviczky* ny. altábornagy, az ezred volt parancsnoka mondott beszédet. A régi ezredzászló megkoszorúzása után az ezred emléktáblájához vonultak az ünneplők és azon elhelyezték a főváros és a Bajtársi Szövetség koszorúját. Ezután a *Törekvés* Dalkör hangversenyezett, majd vitéz *Garamszeghy* Sándor, a Nemzeti Színház tagja adta elő vitéz *Csatáry* József alezredes „Az egyes honvédek” című költeményét. A Himnusz elénekzése után az ünneplők a Ludovika Akadémia előtt lévő *Névtelen Hős* szobrárt koszorúzták meg, itt *Dálnoki* Veress Jenő evangélikus táborilekész tartott emlékbeszédet. Fél egy óraker a népligeti Nagyvendéglőben megtartott társasébbdel fejeződött be az ünnepség.

Olasz író előadása az olasz-magyar barátságról. *Gino Cuccetti* olasz író lelkes nívó a magyaroknak, az utóbbi évek folyamán sorrajárta Olaszország városait és beszédekben ismertette Magyarország történelmi hivatását, jelenlegi tragikus helyzetét és a trianoni békediktátum revíziójának szükségességét. *Gino Cuccetti* mostanáig mintegy 40 előadást tartott Rómában és Olaszország jelentősebb városaiban a magyar kérdéssel és „*Nel Cuori dei Magiari*” (A magyarok szívében) című könyve közlésekor fogott itáliában. *Gino Cuccetti* a *Magyar Revíziós Liga* meghívására október 3-án előadást tartott a *Magyar Külügyi Társaság* tanácsstermében a magyar-olasz barátság eredetéről, okairól és céljairól, majd pedig *Debrecenbe, Szegedre* és *Pécsre* utazik és ezeken a helyeken folytatja igen érdekes és értékes előadásait.

Őrsparancsnoki kinevezés. A m. kir. pécsi IV. kerület parancsnoka *Horváth József VI.*, *Pleva Ferenc* és *Péner János* I. tiszthelyetteseket őrsparancsnokká nevezte ki.

Nemzetközi légi jogi kongresszus. Amint egyik előző számban már jeleztük, az idén Budapesten rendezték a *IX. Nemzetközi Légi Jogi Kongresszust*, amelynek szeptember 29-én volt az ünnepélyes megnyitója. A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében huszonkét állam küldöttségi gyűlést egybe s résztvevő a megnyitáson az egész budapesti diplomáciai kar, valamint közeletünknek és a magyar légügyi köröknek számos reprezentánsa. A vendégeket *Balogh Jenő*, az Akadémia főtitkára fogadta. A huszonkét különböző nemzet 3—4 tagú delegációt küldött a kongresszusra. Legnagyobb számban Olaszország és Hollandia képviseltette magát. A kongresszus elnökéül *Valkó Lajos* külügyminisztert kérték fel, kinek távollétében helyettese, *gróf Khuen Hédervár Sándor* mondott megnyitói beszédet. Beszédét azzal kezdte, hogy a budapesti kongresszus hivatása folytatni azt a munkát, amelyet a Párisban székelő és több mint 30 államot magában foglaló Nemzetközi Légi Jogi Bizottság még 1909-ben, az alapításkor megkezdett, egy nemzetközi légi jogi kódex szövegezésének megindításával. Ezután a kongresszus tárgysorozatán szereplő kérdéseket ismertette. Hangsúlyozta, hogy mindezek a problémák, úgymint a hidravionok szabályozása, a tengerekfeletti légi közlekedés kérdése, olyan államok szempontjából is, amelyeknek, mint Magyarországnak, tengere nincs, végül a légi járművek fedélzetén elkövetett bűntettek és vétségek kérdése jelentőség tekintetében arra a helyre emelik a budapesti kongresszust, mint amilyen fontosak az előző kongresszusok voltak a légi jogi kódex kidolgozása szempontjából. A megnyitó után *Tormay Géza* államtitkár beszélt a repülés fontosságáról kereskedelmi és általános gazdasági szempontból. *Lapradelle* párisi egyetemi tanár, a Nemzetközi Légi Jogi Bizottság elnöke a kongresszus tagjai nevében köszöntötte meg a magyar kormányt és fővárosi vendégszeretetét, majd az eddigi légi konferenciák történetét ismertette. A megnyitó ülés után rögtön megkezdődtek a rendezések, amelyek október 3-ig folytak s amelyeken a legfontosabb és legsürgösebbnek látszó légi jogi problémákat vették tárgyalás alá.

Az első magyar motornélküli repülőverseny. A *MOVE*, amelynek Budaörsön másfél év óta repülőtere van, szeptember 20-tól 30-ig rendezte az első magyarországi motornélküli repülőversenyét. Ez a verseny tulajdonképpen erőpróba volt a *MOVERO* és *SACERO* (Somogy megyei Auto Club Repülő Osztálya) eddig kiképzett repülőnövendékei között. Úgy a *MOVERO*, mint a *SACERO* már másfél évvel ezelőtt létesített repülőosztályait, mindketten a *MOVE* égisze alatt, Budaörsön és Kaposvárt. A *MOVERO* főtitkárja *Bernard Mátyas* alezredes, háborús pilóta, a kaposvári klub repülővezére pedig *vitész Hetfy Frigyes* tábori pilóta; mindkét főoktató magyarországi vitorlázórekorder. A verseny a budaörsi Farkashegyen folyt le s mindkét egyesület részéről 10—10 versenyző indult. A verseny első napja rekorddöntésekkel kezdődött. Először *Bernard* alezredes döntötte meg saját időtartamrekordját 1 óra és 18 perccel, felállítván az új 240 méteres magassági rekordot is; de *vitész Hetfy* nyomban meg is döntötte *Bernard* alezredes rekordját 1 óra és 23 perces repülésével. Ez a legújabb magyar rekord. Maga a verseny három kategóriára oszlott: *célleszállítás, időtartam* és *ügyességi* versenyekre.

Új vitézi telkek. *Kormányzó Úr Öföméltósága a Mezőgazdasági Kenderipar rt.* által felajánlott nagymagocsi 295 kataszteri hold kiterjedésű telket, a *Breiner Adolf* zákányi lakos által felajánlott Bükkösd község határában (Somogy vármegye) fekvő 8400 négyszögöl kiterjedésű telket és az *Abaujtorna* vármegyei közönsége által felajánlott *Abaujkér* község határában fekvő 15 kat. hold kiterjedésű telket vitézi telkeknek elfogadta.

Hamis kétpengősök és ötvenfilléresek. Arló községben (Borsod-Gömör-Kisnont m.) négy darab kétpengős és három darab ötvenfilléres hamis váltópénzt találtak forgalomban. A kezdetleges hamisítványok könnyen felismerhetők szürke színükről, a kétpengősök pedig különösen arról, hogy a peremvonalak hiányoznak.

Okmánykiadó és újjelnyomatív automaták. Érdekes újítást vezettek be a németországi pályaudvarokon. Automatakat állítottak fel, melyek különböző díjtételek bedobása ellenében megfelelő értékű biztosítási okmányokat szolgáltatnak ki az utazóközönségnek. Az automata, mely a kiadott okmányt azonnal lebélyegzi, ott helyben újjelnyomatot is vesz a vásárlóról. Az újjelnyomat a biztosítási családok megakadályozására szolgál. A háború előtt is használtak próbaképpen ilyen automatákat Németországban, a világháború alatt azonban nem foglalkoztak ilyen kérdésekkel s most tökéletesített alakban újból üzembe helyezték az automatákat.

Feloszlatták a cseh rendőrség szakszervezeti egyesületét. A cseh rendőrség szakszervezeti egyesületét a cseh belügyminiszter szeptember 30-án feloszlatta, vagyonát és könyveit pedig lefoglalta. Ennek az intézkedésnek az volt az oka, hogy a szakszervezet szaklapja a prágai tüntetések idején — amikor a német hangos filmeket műsoron tartott mozikat összerombolták — nyilatkozatot közölt, amelyben a szerkesztőség az egyenruhás rendőrök nevében bocsánatot kért a németellenes tüntetőktől, hogy felsőbb parancsra kénytelen volt beavatkozni és kérte, tegyenek különbséget a közbelépésre kényszerített rendőrség és azok között, akik erre a parancsot adták. Vajjon mit szól ehhez a 3 milliós csehországi német „kisebbség” és a kisebbségnek nem igen nevezhető egész Németország?

Új katonai tansegédletek. Most jelent meg *Hatházy Elemer* ny. százados (Jutas, Kinizsi Pál altisztképző és nevelőiskola) két katonai tansegédlete: „*Kézikönyvecske a puskásszázad gyalogosai, rajai és szakaszainak zártrendű és harc kiképzéséhez*” cím alatt 1. kiadásban és „*A gyalogság harctéri szolgálata és harca*” cím alatt 3. kiadásban. A védelmi miniszter mindkét könyvecske használatát engedélyezte és a Kinizsi Pál honvéd altisztképző és nevelőiskola számára tansegédletül elfogadta.

Az elsőnek említett könyvecske a Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 1., 2. és 4. füzetében s a Harcászati Szabályzatban foglalt határozványokat tartalmazza — 131 oldalon — olyan mértékben, amennyire azokat a puskásszázad gyalogosai, rajai és szakaszainak zártrendű és harc kiképzéséhez ismerni és birtokvetlenül szükséges. Ezt az anyagot a szerző a lehetőség szerint egészen röviden, világosan, félreérthetetlenül foglalta össze a könyvecskében, sok gyakorlati példával és a kiképzéshez kellő gyakorlati támpontokkal kiegészítve. Különböző katonai előképzettség nélkül s a különféle szabályzatokban való keresgélés nélkül meg lehet benne találni mindent, ami a könyvecske címében körvonalazott kiképzéshez szükséges. A könyvecske ára 1 P 80 fillér.

A másik könyvecske — „*A gyalogság harctéri szolgálata és harca*” — 80 oldalon, rövid, velős stílussal, nagyon könnyen áttekinthető anyagbeosztással és könnyen érthetően megírt harcászati tansegédlet, amely a csendőrség katonai kiképzés keretében is igen jó szolgálatokat tehet. Ára 1 P 20 f.

Mindkét könyvecskét, mint komoly katonai segédletet, szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendeléseket a szerző fent megadott címére kell küldeni.

Rendőr-kutyakiállítás. Az *Országos Magyar Rendőr-kutyai Egyesület* e hó 12-én tartja meg rendőr-kutyakiállítását a Park-mozgó területén (Rákóczi-út és Múzeum-körút sarok). A benevezés a kiállításhoz díjtalan. Érdeklődni lehet az egyesület ügyvezető-elnökénél (Budapest I., Mészáros-u. 20.).

Kovács N. őrmestert, aki jóbarátja volt az 1928. éven a kaposvári honvéd- és közrendészeti kórházban elhunyt *Bárdos Menyhértnek*, kéri *Mészáros István* almáskamarási őrsbeli őrmester, hogy címét vele közölni szíveskedjék.

Szabó Imre vadász (román megszállott terület) születésű volt katona-bajtársát, aki most m. kir. csendőrorrmester, keresi *Triffa Miklós* gazdálkodó (Sarkad, Csophát-tanya) s kéri, hogy címét közölje vele.

Simon N. volt csendőrorrmestert, aki Pancsován, Vercsen és Fehértemplomban teljesített szolgálatot, keresi *Vujevich Antal* rendőrfőtörzsőrmester (Baja, Hajnald-utca 27.).

Volt alsőrsi őrsbeli bajtársait kéri *Hosszu János* őrmester (Jászszentandrás), hogy címüket vele közöljék.

Eladók kéthónapos pedigreés, fajtiszta dobermann kölyök-kutyák. Értekezés (levélileg vagy személyesen): *Mészöly Mártha*, Budapest I., Vár, Országház-utca 16. sz.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomtatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a bekiüldő megcímezett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvassuk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levélet nem írunk, bélyeget tehát feleslegesen bekiüldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lekszi-kon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénység egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmeányi-út 21. szám.”

M. Á. Balassagyarmat. A Szut. 245. pontjának a 4. bekezdése értelmében a félórán felüli lest az órjártartamához hozzá kell számítani, természetesen úgy, hogy a Szut. 287. pontjának ama rendelkezése is szem előtt tartassék, amely szerint a közbiztonsági szolgálatban eltöltött idő egyharmada pihenő. A levélben felhozott példák ezeken az elveken mozognak, de a számítás hibás. Ennek az a gyakran és még mindig sokhelyütt előforduló tévedés az oka, hogy a pihenő kiszámításánál a tulajdonképeni szolgálatra szánt időnek az egyharmadát számítják. Pl.: Útjárór 9 órai szolgál-

lati időtartammal szolgálatba indul, értve a 9 óra alatt az effektív szolgálatra szánt időt. A pihenő idejét sokan úgy számítják ki, hogy a 9 óra egyharmadát veszik: 3 órát, ezt hozzáadják a 9 órához s így az összes szolgálatban eltöltendő idő e szerint a számítás szerint 12 óra. Ha már most a Szut. 287. pontjának az említett rendelkezését figyelembe vesszük, akkor kitűnik, hogy a tulajdonképen illetékes pihenő ennek a 12 órának az egyharmada, vagyis 4 óra lenne. s így aztán az eredetileg 9 órában megállapított effektív szolgálatra csak 8 óra marad. E szerint vagy az effektív szolgálatra szánt időt, vagy a pihenő idejét 1 órával meg kell kurtítani, mindkét eset utasításellenes, harmadik eset pedig nem lehetséges. De lehetséges és pedig úgy, hogy a számítás volt a hibás. Mert: ha a szolgálatban töltött idő egyharmada pihenő, akkor az effektív szolgálatban töltött idő az összes szolgálatban töltött időnek a kétharmada kell legyen. A fenti példában szereplő 9 órát tehát az összes szolgálati órák kétharmadának kell tekinteni, a pihenő ideje a harmadik harmad lesz, amit nagyon könnyen ki lehet számítani: vesszük a kétharmadnak (9 óra) felét (4 és fél óra) s ez a szám adja meg a pihenő idejét, amit az effektív szolgálatban töltendő időhöz hozzá kell adni, vagyis ebben az esetben $9 + 4\frac{1}{2}$ összege: 13 és fél óra. Ha most ennek az időnek vesszük az egyharmadát, kijön a helyes pihenőidő: 4 és fél óra s marad az effektív szolgálatra az eredetileg kontemplált és helyes: 9 óra. Tessék ezt a helyes számítási módot a levélben említett első példánál ellenőrizni, kijön az összes szolgálati időnek 15 óra, ennek egyharmada (5 óra) pihenő, kétharmada pedig az effektív szolgálatteljesítési ideje, vagyis: portyázásra a tényleg szükséges 4 óra és a lesre előírt 6 óra, összesen 10 óra. A másik példa szintén hibásan számít, mert 2 óra les után nem 40 perc egyharmada, hanem a helyesen kiszámított harmadik harmad: 1 óra s így 2 óra lesnél a szolgálatban töltendő összidőhöz 3 órát kell hozzáadni.

Ócsa. 1. Annyiért kell loápolót fogadni, amennyi átalányt erre a célra az örs kap. Sem a nős, sem a nőtlen legénységet e tekintetben ráfizetéssel megterhelni nem szabad. — 2. Azoknak kell kifizetniök, akiket a bejelentési körül a mulasztás terheli.

Szilőim. Meg kell várnia, amíg újra lehet nősülési kérvényeket benyújtani, addig ezen az alapon sincs erre lehetőség. Talán azzal is megoldhatná a kérdést, hogy magához venné szüleit. Erre az engedélyt szolgálati úton kell kérnie. Ha megkapja, akkor együtt lakhatik a gondozásra szoruló szülei, családi pótlékot is kérhet utánuk s a nősöknek járó lakbért is megkapja. Természetesen orvosi és községi előjárásági bizonyítvánnyal kell igazolnia, hogy szülei erre valóban rá vannak utalva. Ha komoly az a szándék, hogy a szülein akar segíteni, akkor erre ebben a formában is van lehetőség. Esetleg még inkább, mint nősüléssel, mert bizony a fiatal menyecskék — tisztelet az emberséges kivételeknek — nem nagyon szeretik a beteg öregeket ápolgatni.

Talpra magyar. 1. Nincs felvétel, de szolgálati úton kérheti a kivételes átvételt, esetleg sikerrel jár. — 2. Önnel nem kell kérvényt írnia, csak örskihallgatáson jelentse az ügyet. A felterjesztést örsparancsnoka teszi meg. — 3. Ha az egészsége nem alkalmas arra, hogy csendőrségi szolgálatot teljesítsen, más pályán nagyon is megfelelehet. Lehet valaki pl. nagyon jó könyvelő vagy raktárnok vagy ezer más foglalkozást üző annak ellenére, hogy csendőrnök nem felelne meg. Csak az a kérdés, hol talál ma állást?

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-lárogrató saját találmány. Övakkordjunk az itteni algyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól.** Hibás hangszereket szakszertűen javítunk. **Arjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az 'egydülű hangszergyár az 'országban.' Több gyár nincs.

A Szent Imre év jubileumából

visszamaradt

lepedők . . . 2.— P-ért
flanel takarók 5.— P-ért

kaphatók még a szállítónál:

KISS ENDRE nagykereskedőnél
Budapest, VI. kerület, Gróf Tisza István-utca 16.

Ugyanott kaphatók olcsó törülközők, lenvásznak, sifonok és damasztárúk rendkívül előnyös, nagybani árakban. — Vidéki megrendelést azonnal elintézzük.

Kaba. A csendőrséghez most nincs felvétel, nem is lesz a közeli jövőben. Ha a honvédségtől akar átlépni, adja elő kérését kihallgatáson s ügye szolgalmi úton a döntésre illetékesek elé kerül. Lehet, hogy alkalmasnak találják s akkor esetleg a legközelebbi felvételekig előjegyzésbe veszik.

Válasz. Nem találjuk.

Sellye. Altiszt.

Szólj igazat, betörök a fejed. 1. Hát még annak hogy betörök a fejed, aki nem mond igazat! Hagyjuk csak ezt a jó öreg közmondást. — Ami a levelét illeti: azzal sohase jut az ember előre, ha a mások szerencsésén kesereg. A hat év előtti utazási számadására azt a választ, amit ír, nem kaphatta, mert ilyen választ nem adnak. Higgye el, hogy jobban fog menni a dolga, ha a mások sorsát nem firtatja, régi apró keserűségeken nem rágódik, hanem több bizalommal és derűvel keresi a boldogulást. Elvégre nem egyedül az öné a világ minden gondja, baja és keserűsége, jut abból másoknak is bőségesen, csak hát túladnak rajta, amint lehet. Próbálja meg ezt. — 2. A szerződést ön írta alá, meg kellett volna néznie. Amit aláírt, az köti. Kár volt pereskednie és még nagyobb kár volna azt folytatni. Nyugodjon bele, hogy ez így van, aránylag nem nagy értékről van szó s aztán máskor — jobban ügyeljen.

Tasi István fogházőrmester. Az eddig szerzett jogait nem veszíti el, csak arról van szó, hogy 40 évre emelték fel a tényleges szolgálat idejét, ami a 100%-os nyugdíjképesítéshez szükséges. Ha azonban 60 éves ennek az időnek lezorgálása előtt elmúlt, vagy pedig betegség folytán kell nyugdíjba mennie, akkor a 40 évi tényleges szolgálat betöltése nélkül is teljes nyugdíjat kap, ha a hadiévvel és a kedvezményes időszámítással együtt a 40 évi szolgalmi ideje megvan.

188. 1. Mindegy, mikor jött a csendőrséghez, a csendőrségi pótdíj éppen úgy beszámít a nyugdíjba, mint a havi zsold. — 2. Ez csak a honvédség tagjaira vonatkozik. — 3. Átköltözés esetén a csendőrségi pótdíjat nem számítják be a havi illetékbe. — 4. Ha nincs meg a 15 évi beszámítható szolgalmi idejük, akkor levonják. — 5. Ezt nem tudjuk.

Vita. 1. Közvetlenül jött át, ha tehát igazolni tudja, akkor beszámít. De csak a 18. életévtől kezdve, mert azon alul teljesített szolgálat a nyugdíjba nem számít be. — 2. Elvileg nem akadály, a mellékkörülményektől függ, mint általában a nősülések elbírálása.

Elmúlt a nyár. 1. Egy dátumot bizonyosan tévesen írt: nem 1930, hanem 1929 augusztus 1. óta történnek levonások. Ha nem lát tisztán a dologban, jelentse ezt őrskihallgatáson, akkor majd utána néznek. Mi nem mondhatunk semmit, mert a számadások nincsenek a kezünkben. Egyharmadot mindenképpen le lehet vonni, többet nem. Ezt könnyen ellenőrizheti egy kis számíttással. — 2. Milyen ker. hatóságot gondol? Szabadságot csak az előjáróitól kaphat, külön erre a célra azonban bajosan. — 3. Önnök sem mondhatunk mást, mint a többi érdeklődőnek: nem lehet tudni. A hír kacsa, le kell lőni. Hiszen jó volna, az bizonyos, de nagyon sok baj is volna belőle. — 4. A gyermek keresetképes koráig. Hogy anyagiakban jól áll, annak örülünk, de meg kell jegyeznünk a levele utolsó mondatára, hogy kérdés nélkül senki magánügyeibe nem ártjuk be magunkat.

Baracsi alhadnagy, miskolci vonatosztog. Tartalékosok voltak, címüket nem találjuk.

Cím. Csanády Frigyes ny. altábornagy címe: Budapest, Bercsényi-utca 9. sz.

V. J. őrm., Budapest. Olvassák el az 1926. évi 24. számú Cs. K.-ben közzétett 121.087/eln. VI. c. 1926. sz. körrendeletet s azzal egészítsék ki a f. évi 22. számunkban hasonló jellegre küldött üzenetünket.

Szalai tiszthelyettes, Véménd. Előfizetését a f. év végéig rendezte.

J. I. Előfizetése ennek az évnek a végéig rendben van.

Fegyelem. A folyó évi kiadású Csendőrségi Zsebkönyv 282. oldalán pontos választ találnak. Ne vételezzék be sehová. — 2. Választ a lexikon-rovatban kapnak.

Vezényeltek. Rendezés alatt álló kérdés.

1901. Orvosi bizonyítványt arról, hogy a csendőr egészséges és családalapításra alkalmas, nem kell a nősülési kérvényhez csatolni s így a kérdése ilyen szempontból teljesen tárgyaltan: az illető ettől beadhatja a nősülési kérvényét, ha majd a nősülési kérvények beadására vonatkozó általános korlátozások megszűnnek. Egyes társadalmi — főleg orvosi — körök az utódok érdekében állónak tartják, hogy a házasságkötés előtt a férfi és nő orvosi vizsgálatnak köteles legyen magát alávetni s a házasságkötésre csak akkor kaphassanak engedélyt, ha erre az orvosi megállapítás szerint az utódok egészsége szempontjából alkalmasak. Vitatkozni sem lehet fölötte, hogy ez a kötelező orvosi vizsgálat sok szerencsétlen beteg s nyomorék gyermek világra jöttét akadályozná meg s így az emberiség az egészség útján nagy lépést tenne előre, bár tökéletes megoldást ez sem hozna, mert hiszen házasságon kívül is születik gyermek, nem is kevés. Másrészt azonban ez a megkötöttség az ember legegényibb szabadságjogaiba ütköznék bele, sokakat megfosztva a családalapítás lehetőségétől. Ez tehát ma még nyílt kérdés s végleges eldöntését a mi korunkban nem is várhatjuk. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a lelkiismeret is alhatik. Minden nősülődő férfinak lelkiismereti kötelessége kell legyen, hogy ebből a szempontból orvossal vizsgálattassa meg magát s csak akkor nősüljön meg, ha az orvos biztosítja róla, hogy az utódok egészsége szempontjából ennek akadályai nincsenek. Úgy látjuk leveléből, hogy bajtársa lelkiismeretesen keresi az elveszített egészségét, végső eredményében is azonban az orvostól kell majd annakidején véleményt kérnie a nősülését illetően.

Kardos ny. törzsőrm., Hajduhadház. Nem érkezett be.

Alsószentmihály. 1. Az utasítás vonatkozó pontja csak annyit mond, hogy aki előzően elkövetett büntetés miatt büntető eljárás alatt áll, azt a csendőr szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetése, illetőleg annak nyomatékos gyanuja esetében köteles elfogni. Nem látjuk azt, hogy az utasítás két vagy több vétséget írna elő az elfogás feltételeként, ami pedig nincs benne az utasításban, azt nem lehet és nem is szabad oda belemagyarázni. 2. a) Megpróbálhatja, de eredménnyel nem bízhatjuk. Eltekintve attól, hogy az állam pénzügyi helyzete nagyon nehéz, jogalapja sem volna a kérésének. b) Nincs rá lehetőség, pedig elhiszük, hogy ráferne s hogy a cél érdekében meg is érdemelné. De megint csak a súlyos pénzügyi nehézségek! 3. Lekszikonválaszt kap.

Nyírség. Végkielégítésként a nyugdíjba beszámítható illeteknek — a csendőrségi pótdíj kivételével — 1, illetve 2 évi összegét folyósítják. 2., 3. Ötévi szolgálat után 24 havi, azon felül, tehát önnök is, 48 havi nyugdíjba beszámítható illetek, illetve ennek az összegnek a 60%-a a végkielégítés összege. A 40%-ot csak teljes kereset- és munkaképtelenség megállapítása esetén nem vonják le. 4. Ilyen rendelkezés nincsen.

Hegedűharmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangsze gyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletezési kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részlet-
fizetésre készpénzáron, ellenőriz-
hető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHÉK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Kárpáti alhadnagy. A szóbanforgó rendelet nem változott, az ösztöndíjak összege továbbra is 400, illetve 800 pengő. Újabbban azonban a középiskolából egyetemre került ösztöndíjasoknak egyelőre az ösztöndíjnak csak a felét utalják ki s ha aztán az előhaladásuk az egyetemen is megfelel a követelményeknek, megkapják az ösztöndíj másik felét is.

Békés. 1. Legalább annyit fizessenek, amennyit a bérösszeg kitesz, bár ami a jogi vonatkozást illeti, a vételár törlesztése is kötelező mindaddig, amíg a pénzügyminiszter úr ez alól a csendőrsöket fel nem menti. Tekintettel azonban arra, hogy ez remélhetőleg hamarosan megtörténik, a lehetőség szerint kereshetik a kevésbé terhes megoldást. 2. Az 1600/1929. számú pénzügyminiszteri rendelet módosítása kiadás előtt áll. A csendőrsöket csak haszonbért foggnak fizetni, mert hiszen az örsök a legénység folytonos változása miatt tulajdonképpen nem is szerezhetnek, mert abból pár év alatt olyan magánjogi kavargás keletkezik, hogy senki el nem igazodik rajta. 3. Kataszteri holdanként 7—15 úgynevezett kataszteri korona a földek jövedelemhez értéke. Az önk földjét is kataszteri koronák szerint becsülik meg s minden becsült kataszteri korona után 2 P 40 fillér haszonbért kell fizetniük. 4. A becsülést a községi elöljáróság végzi, oda kell a haszonbért is befizetni, az beszolgáltatja az adóhivatalnak. Esetleges fellebezésnek az adóhivatalhoz természetesen van lehetősége. 5. Az anyakönyvi kivonatokat nyugodtan beszerezhetik, annak az adatai nem változnak. Ami azonban az ara erkölcsi és anyagi helyzetét illeti, ezekkel az okmányokkal jobb nem sietni, mert ilyen tekintetben néhány hónap is változásokat okozhat s esetleg a kivizsgáló elöljáró vagy a kerületi parancsnokság a kivizsgálásnál lényegesen korábban beszerezett ilyen okmányokat el sem fogadja. De ezen ne is törje a fejét, mert az okmányok beszerzése annakidején sem kerül sok időbe.

Nagykamond. A m. kir. csendőrség magvát az erdélyrészi cs. és kir. csendőrség adta, amelyet egy királyi rendelet 1876-ban m. kir. csendőrséggé szervezett át. Jogilag ugyan az 1881. évi III. t.-c. életbeléptetésétől számíthatjuk a m. kir. csendőrség fennállását, tényleg azonban a testület 1876 óta viseli ezt az elnevezést, annak pedig 1926-ban volt 50 éve. Ezzel az évfordulóval kapcsolatban 1927-ben közéletünk számos kiválósága — első helyen a belügyminiszter úr — emlékezett meg rólunk a napisajtóban s ugyancsak ezzel az évfordulóval kapcsolatban adta ki dr. Preszly Loránd m. kir. csendőralezredes (akkor őrnagy) „A csendőrség úttörői” című művét, emléket állítva ezzel a m. kir. csendőrség valóságos működése első félszázadának is. A jogi alapra helyezkedő hivatalos 50 éves jubileum a jövő évben lesz s azt a csendőrség tradicionálisan szerény mértékeivel valószínűleg meg is fogjuk ünnepelni — hivatalosan is.

Őszi rózsá. Csak 1. osztályú vitéségi érem alapján kérheti a vitési rendbe való felvételt, illetve enélkül is, akkor, ha az ellenforradalomban kiemelkedő szerepe volt. A 2. osztályú ezüst vitéségi érem akkor sem alap a vitési rendbe való bejutásra, ha ismételtlen is megkapta. Az említett főjegyző sem ezért kapta meg. A vitési rendbe különben további intézkedésig nem vesznek fel új tagokat.

K. F., Dunapart. Abban igaza van, hogy a Budapesti Közlönyben meglehetősen gyakran jelenik meg i-vel végződő név, engedélyezése, ez azonban nem érinti azt az általános elvet, hogy ilyen nevet nem engedélyeznek, mert ezek indokolt kivételek. Aki különleges érdemeket szerzett, — vitészek, avagy anélkül is különösen szép harctéri kitüntetések, ellenforradalmi, stb. különleges érdemek, — az kellő indokolással kérheti az ilyen nevet s amint a gyakorlat mutatja, esetleg meg is kapja. Ha tehát önnek is vannak ilyen különleges érdemei, ön is kérheti. Különben nem.

Konyár. Az útmesteri tanfolyam pályázati feltételei azonosak, akár igényjogosultsági igazolvánnyal, akár anélkül pályázik. Az igényjogosultsági igazolvány csak arra szolgál, hogy az ezzel ellátottakat felvételnél elsősorban veszik figyelembe. A honvédség altisztjeire ugyanaz vonatkozik e tekintetben, mint a csendőraltisztekre. Egyébként tessék figyelemmel kísérni a Budapesti Közlönyt, az útmesteri tanfolyam pályázati felhívásai a részleteket megmondják.

T. őrm., Cegléd. Szolgálati úton terjeszti fel a kérelmét, ugyanezen az úton közlik az esetleges felvételt is. Ha ezt megkapta, akkor kérje a szabadságot. Amíg nem tudja, hogy felveszik-e, vagy sem, addig nincs értelme szabadságkérésnek.

Vitakozók. Úgy látszik, hogy ezt a rossz jelíget nem tudjuk véglegesen kigyomlálni. Kérdésére: 1927 január 1. óta kötelező a pengőértékben való számolás. Erre vonatkozó tájékoztató körrendelet az 1926. évi 25. számú Cs. K.-ben 109.957/VI. b. 1926. szám alatt jelent meg.

Hóvirág, Rigács. Utánajárunk. Ha közben a pályázati határidő lejárna, emiatt ne tartsa vissza a pályázatot, hanem küldje be s írja meg, hogy az igazolást mi gátolta. Ezt aztán is lehet pótolni, ha a pályázat különben megfelel. Nekünk az a lényeges, hogy jó pályázatokat kapjunk, az igazolást csak a lehetőség határain belül kívánjuk.

Matyó. 1. Azt kell írni, ami igaz. Ha mulasztás volt a dolgozat elmaradásának az oka, akkor nem is lehet mást írni. Az őrsparancsnoknak legkevésbé sem az a dolga, hogy az alárendeltjei mulasztását takargassa. Sőt! 2. Olvassa el lapunk 1929. évi 23. számában „Aratás” jelígre adott üzenetünk 1. pontját.

Alkony. Arra semmiképpen sem alap, hogy a korlátozás beszüntetéséig nősülési kérvényt adhasson be, ez teljesen kizárt lehetőség. Hogy annak idején, amikor a kérvényt beadhatja, engedélyezni fogják-e, vagy sem, előre nem lehet megmondani. Elvileg nem akadály s vannak esetek, hogy engedélyeznek ilyen nősüléseket, ez azonban a részletkörülménytől függ, amelyeket nem ismerünk. A kötelező lejárta előtti leszerelésnek azonban ez esetleg lehet indoka. Szolgálati úton megpróbálhatja ezt kérni a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály). Csak aztán kenyér is legyen! Azt ajánljuk, hogy várja meg a dolgok kialakulását, a leszerelésre végső esetben is sor kerülhet, ha a nősülését annak idején — tegyük fel — nem engedélyezik. Vaktában elkövetett sorsdöntő lépéssel egyiküknek sem használhatna, itt már csak a becsület és megfontolt kitartás segít. Az erkölcsi támogatásra addig is található módok és lehetőségek.

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló butor-áruház szállítja. Óriási választék háló-, ebédlő- és úriszobákból, Nagyon kedvező fizetési feltételek. **SÁNDOR IGNÁC** butoráruháza, Budapest, VI., Dessewffy uca 18—20. (Saját házában.)

BUDAPEST VI. KER.,
BUTOR Ó-utca 3.
RÉSZLETRE Minden csendőr
kedvezményt kap!

BUTOR 1 életra
20 havi részletre

Előleg
nélkül is

Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyruházati intéző
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
 (A keleti pályaudvar örközői oldalán) **TELEFON: J. 321-78.**

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb
 strapára, méterje — — — — — 15'20 P
 Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — 18'50 „
 Ugyanaz extra finomban — — — — — 22'50—25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
 kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 7.60 „

Egyruhák külön mérték után 3—6 havi hitelre.
 Egyruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(29)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

— Amikor kimentem, egy esztendeig majd megszakadtam a baromi munkában, csak úgy edegeltém maról-homnapra, tengődve. Esztinek nem is írtam, mert nem akartam szánalmas sorsommal megkeseríteni... Alig két esztendeje, hogy jobbra fordult a sorsom. Pittsburgban egy nagy acélgyarban kaptam munkát és többet tudtam keresni... Mégis sokat, Istenem, de sokat is kellett dolgozni, amíg nagynehezen összehoztam ötszáz dollárt, meg a hajójegyet.

— Mikor jött vissza? — kérdezte Gál Imre.

— Tegnapelőtt; egyenesen a polgári tanyára mentem, de nem találtam ott Esztit. Akkor tudtam meg, hogy már régóta asszony. Megmondták nekem az ura nevét és azt is, hogy itt lakik a faluban. Még sohasem jártam erre felé, nem is tudtam, hol keressem...

— Ha megtudta, hogy már férjhez ment máshoz, miért kereste mégis? — kérdezte Gál Imre.

— Furdalt a lelkiismeret, hogy Eszti talán azért ment férjhez máshoz, mert annyi hosszú időn keresztül nem adtam életjelt. Elgondoltam, hogy szegény leány létére talán kénytelenségből ment férjhez...

A bíró, aki szemellátható érdeklődéssel hallgatta Hejő Pétert, most indulatosan rázta meg a fejét. Gál Imre intett neki a szemével, hogy ne szóljon közbe. Hejő Péter ebből mit sem vett észre s folytatta a vallomást: — Hát bizony a polgári tanya messzi van innen, öreg este lett, amire gyalogszerrel ideértem. Jártam a sötét utcán, nézelődve, hogy vajon melyik házban lakik Eszti. Már nem járt az utcán senki. Nem volt kitől megkérdezzem. Végre aztán jött egy fuvaros ember, aki ugyan nem volt idevalósi, de mert egyszer fát hozott Sziliéknek, hát ismerte a házat. Az mutatta meg nekem. Az utca felől sötétek voltak az ablakok...

— Mi volt a szándéka? Éjnek idején akart bemenni a házba? — kérdezte Gál Imre.

— Nem tudom, akkor sem tudtam, — felelte őszintén Hejő Péter a vállát vonogatva. Mint valami keserves sírám tört ki egyszerre belőle: — Látni akartam Esztit...

— ...beszélni akartam vele... Tudni akartam, szeret-e még, arra is gondoltam, hogy rábeszélem a válásra. El is határoztam akkor, hogy ha már nem szeretne, visszamegyek Amerikába s ott maradok holtomig. Hogy békességben élhesen az urával...

Hejő Péter ábrándos áradozását egy közbevetett kérdéssel szakította meg Gál Imre: — Hogyan jutott be a házba?

— Körüljártam a házat. A kertoldalon világosságot vettem észre. Bementem a kertbe, láttam, hogy a szélő ablak világos. Elhatároztam, hogy bekopogtatok és ha Szili Gáspár nyitna ajtót, akkor mint utasember kérek éjjeli szállást. De kopogtatásomra Eszti nyitott ajtót. Amikor megismert, behúzott a konyhába és azt mondta, hogy ott egészen nyugodtan beszélgethetünk, mert az ura már alszik a belső szobában. Csak kért, hogy legyek csendben. Leültünk a konyhában és beszélgettünk...

— Miről beszélgették? — kérdezte Gál Imre.

— Elmondottam Esztinek, hogy azért mentem Amerikába, hogy pénzt szerezzek. Megmondtam, hogy veritékes munkával szereztem 500 dollárt és most érte jöttem, hogy elvegyem feleségül. Eszti szememre vetette, hogy nem írtam neki a négy esztendő alatt egy sort sem. Azt feleltem, hogy eleinte olyan keserves volt a sorsom, hogy nem akartam tudósítással keseríteni. Erre aztán elkezdett sírni. Megkérdeztem, hogy szeret-e még? Azt felelte, hogy igen s fogadkozott, hogy mindig is engem szeretett. No, mondtam, akkor nincs semmi baj; váljon el az urától, én elveszem feleségül. Azt felelte, hogy nem lehet, ő nem válhat el az urától. Miért ne, kérdeztem, hiszen tudtommal nincsen gyerek. Nincsen, felelte Eszti, de azt mondta aztán, hogy mégsem válhat el Szili Gáspártól, mert igen jó hozzá. Soha egy rossz szóval sem illette s nagyon szereti őt az ura. Hát mondom, ha annyira szereti őt Szili Gáspár, akkor bele fog egyezni a válásba, ha elmondja neki Eszti, hogy nem ötet, hanem engem szeret. Ha olyan jó ember, akkor meg fogja hozni ezt az áldozatot csak azért, hogy Eszti boldog legyen...

— Sziliné mit felelt? — kérdezte Gál Imre.

Hejő Péter rácsodálkozott a kérdésre: — Az Eszti? Nem mondtott az semmit, csak rázta a fejét szomorú lemondással, hogy nem lehet, nem lehet. Így ültünk egy darabig egymással szemben és nem szoltunk egy szót sem. Egyszer aztán, magam sem tudom, hallottam-e kiáltást vagy nem, de Eszti megrezsent és ijedten azt súgta, hogy az ura kiáltott. Megfeszülten figyeltem, azonban ma sem tudom, hogy valóban kiáltott-e Szili Gáspár. Még a szívünk dobbanását is hallottuk, olyan csendben voltunk. Esztibe aztán egyszer megint beleállt az ijedség. Ismét azt súgta, hogy az ura kiáltott. Mondom, őrmester úr, ma sem tudom, hogy valóban kiáltott-e Szili Gáspár. De akkor úgy rémlett nekem is, vagy csak elhittem, mert Eszti mondta, nem tudom. Eszti reszketett, mint a nyárfalevél. Összehúzódvá kucorgott a padkán; a fejét a kezébe temette, mint aki tehetetlenül várja, hogy menten rászakad a ház. Ekkor megfogott valami, ma sem tudom, mi, de nem tudtam ellentálni...

Tetőpontjára hágott az általános kíváncsiság.

— Mit csinált? — érdeklődött Gál Imre.

— Egyszerre csak felálltam...

— És elment? — kérdezte Gál Imre.

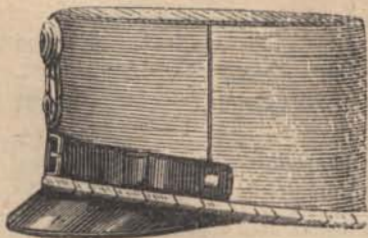
— Dehogy, — intett Hejő Péter elkeseredetten, — bár elmentem volna.

— Hát? — szegződött négyfelől az izgatott kérdés Hejő Péterre, aki bűnbánóan hajtotta le a fejét: — Nem mentem el. Egyszerre megfogott valami, magam sem tudtam, hogy mit is akarok tulajdonképpen... Bementem a szobába... Sötét volt, sosem jártam ott, sosem láttam Szili Gáspárt, mégis rátaláltam a sötétben... Nem tudom, ébren volt-e, nem tudom

FUCHS SÁNDOR

CSENDŐRSÉGI CIKKEK
SZAKÜZLETE

BUDAPEST, VI.,
LÁZÁR-UTCA 22. SZ.

Sapkák minden alakban, kizárólag saját műhelyemben a legjobb anyagból, szakszerűen készülnek.

Társasági sapka, selyem zsinórzattal . . . 6.— P Társasági sapka, ezüst zsinórzattal . . . 6.20 P

Az őszi idény beálltával felhívom b. figyelmét nagy kesztyűraktáramra:

1-a nyári kesztyű, fehér-khaki-crém színben	2.30 P	1-a barna nappa bőrkesztyű, nyomós gombbal	10 P
Téli trikolt-kesztyű	1.90 P	1-a barna nappa bőrkesztyű, átszaloh. pánttal	11 P
1-a fehér bőrkesztyű	11.50 P	1-a „ „ bőrkesztyű, nyomós gomb., bélelt	12 P
1-a fehér glacesztyű	8.40 P	1-a „ „ „ átszaloható pánttal „	13 P

Legelsőrendű bevásárlási forrás! Mindent szállít, amire szüksége van, — részletre — felár nélkül!

szólt-e, nem is tudom, hogy is volt csak... Igen, rávetettem magam, az ágyban feküdt. A két kezem megtalálta a nyakát, egyszer-kétszer hadonászott a kezével... Védekezett, de én összeszorítottam a torkát. Úgy tartottam jó ideig, hogy meddig, nem tudom. Addig, amíg azt hittem, hogy csurog az eső. Eszti könnye pergett a tarkómra. Sírva rámhajolt és úgy faggatott. Mind azt hajtogatta: Mit tettél, mit tettél? Akkor engedtem el Szili Gáspár nyakát és megmondtam Esztinek, hogy megöltem az urát. Eszti mellém ült az ágyra s keservesen sírt. Egyre csak sírt, hogy nem tudtam, mit kezdjek vele. Némán bámultam a sötétbe s olyan dermedten ültem Eszti mellett, mint aki nincs magánál... Mintha csak álmodtam volna. Nem tudom, mennyi ideig ültünk így. Addig, amíg Eszti megszólalt. Azt mondta, hogy csinálni kell valamit a halottal. Nem fogtam fel, hogy tulajdonképpen mit akar. Azt mondta, hogy egyetlen mód, hogy a malomárókba dobjuk a holttestet, reggelre elviszi a víz s ő reggel keresni fogja az urát és mindenkinek azt fogja mondani, hogy az ura délután ment el hazulról. Én nem vagyok itt ismerős, nem tudtam, merre van a malomárók. Eszti vezetett. Odavittük a holttestet, úgy, amint volt...

— Talán meg sem volt halva? — vetette közbe Gál Imre.

— De, már hült ki a teste — válaszolta Hejő Péter és a fejét lehorgasztva, szomorúan ismételte: — Bedobtuk a malomárókba, de nem vitte el a víz. Pedig nagyot loccsant, amikor ledobtuk a pallórol. Nem vitte el a víz, mégsem vitte el...

— Amikor a holttestet a pallóhoz vitték — kérdezte Gál Imre —, Sziliné ment elől?

Hejő Péter kissé gondolkodott és aztán azt mondta: — Igen, Eszti ment elől. Én nem tudtam, merre kell menni, hát ő vezetett.

Gál Imre bólintott: — Maga a vállánál fogva vitte a halottat és Sziliné a lábát tartotta, úgy?

— Igen, úgy vittük.

— Útközben nem találkoztak valakivel?

— Senkivel — felelte Hejő Péter. — Nagyon sötét volt, alig láttunk; minket se látott volna, ha járt is volna valaki akkor arrafelé. Mikor a pallóhoz értünk, figyeltünk egy ideig, de nem hallottunk semmi neszt. Akkor aztán ledobtuk a malomárókba és siettünk visszafelé...

— Egymás mellett jöttek úgy-e?

— Igen.

— Miről beszélgettek?

— Nem szögtünk egy szót sem egymáshoz — felelte Hejő Péter —, csak jöttünk sietve, mintha kergettek volna.

— Bent a házban miről beszéltek?

Hejő Péter meglepődött: — Mikor?

— Amikor visszajöttök a pallótól.

— Nem mentem be a házba, amikor visszajöttünk.

— Nem? — kérdezte vontatottan Gál Imre és lélekutató tekintetét Hejő Péter szemébe kapcsolta.

— Nem — mondotta Hejő Péter őszintén. — A kertben váltunk fel. Azt mondtam akkor Esztinek, hogy én visszamegyek a Polgárdi-tanyára s másodszor is fogok feléle kérdezősködni, hogy úgy nézzen ki a dolog, mintha még aznap sem tudtam volna, hogy hol lakik Eszti...

— Lám, milyen előrelátó volt Hejő Péter — gondolta magában mosolyogva Gál Imre. — Zsákutcába vitte volna a nyomozót, ha ott kezdte volna a nyomozást.

— Aztán azt mondtam Esztinek, hogy ma éjjel eljövök érdeklődni...

— Mit szögt rá Sziliné? — kérdezte Gál Imre.

— Várni fog, azt mondta — vallotta Hejő Péter.

— Hát aztán mit mondtott még?

— Semmit — felelte Hejő Péter egyszerűen. — Eszti bement, én meg elszettem...

— Búcsú nélkül?

— Hejő Péter megvonta a vállát: — Nem kellett búcsúzkodnunk, mert hiszen megmondtam neki, hogy mára visszajövök.

Gál Imre biccentett a fejével: — No és aztán, hová ment?

— Elmentem a Polgárdi-tanyára, reggel lett, mire odaértem. Úgy csináltam, mintha el sem mentem volna tegnap óta. Felkerestem sorra a régi ismerősöket és kérdezősködtem Eszti után. Amikor azt ujságolták, hogy Eszti régen férjhez ment és boldogan él Szili Gáspárral, azt mondtam, hogy akkor fel sem keresem, nem bolygatom meg a nyugodalmas családi életét. A béresbíró megkínált ebédrel; ott ebédeltem és aztán azzal köszöntem el, hogy visszamegyek Amerikába.

Kerülő úton, gyalog, visszajöttem ide. Igaz, hogy nem ismertem a járást, hát el is tévedtem. Késő éjszaka volt már, amikor ideértem, a többit már tudja az őrmester úr...

— Igen — bólintott rá Gál Imre. — Tudom és azt is tudtam, hogy maga fojtotta meg Szili Gáspárt. Elárulta magát ez a nadrággomb, meg a csonka jobbkeze és az amerikai bakancsa. Hát azért, ha tagadott volna, nem használt volna vele magának, csak ártott volna. Jobb tehát, hogy töredelmesen megvallott mindent. Ez mindenesetre a maga javára szolgál. Most aztán pihenje ki magát — fejezte be végül és az egyik csendőrhöz fordult: — Vigye a foglyot az éjjeli őrs szobájába, ott leheveredhet a pircsre. Maga őrizze ott, további parancsomig.

Hejő Péter meghajtotta a fejét és kiment; a csendőr akkor követte. Amikor kilincsbefordult mögöttük az ajtó, a bíró összecsapta a kezeit: — Nohát! Ezt nem gondoltam volna Esztiről. Hogy ilyenre képes legyen. Megátalkodott, gonosz teremts. Így hálálta meg szegény Gáspárnak, hogy kiszedte a koldus contrából. A gaz bestia! — Egészen beleizzadt a nagy felháborodásba. Kék zsebkendőjével veritékes homlokát törülgette s aztán harsány trombitálással kifújta az orrát. — Dehát őrmester úr, az Esztivel mi lesz? Csak a társát fogják el s őt otthagyják?

— Dehogyan — rázza meg a fejét Gál Imre —, csak vártam, míg rákerül a sor. Mert elhirtelenedett dolog lett volna, ha rögtön elfogtuk volna. Hiszen akkor talán meg sem kaptuk volna Hejő Pétert. Most már lehet — fordult Orbán őrsvezetőhöz. — Már reggel van, menj át a bíró úrral a Szili-házba s hozd ide az asszonyt. — Aztán megint visszafordult a bíróhoz: — Bíró úr, úgy tudom, rokona volt az elhunytak. Hát arra kérem, hogy a Szili-házat bízsa rá valamelyik rokonra, hogy ne maradjon a ház őrizetlenül.

A bíró némi gondolkodás után jelentette: — Szili Mihályt ültetem bele. Szegény Gáspár testvérének a fia, farsangkor házasodott; az asszony szüleinél laknak még. Ez éppen jó lesz nekik.

— Jó lesz — hagyta rá Gál Imre, az írásait rendezgetve. Amikor magára maradt, mosdóvizet hozatott. Ruháját gondosan kikefélté, csizmáját fényesre takarította és aztán derékig megmosakodott. A hidegvíz felüdítette s kiüzte az álmat a szeméből. Hamar megreggelizett és akkor már egyáltalában nem érzett semmi fáradságot. Frissen, üdén ült neki az írásnak, belefogott a tényvázlat fogalmazásába, hogy ezzel is időt nyerjen. Mire Orbán őrsvezetőék Szilinével megjöttek, már majdnem a felével megvolt.

(Folytatjuk.)

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolc havi részletfizetésre készpénzárón a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszerezett egyenruha szöveteket, belésárukat, vásznat,	sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfifehérneműeket készen és rendelésre, törülközőket,	abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztütyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny	és függönykelméket új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket,
---	--	--	--

selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest VIII., Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletlek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

Megfejtés.

A folyó évi szeptember 10-iki számunkban közölt „Öngyilkosság az erdőben” című pályázatunkra a legsikerültebb pályamunkát *Magyarósi Imre* csendőr (Szápár) küldötte be. Itt közöljük:

„Kedves jó Gazdám!

Mire kedves gazdám e sorokat olvassa, nem leszek már az élők között és egyedül a jó Isten fog ítélkezni bűnös életem fölött. Amint tudja, a háborút derekasan végigküzdöttem és több kitüntetést is szereztem. A háború szomorú vége között szülőföldemről és a cseh rablók elől menekülnöm kellett. Nem akartam általuk szolgálni, átléptem a trianoni határt.

Kedves gazdám! Apa helyett apát, a régi otthon helyett újat találtam és boldog is lehettem volna idővel, ha meg nem száll a pénz ördöge, amely már annyi embert boldogtalanlana tett.

Kedves gazdám tudja, hogy odaát menyaszonyom van, akivel boldog életet reméltem élni egyszer. Hontalanságom keserűségét nagyon enyhítette a bizakodó, reménykedő szerelem. Kedves gazdám! örökké megmaradhattam volna, családot is alapíthattam volna, de elkapott a nagyravágás ördöge és sokat akartam szerezni egyszerre. Azt akartam, hogy nekem is százholdas birtokom, címeres ökreim legyenek, a feleségem hintóban üljön, selyemruhában járjon. És elkövettem azt a bűnt, amelynél szörnyűbbet ember el nem követhet, a hazaárulást. Vétkeztem hazám ellen, mert árulóvá lettem, kém lettem!

Kém lettem én, aki hazámért hőseisen harcoltam s százszor szembenéztem a halállal. Nem a gonoszság, a szerelem vitt rá, de ez mitsem menti a bűnömöt. Emlékszik rá, kedves gazdám, hogy sokszor voltam a menyaszonyomnál. Hát ilyenkor én a csehekkel is érintkeztem, akik egyelőre csak arra voltak kíváncsiak, hogy szívesen katonáskodnak-e a magyar fiúk? Igaz-e, hogy gazdám birtokán csendőrkülönyményt állítottak fel? A gyöngyösi csendőrörs merre szokott legtöbbet portyázni? Én, amit tudtam, meg is mondtam nekik. Adtak is érte valamicske pénzt és amikor azt elfogadtam, leleplezéssel fenyegettek, ha fontosabb híreket nem szerezek. Ime, az áruló első jutalma! Azóta nem volt nyugtom soha. Nem merem kenyéradó gazdám szemébe nézni. Mintha azok a szemek néma nézésükkel is azt kiáltották volna felém: „Kém! Kém!” Álmatlanul fetrengtem ágyamon. Még a szél is szüntelen azt huhogta a fülemben: „Kém! Kém!” Nem volt nyugtom, nem volt pihenésem, hiszen ébren is, álmomban is méltó jutalmam, a börtön állott előttem.

Édes anyaföldemnek, eltartó anyámnak, hazámnak lettem árulójavá; de nemcsak hazámnak, hanem mindazoknak a dicső hősöknek is, akik hiába hullatták vérüket, hiába adták életüket, hiába hagyták a haretereken szemük világát, kezüket, lábukat, talán éppen a kémek miatt. Rettenetes! Ezer és ezer család lett földönfutóvá, koldússá, hajléktalanná. Ezért sír annyi árva, ezért éheznek szegény hazám. A kémek, az árulók miatt, tehát miattam is. Tudom, hogy meg kell halnom, mert a pokol minden ördöge itt rajkik körülöttem és a fülemben súgja, sivítja, ordítja folyton: „Kém! Kém!” Tudom, hogy már gyanítanak is valamit; a csendőrség részen van; hol itt, hol ott, ahol nem is gyanítanak, fel-felbukkan egy-egy járőr, a lépésük döngése is azt kiáltja felém: „Kém! Kém!”

Kedves gazdám mindig jó volt hozzám, bocsásson meg ezért a rettenetes bűnömért. Most már, hogy bevallottam mindent, mintha könnyebb volna a lelkem; bár csak a jó Isten és hazám is megbocsátana nekem. Elbujdosom a sziklák közé, ott végzek magammal, nem akarom bajba keverni jó gazdám, mert hiszen egy szolgálnak, aki kém, a gazdája is gyanuba kerülhet.

Isten vele, édes gazdám, áldja meg az Isten minden jóval és engedje, hogy kedves családjával együtt megérhesse szerett Hazánk feltámadását. Isten irtalmazzon a kém lelkének.”

Említésre méltó pályamunkát küldtek be: *Havrilla Ferenc* th. (Szombathely), *Deák Kálmán* csendőr (Veszprém),

Tausz Ferenc csendőr (Devescer), *Márkus Ferenc* örm. (Devescer), *Hajdó Márton* törm. (Budaörs), *Menyhárt István* törm. (Szombathely), *Illés Mihály* örm. (Felsőseged), *Czimmernmann József* örm. (Siklós), *Kéri András* törm. Hajdusámson), *Pethő István* örm. (Várpalota), *Cseh Gábor* csendőr (Somoskőújfalú), *Adám Ferenc* örm. (Hajdusámson), *Molnár János II. th.* (Zalaegerszeg), *Gombos János* örm. (Orosháza), *Füleki József* alhgy. (Toponár), *Csap Mihály* örm. (Doboz), *Horváth József* IV. csendőr (Berzence), *Kertész Mihály* örm. (Berzence).

*

A pályadíjra kitűzött könyvet *Magyarósi Imre* csendőr (Szápár) címére elküldöttük.

Augusztusi vasárnap délután az örsön.

A Csendőrségi Lapok pályázata.

A csendőrségi laktanya csinos kis kertjében, melynek közepén egy filagória van, ül a szolgálatmentes legénység, pihenve az elmúlt hét fáradozásait. Kuglizni nincs kedvük, pedig az is van a kertben. Amint csendesen beszélgetnek, egy házigalamb repül a délelőtti zápor nyomán maradt parányi tócsához s szorgalmasan emelgeti csőrét, míg ki nem elégítette szomját a kétéstisztségű folyadékból. Meg is jegyezte Burkus csendőr, hogy mennyire oktan is az állat! A szennyes vízből iszik, amikor a mellette lévő szerbtövis kelyhében csakúgy ragyog a tiszta esővíz, meg aztán az udvaron a vályuban is kaphatott volna tiszta vizet.

— Azért nemcsak az embernek van esze — szól közbe Kovács csendőr. — Nézzétek csak a rózsaszínű seregélyt, az északi sarkról repült ide, megérezvén a sáskajárást, pedig kicsoda rettenetes északi szél fúj ott a sarkon.

— Ugyan Kovács — szól közbe Danus örmester —, hogy mondhat ilyent, hiszen a sáskamadár — nem olvasta? — Ázsiából jön, nem az északi sarkról. Hisz ott nem élne meg. — Erre aztán Kovács is belátta tévedését és elismerte, hogy a kártékony sáskamadarat illetően Danus örmesternek van igaza.

— Kár — fűzte tovább a beszélgetést Burkus csendőr —, hogy csak tíz négyszögöl a kertünk s kevés a fa s így nem telepedhetnek meg az énekesmadarak, milyen jó volna reggelenként madárszóra ébredni. Hogy szólna most a fészében a fülemile. A szomszéd eladná a kertjét, ha megvenné a kincstár, de nincs rá most pénz, azt mondják.

— Mekkora az a kert? — kérdi Danus örmester.
— Úgy hallom, száz négyzetméter — feleli Burkus —, de mindjárt le is lépem, hisz egyforma minden oldala.

— Tényleg annyi — jött vissza Burkus — egy oldala 133 lépés. — A közgazdálkodás is jól járna ekkora kerttel — mondja Kovács csendőr —, nem kellene mindent a piacról vásárolni. Ha csak kukoricát ültetnék is, teremne rajta vagy három mázsa. Közben lassacskán 8 óra lett. Megjelent az esthajnal csillaga s feljött a hold is. Sárga fénye megvilágította a kerek asztalt. Lámpa se kellett, úgy fogyasztották el a szakácsnő által feltálalt ízletes borjúpörköltet.

*

Ki mit szól a csendőrök beszélgetéséhez?

*

Határidő: f. évi november 1. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A legtöbb hibát találók között egy Mignon-írógépet sorsolunk ki. Az eredményt a f. évi november 10-i számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN szazados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: György Aladár.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÉRTESÍTÉS!

Szíves tudomásá-hozzuk, hogy

árjegyzékünket

szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy pótlólag megküldhessük. Rendkívül dús választékunk van: Kész női, férfi és gyermek átmeneti és télikabátokban, szövet-, vászon- és divatárkában, stb., stb. **Kodvezető fizetési feltételek!**

Jutányos árak!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató

szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy pótlólag megküldhessük. Rendkívül dús választékunk van: Kész női, férfi és gyermek átmeneti és télikabátokban, szövet-, vászon- és divatárkában, stb., stb. **Kodvezető fizetési feltételek!**

Figyelmes kiszolgálás!

Vidékre postal szétküldés!